

URZĄD ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

**Sprawozdanie z funkcjonowania
systemu zamówień publicznych
w 2009 roku**

Warszawa, kwiecień 2010

SPIS TREŚCI

WSTĘP	5
STRESZCZENIE	6
I. PRAWNE ASPEKTY FUNKCJONOWANIA SYSTEMU ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH W POLSCE	7
I.1. Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych	7
I.2. Przepisy wykonawcze do ustawy	10
I.3. Inne akty prawne	10
I.4. Plany legislacyjne	11
I.5. Prawo UE w dziedzinie zamówień publicznych	12
II. RYNEK ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH	21
II.1. Charakterystyka rynku zamówień publicznych	21
II.1.1. Wielkość rynku	21
II.1.2. Zamawiający i wykonawcy	21
II.1.3. Struktura rynku	22
II.1.4. Zamówienia sektorowe	23
II.2. Funkcjonowanie rynku	24
II.2.1. Tryby stosowane w zamówieniach publicznych	24
II.2.2. Czas trwania postępowania	25
II.2.3. Kryteria oceny ofert w postępowaniach o wartości poniżej progów UE	26
II.2.4. Konkurencyjność postępowań	26
II.2.5. Uzyskiwane ceny	28
II.2.6. Korzystanie ze środków ochrony prawnej	28
II.2.7. Udział polskich przedsiębiorców w rynku europejskim	34
II.2.8. Podmioty zagraniczne na polskim rynku zamówień publicznych	34
III. INSTYTUCJONALNE ASPEKTY FUNKCJONOWANIA SYSTEMU ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH W POLSCE	35
III.1. Kompetencje Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych	35
III.1.1. Decyzje administracyjne	35
III.1.2. Postanowienia	36
III.1.3. Pozwy do sądu o stwierdzenie nieważności umów w sprawie udzielenia zamówienia publicznego	37
III.1.4. Skargi do sądu na orzeczenia Krajowej Izby Odwoławczej	40
III.1.5. Wydawanie opinii	43
III.1.6. Kontrola udzielania zamówień publicznych	43
III.1.7. Wydawanie Biuletynu Zamówień Publicznych	49
III.1.8. Informatyzacja systemu zamówień publicznych	50
III.1.9. Lista organizacji uprawnionych do wnoszenia środków ochrony prawnej	53
III.1.10. Wykaz wykonawców, którzy wyrządzili szkodę, nie wykonując zamówienia lub wykonując je nienależycie	54
III.2. Rada Zamówień Publicznych	54
III.3. Krajowa Izba Odwoławcza	55
III.3.1. Rozpatrywanie odwołań	55
III.3.2. Pozostałe kompetencje	56
III.3.3. Postępowanie kwalifikacyjne na członków Krajowej Izby Odwoławczej w 2009 r.	56

III.4. Działalność Urzędu Zamówień Publicznych	57
III.4.1. Organizacja Urzędu Zamówień Publicznych	57
III.4.2. Programy edukacyjne i szkoleniowe realizowane przez Urząd	58
III.4.3. Współpraca międzynarodowa	62
III.5. Zamówienia publiczne w publikacjach prasowych	64
III.5.1. Informacje statystyczne	64
III.5.2. Analiza treści publikacji prasowych	65
IV. WNIOSKI I REKOMENDACJE	66
V. ZAŁĄCZNIKI	72

WSTĘP

Sprawozdanie z funkcjonowania systemu zamówień publicznych obejmuje okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r. i zostało opracowane na podstawie informacji zawartych w oficjalnych dokumentach i publikacjach urzędowych jak również innych dokumentach, raportach i analizach z zakresu zamówień publicznych, będących w dyspozycji Urzędu Zamówień Publicznych.

W szczególności analizie poddane zostały informacje i dane zawarte w:

- rocznych sprawozdaniach o udzielonych zamówieniach za rok 2009 do przekazywania, których zobowiązuje zamawiających przepis art. 98 ustawy Prawo zamówień publicznych (13.012 sprawozdań),
- ogłoszeniach opublikowanych w Biuletynie Zamówień Publicznych, dotyczących zamówień o wartości nie przekraczającej odpowiednich progów unijnych,
- ogłoszeniach opublikowanych w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, dotyczących zamówień, których wartość przekraczała odpowiednie progi unijne,
- dokumentacji dotyczącej wydanych decyzji administracyjnych,
- zawiadomień skierowanych do Prezesa Urzędu o wszczęciu postępowania w trybie z wolnej ręki i negocjacjach bez ogłoszenia,
- dokumentacji przeprowadzonych kontroli postępowań oraz
- dokumentacji spraw odwoławczych i sądowych.

Definicja progów unijnych

W roku 2009 obowiązywały progi unijne określone w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 2007 r. w sprawie kwot wartości zamówień oraz konkursów, od których jest uzależniony obowiązek przekazywania ogłoszeń Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich (Dz.U. Nr 241, poz. 1762), wydanym na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy – Prawo zamówień publicznych i wynosiły:

- dla zamawiających z sektora finansów publicznych, w rozumieniu przepisów o finansach publicznych (z wyłączeniem uczelni publicznych, jednostek badawczo-rozwojowych, państwowych instytucji kultury oraz podsektora samorządowego), a także dla zamawiających będących innymi państwowymi jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej:
 - **133 000 euro** – dla dostaw lub usług,
 - **5 150 000 euro** – dla robót budowlanych;
- dla pozostałych zamawiających z wyjątkiem zamawiających sektorowych:
 - **206 000 euro** – dla dostaw lub usług,
 - **5 150 000 euro** – dla robót budowlanych;
- dla zamawiających sektorowych:
 - **412 000 euro** – dla dostaw lub usług,
 - **5 150 000 euro** – dla robót budowlanych.

W zależności od wartości zamówienia, ustawa – Prawo zamówień publicznych przewiduje zastosowanie mniej lub bardziej rygorystycznych procedur udzielania zamówienia publicznego. Zamówienia poniżej progów unijnych są znacznie uproszczone, co znajduje swój wyraz w odmiennych obowiązkach publikacyjnych, szerszym katalogu dostępnych trybów, znacznym skróceniu terminów składania ofert oraz ograniczonej możliwości korzystania ze środków ochrony prawnej. Z kolei zamówienia powyżej progów są bardziej sformalizowane i w pełni odpowiadają uregulowaniom wynikającym z dyrektyw.

STRESZCZENIE

1. W roku 2009 podstawę funkcjonowania systemu zamówień publicznych stanowiła ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655; zm.: Dz.U. z 2008 r. Nr 171, poz. 1058, Nr 220 poz. 1420, Nr 227 poz. 1505; Dz.U. z 2009 r. Nr 19, poz. 101, Nr 65, poz. 545, Nr 91, poz. 742, Nr 157, poz. 1241, Nr 206, poz. 1591, Nr 219, poz. 1706 i Nr 223, poz. 1778).
2. **Wartość** udzielonych zamówień publicznych w roku 2009 wyniosła **126,7 mld zł** i była wyższa o 16% w porównaniu do roku 2008.
3. Roboty budowlane stanowiły **48%**, dostawy – **22%**, a usługi – **30%** wartości udzielonych zamówień.
4. Ponad **68,28%** (70,39% w roku 2008) zamówień **udzielono w trybie przetargu nieograniczonego**. Tryb zamówienia z wolnej ręki zastosowano w 25,98% postępowań (w roku 2008 – 22,19%), a w trybie zapytania o cenę udzielono 4,27% zamówień (5,73% w roku 2008). Tryb negocjacji bez ogłoszenia zastosowano w 0,39% postępowań (rok 2008 – 0,53%); przetarg ograniczony w 0,79% (0,97%), negocjacje z ogłoszeniem w 0,11% (0,11%), licytacje elektroniczne w 0,16% (0,05%) a dialog konkurencyjny w 0,02% (0,03%) przypadków.
5. W **Biuletynie Zamówień Publicznych** opublikowano **353.323 ogłoszenia** (w roku 2008 – 327.352); w tym 149.023 (w 2008 – 157.173) ogłoszenia dotyczące wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego lub konkursu oraz 177.694 (w 2008 – 162.708) ogłoszenia o udzieleniu zamówienia lub wyniku konkursu.
6. W **Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej** polscy zamawiający opublikowali **14.248 ogłoszeń o przetargach i konkursach** (13.450 w roku 2008), co stanowiło 9% wszystkich przetargów ogłoszonych na szczeblu unijnym oraz 47% przetargów ogłoszonych przez nowe kraje członkowskie.
7. Z ogłoszeń opublikowanych w Dzienniku Urzędowym UE wynika, że **97,65%** (w roku 2008 także 97%) zamówień na polskim rynku **udzielono przedsiębiorstwom krajowym**, a 57 kontraktów (w 2008 – 52) na realizację zamówień publicznych za granicą przypadło polskim wykonawcom.
8. **Przeciętny czas trwania postępowania** o wartości zamówienia poniżej progów unijnych wyniósł **37 dni** (w roku 2008 – 36 dni). natomiast powyżej progów unijnych – **98 dni** (w 2008 – 93 dni). W przypadku zamówień na roboty budowlane o wartości powyżej progów unijnych średni czas trwania postępowania wyniósł **137 dni** (w 2008 – 136 dni).
9. W **95,7%** udzielonych zamówień o wartościach poniżej progów unijnych, **zamawiający dokonywali wyboru oferty najtańszej** (w roku 2008 – 95,8%, w roku 2007 – 95,2%).
10. W **90%** wszczętych postępowań o wartościach poniżej progów UE **cena była jedynym kryterium wyboru oferty** (w roku 2008 - 89%).
11. W zamówieniach o wartości poniżej progów unijnych, **średnia liczba ofert** składanych podczas jednego postępowania wyniosła **2,77** (w roku 2008 – 2,41). W przypadku zamówień o wartościach powyżej progów unijnych, średnia ta wyniosła **2,55** (w roku 2008 – 2,48).
12. Prezes Urzędu przeprowadził **294 kontrole** postępowań o zamówienie publiczne, w tym: 95 kontroli uprzednich obligatoryjnych, 152 kontrole doraźne oraz 47 kontroli zawiadomień. W 32% postępowań poddanych kontroli uprzedniej oraz w 80% postępowań poddanych kontroli doraźnej stwierdzone zostały naruszenia przepisów ustawy. W 1% przypadków kontroli uprzednich zalecono unieważnienie postępowania. Oprócz kontroli przeprowadzono także **554 postępowania wyjaśniające**.
13. **Liczba odwołań** wnoszonych do Prezesa UZP w roku 2009 wyniosła **1.985** (w roku 2008 – 1.537). W roku 2009 Krajowa Izba Odwoławcza rozpatrzyła 1.653 odwołania (w roku 2008 – 1.583). Z tego:
 - uwzględniono – 513 (31%) odwołań (w roku 2008 – 544; 34%),
 - oddalono – 689 (42%) odwołań (w roku 2008 – 624; 40%),
 - odrzucono – 214 (13%) odwołań (w roku 2008 – 190; 12%),
 - umorzono postępowanie – 237 (14%) przypadków (w roku 2008 – 179; 11%)

I. PRAWNE ASPEKTY FUNKCJONOWANIA SYSTEMU ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH W POLSCE

I.1. Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych

Podstawę formalnoprawną funkcjonowania systemu zamówień publicznych w Polsce stanowi ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655, z późn. zm.¹) wraz z aktami wykonawczymi do tej ustawy. Ustawa ta reguluje następujące zagadnienia:

- zasady i tryb udzielania zamówień publicznych (art. 1-138f ustawy),
- umowy w sprawach zamówień publicznych (art. 139-151a ustawy),
- organy właściwe w sprawach zamówień publicznych:
 - Prezes Urzędu Zamówień Publicznych (art. 152-155 ustawy),
 - Rada Zamówień Publicznych (art. 157-160 ustawy),
 - Krajowa Izba Odwoławcza (art. 172-176a ustawy),
- kontrolę udzielania zamówień publicznych (art. 161-171a ustawy),
- środki ochrony prawnej (art. 179-198g ustawy),
- odpowiedzialność za naruszenie przepisów ustawy – Prawo zamówień publicznych (art. 199-203 ustawy).

W 2009 r. przepisy ustawy – Prawo zamówień publicznych były zmieniane siedmiokrotnie, przy czym trzy zmiany - w tym ustawa z dnia 2 grudnia 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw - weszły w życie w 2010 r.

Przepisy ustawy – Prawo zamówień publicznych były zmieniane:

- 1) ustawą z dnia 9 stycznia 2009 r. o koncesji na roboty budowlane lub usługi (Dz.U. Nr 19 poz.101), która weszła w życie z dniem 20 lutego 2009 r.
Główne zmiany wprowadzone powyższą ustawą polegały na uchyleniu przepisów Rozdziału 4 ustawy – Prawo zamówień publicznych, regulujących postępowanie mające na celu udzielenie koncesji na roboty budowlane i były konsekwencją uregulowania powyższej materii w ustawie o koncesji na roboty budowlane lub usługi.
- 2) ustawą z dnia 2 kwietnia 2009 r. o zmianie ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne, ustawy o Banku Gospodarstwa Krajowego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 65, poz. 545), która weszła w życie z dniem 15 maja 2009 r.
Zmiana dokonana powyższą ustawą polegała na wprowadzeniu wyłączeń przedmiotowych określonych obszarów działalności Banku Gospodarstwa Krajowego spod procedury zamówień publicznych.
- 3) ustawą z dnia 7 maja 2009 r. o zmianie ustawy o spółdzielniach socjalnych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 91, poz. 742), która weszła w życie z dniem 16 lipca 2009 r.
Zmiana dokonana powyższą ustawą polegała na wprowadzeniu – zgodnie z art. 26 Dyrektywy 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 roku w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi – możliwości określenia w opisie przedmiotu zamówienia wymogów odnoszących się do względów społecznych, mających na celu stworzenie preferencji dla podmiotów zatrudniających osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.
- 4) ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1241), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2010 r.

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 171, poz. 1058, Nr 220, poz. 1420 i Nr 227, poz. 1505 oraz z 2009 r. Nr 19, poz. 101, Nr 65, poz. 545, Nr 91, poz. 742, Nr 157, poz. 1241, Nr 206, poz. 1591, Nr 219, poz. 1706 i Nr 223, poz. 1778.

Zmiana dokonana powyższą ustawą polegała na wprowadzeniu wyłączeń zamówień udzielanych instytucji gospodarki budżetowej przez organ administracji rządowej wykonujący funkcje organu założycielskiego tej instytucji spod procedury zamówień publicznych.

- 5) ustawą z dnia z dnia 5 listopada 2009 r. o zmianie ustawy - Prawo zamówień publicznych oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 206, poz. 1591), której przepisy weszły w życie z dniem 22 grudnia 2009 r. z wyjątkiem art. 1 pkt 5 i art. 3 ust. 2, które weszły w życie z dniem ogłoszenia, tj. 7 grudnia 2009 r. Powyższa ustawa miała na celu wprowadzenie do systemu zamówień publicznych rozwiązań będących odpowiedzią na aktualną sytuacją gospodarczą. W związku z tym główne zmiany ujęte w nowelizacji ustawy dotyczyły:
- wprowadzenia regulacji prowadzącej do zwiększenia płynności finansowej wykonawców w wyniku wcześniejszego zwalniania wadium,
 - zniesienia konieczności zabezpieczania należytego wykonania umowy w okresie gwarancji,
 - zapewnienia dopuszczalności zaliczkowania przez zamawiających realizacji zamówień publicznych.

Przepisy nowelizacji dokonały również zasadniczych zmian w zakresie warunków udziału w postępowaniu, zwiększając możliwość udziału w postępowaniach o zamówienie publiczne szczególnie małych i średnich przedsiębiorstw, poprzez umożliwienie polegania wykonawców na wiedzy i doświadczeniu, potencjale technicznym, osobach zdolnych do wykonania zamówienia lub zdolnościach finansowych innych podmiotów.

Ponadto dodać należy, iż przepisy nowelizacji dokonały również zmian w zakresie regulacji dotyczącej wyjaśniania treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia. Wprowadzone zmiany spowodowały przeniesienie terminu wpływu wniosków o wyjaśnienia na wcześniejszą fazę postępowania o udzielenie zamówienia, co zapewni zamawiającym więcej czasu na przygotowanie wyjaśnień, a wykonawcom na ich uwzględnienie w ofertach.

- 6) ustawą z dnia 19 listopada 2009 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją wydatków budżetowych (Dz. U. Nr 219, poz. 1706), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2010 r. Zmiana dokonana powyższą ustawą polegała na zmianie przepisu dotyczącego ustalania podstawy wynagrodzenia zasadniczego Prezesa Izby, wiceprezesa oraz pozostałych członków Izby.
- 7) ustawą z dnia 2 grudnia 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 223, poz. 1778), która weszła w życie z dniem 29 stycznia 2010 r.

Zasadniczym celem ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw było wdrożenie do polskiego porządku prawnego postanowień dyrektywy 2007/66/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 grudnia 2007 r. zmieniającej dyrektywę Rady 89/665/EWG i 92/13/EWG w zakresie poprawy skuteczności procedur odwoławczych w dziedzinie udzielania zamówień publicznych.

Ww. dyrektywa wprowadza modyfikacje w zakresie środków odwoławczych w dziedzinie zamówień publicznych, mające na celu wzmocnienie ochrony wykonawców uczestniczących w procesie udzielania zamówień publicznych. W związku z tym przewiduje nowe instrumenty i środki prawne, które mogą być stosowane w procedurze odwoławczej, zarówno na etapie rozpatrywania sprawy przez Krajową Izbę Odwoławczą, jak i później, tj. przed sądem.

Reforma w zakresie środków ochrony prawnej obejmuje m.in. rezygnację z instytucji protestu i przyjęcie, iż środkami ochrony prawnej będą odwołanie oraz skarga do sądu (odwołanie przysługiwać będzie wyłącznie od niezgodnej z przepisami ustawy czynności zamawiającego podjętej w postępowaniu o udzielenie zamówienia lub zaniechania czynności, do której zamawiający jest zobowiązany na podstawie ustawy; skarga do sądu będzie przysługiwała stronom oraz uczestnikom postępowania odwoławczego na orzeczenie Krajowej Izby Odwoławczej).

Modyfikacji ulega procedura przed Krajową Izbą Odwoławczą, w szczególności w odniesieniu do przepisów dotyczących wnoszenia odwołania (w zakresie terminów, jak i przesłanek). Przyjęto jako zasadę rozpoznawanie odwołań w składach jednoosobowych, wyjątkowo skład będzie trzyosobowy – tylko w sytuacji związanej z zawilścią i precedensowym charakterem sprawy.

Nowelizacja wprowadza także nowe kary, które będą mogły być orzekane zamiast unieważniania umowy, tj. skrócenie okresu obowiązywania umowy oraz karę pieniężną. Wprowadzono również instytucję unieważnienia umowy albo części umowy w miejsce dotychczasowej konstrukcji bezwzględnej nieważności umowy w sprawie zamówienia publicznego.

Oprócz wymienionych zmian dotyczących procedury odwoławczej ustawa zawiera jeszcze inne, niezwiązane ze środkami ochrony prawnej, zmiany, których potrzeba wprowadzenia była wynikiem analizy funkcjonowania systemu zamówień publicznych. Z tej grupy zmian do najważniejszych należą:

- wprowadzenie definicji pojęcia "postępowanie o udzielenie zamówienia";
- sformułowanie upoważnienia dla Prezesa Rady Ministrów do określenia, w drodze rozporządzenia, wykazu usług o charakterze priorytetowym i niepriorytetowym (dotychczas ustawa odsyłała w tym zakresie do załączników dyrektyw: 2004/17/WE i 2004/18/WE);
- ograniczenie do uzasadnionych przypadków stosowania trybu negocjacji bez ogłoszenia i zamówienia z wolnej ręki przy udzielaniu zamówień, których przedmiotem są usługi niepriorytetowe;
- umożliwienie zamawiającemu bezpośredniego informowania o wszczęciu postępowania o udzielenie zamówienia znanych sobie wykonawców, którzy w ramach prowadzonej działalności świadczą dostawy, usługi lub roboty budowlane będące przedmiotem zamówienia;
- skrócenie terminów składania ofert;
- umożliwienie zamawiającemu, w przypadku trybu negocjacji bez ogłoszenia oraz zamówienia z wolnej ręki, publikacji ogłoszenia o zamiarze zawarcia umowy;
- umożliwienie udzielenia zamówienia z wolnej ręki, w przypadku jeżeli zamówienie udzielane jest na potrzeby własne jednostki wojskowej w rozumieniu przepisów o zasadach użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa, a jego wartość jest niższa od tzw. "progów unijnych";
- umożliwienie zamawiającemu unieważnienia postępowania o udzielenie zamówienia, jeżeli środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegające zwrotowi środki z pomocy udzielonej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), które zamawiający zamierzał przeznaczyć na sfinansowanie całości lub części zamówienia, nie zostały mu przyznane, a możliwość unieważnienia postępowania na tej podstawie została przewidziana w ogłoszeniu o zamówieniu albo zaproszeniu do negocjacji albo zaproszeniu do składania ofert;
- rozszerzenie katalogu okoliczności uzasadniających zwolnienie zamawiającego z obowiązku zachowania terminu standstill;
- wprowadzenie zasady, iż wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu są udostępniane od dnia poinformowania o wynikach oceny spełniania warunków udziału w postępowaniu;
- wprowadzenie w zakresie zamówień sektorowych obowiązku wydłużenia terminu składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu o udzielenie

zamówienia w przypadku dokonywania istotnych zmian w treści ogłoszenia o zamówieniu;

- przyjęcie, iż umowa, której przedmiotem są usługi przesyłowe i dystrybucyjne energii elektrycznej będzie mogła być zawierana na czas nieoznaczony;
- zmodyfikowanie przepisów dotyczących odpowiedzialności za naruszenie przepisów ustawy (ograniczenie katalogu przypadków, w których zamawiający podlegał będzie karze pieniężnej).

I.2. Przepisy wykonawcze do ustawy

W 2009 r. wszedł w życie jeden akt wykonawczy do ustawy, tj. rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 2009 r. w sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy, oraz form, w jakich te dokumenty mogą być składane (Dz. U. Nr 226, poz. 1817), które weszło w życie w dniu 31 grudnia 2009 r.

Konieczność wydania nowego rozporządzenia w sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy, oraz form, w jakich te dokumenty mogą być składane wynikała z potrzeby zsynchronizowania jego przepisów z nowododanymi przepisami ustawy, zawartymi w ustawie z dnia 5 listopada 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

W 2009 r. opublikowano również dwa rozporządzenia, które weszły w życie w 2010 r.

- Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2009 r. w sprawie kwot wartości zamówień oraz konkursów, od których jest uzależniony obowiązek przekazywania ogłoszeń Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich (Dz. U. Nr 224, poz. 1795), które weszło w życie z dniem 1 stycznia 2010 r.,
- Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2009 r. w sprawie średniego kursu złotego w stosunku do euro stanowiącego podstawę przeliczania wartości zamówień publicznych (Dz. U. Nr 224, poz. 1796), które weszło w życie również z dniem 1 stycznia 2010 r.

Ponadto w IV kwartale 2009 r. Urzędzie Zamówień Publicznych opracowano projekty rozporządzeń Prezesa Rady Ministrów w sprawie:

- wzorów ogłoszeń zamieszczanych w Biuletynie Zamówień Publicznych,
- wykazu usług o charakterze priorytetowym oraz niepriorytetowym,
- wysokości i sposobu pobierania wpisu od odwołania oraz rodzajów kosztów w postępowaniu odwoławczym i sposobu ich rozliczania
- regulaminu postępowania przy rozpoznawaniu odwołań

Celem ww. projektów rozporządzeń było dostosowanie do przepisów ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o zmianie ustawy - Prawo zamówień publicznych oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw.

Ww. rozporządzenia weszły w życie w I kwartale 2010 r.

Wykaz wszystkich aktów wykonawczych do ustawy – Prawo zamówień publicznych zawiera Załącznik nr 1.

I.3. Inne akty prawne

Ustawa z dnia 5 listopada 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz ustawy o kosztach sądowych zmieniła z dniem 22 grudnia 2009 r. przepis art. 34 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.). Przed tą nowelizacją art. 34 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych

stanowił, iż od skargi na orzeczenie Krajowej Izby Odwoławczej pobierana jest opłata stała w wysokości 3 tysięcy złotych. Następstwem tej regulacji było uiszczanie opłaty w ww. wysokości od skarg wnoszonych w postępowaniach niezależnie od wartości udzielanego w nich zamówienia publicznego, a tym samym opłata ta należała się w jednakowej wysokości od skargi zarówno w postępowaniu o udzielenie zamówienia o wartości przekraczającej nieznacznie równowartość w złotych 14 000 euro, jak i w postępowaniu o udzielenie zamówienia o wartości liczonej w miliardach złotych. Uregulowanie to nie było uzasadnione oraz mogło zachęcać do wnoszenia skarg w postępowaniach o udzielenie zamówień o znacznych wartościach. W związku z tym została dokonana zmiana brzmienia art. 34 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w taki sposób, aby wnoszący skargę na czynności zamawiającego podjęte w postępowaniu przed otwarciem ofert uiszczal opłatę sądową stałą równą pięciokrotności wniesionego wpisu od odwołania w sprawie, której skarga dotyczy. Jeżeli natomiast skarga dotyczy czynności podjętych w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego po otwarciu ofert, wykonawca jest zobligowany do wniesienia opłaty stosunkowej w wysokości 5 % wartości przedmiotu zamówienia w postępowaniu, którego skarga dotyczy, jednak nie więcej niż 5 000 000 złotych.

Ustawa z dnia 2 grudnia 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw znowelizowała dwie ustawy: ustawę z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114 z późn. zm.) oraz ustawę z dnia 9 stycznia 2009 r. o koncesji na roboty budowlane lub usługi (Dz. U. Nr 19, poz. 101 z późn. zm.).

Zmiany dokonane w ustawie z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych służą przede wszystkim dostosowaniu tej ustawy do zmian wprowadzonych w ustawie – Prawo zamówień publicznych. Zmiany mają więc na celu określenie zakresu przedmiotowego ustawy o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych w związku z naruszeniem przepisów ustawy – Prawo zamówień publicznych, w sposób adekwatny do ich znaczenia dla finansów publicznych. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest udzielenie zamówienia z naruszeniem przesłanek zastosowania negocjacji bez ogłoszenia, zamówienia z wolnej ręki albo zapytania o cenę z uwagi na fakt, iż postępowania w tych trybach nie są wszczynane ogłoszeniem, które stanowi gwarancję przejrzystości procedury oraz możliwości eliminowania naruszeń przepisów Prawa zamówień publicznych przez wykonawców zainteresowanych uzyskaniem danego zamówienia. Podkreślenia wymaga, że zmienione przepisy penalizują jako naruszenie dyscypliny finansów publicznych niewłaściwe zastosowanie trybu niekonkurencyjnego, co dotyczy sytuacji, w której zastosowanie powinien mieć jeden z trybów konkurencyjnych. Jest to bowiem naruszenie większej wagi, niż gdyby dotyczyło tylko przepisów regulujących tryby konkurencyjne z uwagi na fakt, iż w trybach konkurencyjnych wykonawcy mają informację o postępowaniu z ogłoszenia o zamówieniu, mają tym samym większą możliwość „kontrolowania” poczynań zamawiającego. Z tego względu penalizacją na gruncie ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych objęto jedynie przypadki niewłaściwego zastosowania trybu negocjacji bez ogłoszenia, z wolnej ręki albo zapytania o cenę. W świetle znowelizowanych przepisów, naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest również zawarcie umowy z naruszeniem przepisów o zamówieniach publicznych przed ogłoszeniem przez Krajową Izbę Odwoławczą orzeczenia.

Ww. ustawa dokonała zmian w ustawie z dnia 9 stycznia 2009 r. o koncesji na roboty budowlane lub usługi mające na celu wdrożenie do tej ustawy dyrektywy odwoławczej 2007/66/WE w sposób analogiczny do uregulowań dokonanych w ustawie – Prawo zamówień publicznych.

I.4. Plany legislacyjne

W celu dostosowania przepisów wykonawczych do rozwiązań przyjętych w ustawie z dnia 2 grudnia 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych

innych ustaw, na II kwartał 2010 r. zaplanowano przygotowanie projektu rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

Natomiast w II połowie roku 2010 planuje się przygotowanie założeń do zmian ustawy – Prawo zamówień publicznych, których zasadniczą treścią ma być implementacja postanowień dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/81/WE z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania niektórych zamówień na roboty budowlane, dostawy i usługi przez instytucje lub podmioty zamawiające w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa i zmieniająca dyrektywy 2004/17/WE i 2004/18/WE.

Termin wdrożenia postanowień ww. dyrektywy upływa w dniu 21 sierpnia 2011 r.

I.5. Prawo UE w dziedzinie zamówień publicznych

Podstawowymi aktami prawnymi regulującymi zagadnienia z dziedziny zamówień publicznych na szczeblu wspólnotowym są w szczególności:

1. Dyrektywy:

- a. dyrektywa **2004/18/WE** Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi (*tzw. dyrektywa klasyczna*).
- b. dyrektywa **2004/17/WE** Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. koordynująca procedury udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych (*tzw. dyrektywa sektorowa*).

Celem dyrektyw jest zharmonizowanie krajowych procedur udzielania zamówień publicznych poprzez wprowadzenie pewnego minimum wspólnych przepisów proceduralnych stanowiących odzwierciedlenie podstawowych zasad Traktatu.

- c. dyrektywa **2007/66/WE** Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 grudnia 2007 r. zmieniająca dyrektywy Rady 89/665/EWG i 92/13/EWG w zakresie poprawy skuteczności procedur odwoławczych w dziedzinie udzielania zamówień publicznych. Dyrektywa ma na celu zapewnienie wykonawcom ubiegającym się o udzielenie zamówień regulowanych dyrektywami 2004/18/WE i 2004/17/WE bardziej skutecznych środków ochrony prawnej w przypadku, gdy ich interes w uzyskaniu zamówienia doznał lub może doznać uszczerbku wskutek naruszenia prawa wspólnotowego lub przepisów krajowych wdrażających prawo wspólnotowe w postępowaniu o udzielenie zamówienia albo w wyniku bezprawnego bezpośredniego powierzenia wykonywania zamówienia poza procedurami udzielania zamówień publicznych.
Termin transpozycji dyrektywy 2007/66/WE do krajowego porządku prawnego upłynął 20 grudnia 2009 r.
- d. dyrektywa Rady **89/665/EWG** z 21 grudnia 1989 r. dotycząca koordynacji przepisów prawnych i administracyjnych odnoszących się do stosowania procedur odwoławczych w zakresie udzielania zamówień publicznych na dostawy i roboty budowlane;
- e. dyrektywa Rady **92/13/EWG** z 25 lutego 1992 r. dotycząca koordynacji przepisów prawnych i administracyjnych odnoszących się do stosowania przepisów wspólnotowych w zakresie procedur udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energii, transportu i telekomunikacji.

2. Rozporządzenia:

- a. rozporządzenie Komisji (WE) nr **213/2008** z dnia 28 listopada 2007 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2195/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Wspólnego Słownika Zamówień (CPV) oraz dyrektywy 2004/17/WE i 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczące procedur udzielania zamówień publicznych w zakresie zmiany CPV.
Celem Wspólnego Słownika Zamówień jest ujednoczenie terminologii stosowanej przez zamawiających do opisu przedmiotu zamówienia poprzez wprowadzenie jednolitego systemu klasyfikacji zamówień publicznych.
Rozporządzenie zostało opublikowane w dniu 15 marca 2008 r. w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej i weszło w życie 15 września 2008 roku.
- b. rozporządzenie Komisji (WE) nr **1564/2005** z dnia 7 września 2005 r. ustanawiające standardowe formularze do publikacji ogłoszeń w ramach procedur zamówień publicznych zgodnie z dyrektywami 2004/17/WE i 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady.
Rozporządzenie nr 1564/2005 ustanawia zestaw standardowych formularzy uwzględniających informacje wymagane dyrektywami 2004/18/WE i 2004/17/WE oraz wprowadza formaty obsługiwane elektronicznie.
Rozporządzenie, które zostało opublikowane 1 października 2005 roku w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej i weszło w życie dwudziestego dnia po publikacji, zostało następnie zmienione rozporządzeniem z dnia 10 listopada 2009 roku nr 1150/2009².
- c. rozporządzenie (WE) nr **1370/2007/WE** Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczące usług publicznych w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 1191/69 i 1107/70.
Celem rozporządzenia jest określenie, w jaki sposób, przy zachowaniu zasad prawa wspólnotowego, właściwe organy mogą podejmować działania w sektorze pasażerskiego transportu publicznego w celu zapewnienia świadczenia usług użyteczności publicznej, które miałyby m.in. bardziej masowy charakter, byłyby bezpieczniejsze, odznaczałyby się wyższą jakością lub niższą ceną niż usługi świadczone tylko na zasadzie swobodnej gry sił rynkowych.
Niniejsze rozporządzenie, opublikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej w dniu 3 grudnia 2007 roku, weszło w życie dnia 3 grudnia 2009 roku.
- d. rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr **106/2008** z dnia 15 stycznia 2008 r. w sprawie wspólnotowego programu znakowania efektywności energetycznej urządzeń biurowych (*Energy Star*).
Rozporządzenie, które zostało przyjęte przez Radę Unii Europejskiej dnia 17 grudnia 2007 r. dotyczy znakowania biurowego sprzętu komputerowego etykietą wydajności energetycznej. Przyjęcie przez Wspólnotę amerykańskiego programu znakowania *Energy Star* ma na celu zwiększenie poziomu wydajnego zarządzania zapotrzebowaniem na energię oraz ochronę źródeł energii, a poprzez to zmniejszanie poziomu zmian klimatycznych.
Rozporządzenie nakłada na krajowe centralne organy rządowe obowiązek stosowania kryteriów efektywności energetycznej co najmniej równoważnych tym określonym w specyfikacjach programu *Energy Star* przy udzielaniu zamówień publicznych na sprzęt biurowy³ o wartości równej lub przekraczającej równowartość w złotych 125 000 euro.⁴

² Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1150/2009 z dnia 10 listopada 2009 roku zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1564/2005 w odniesieniu do standardowych formularzy do publikacji ogłoszeń w ramach procedur zamówień publicznych zgodnie z dyrektywami Rady 89/665/EWG i 92/13/EWG.

³ Szczegółowe specyfikacje dotyczące urządzeń biurowych można znaleźć na stronie www.eu-energystar.org.

⁴ Kwoty progowe zostały zmienione przez Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1177/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. zmieniające dyrektywy 2004/17/WE, 2004/18/WE i 2009/81/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do progów obowiązujących w zakresie procedur udzielania zamówień.

Rozporządzenie zostało opublikowane dnia 13 lutego 2008 roku i weszło w życie dwudziestego dnia po jego publikacji w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej (4 marca 2008 r.).

3. Decyzje:

- a. decyzja Komisji **2005/15/WE** z dnia 7 stycznia 2005 r. dotycząca szczegółowych zasad stosowania procedury przewidzianej w art. 30 dyrektywy 2004/17/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych (2005/15/WE).
Decyzja, opublikowana 11 stycznia 2005 roku w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, zawiera informacje jakie należy podać we wnioskach dotyczących stosowania art. 30 ust. 1 dyrektywy 2004/17/WE (załącznik I), wzory zawiadomień dotyczących wniosku na mocy art. 30 dyrektywy 2004/17/WE (załącznik II), wzory zawiadomień dotyczących wniosku na mocy art. 30 dyrektywy 2004/17/WE – przedłużenie terminu (załącznik III) oraz wzory zawiadomień dotyczących wniosku na mocy art. 30 dyrektywy 2004/17/WE – przedłużenie terminu (załącznik IV).
- b. decyzja Komisji **2008/963/WE** z dnia 9 grudnia 2008 r. zmieniająca załączniki do dyrektyw 2004/17/WE i 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie procedur udzielania zamówień publicznych w zakresie wykazów podmiotów zamawiających i instytucji zamawiających (2008/963/WE).
Niniejsza decyzja, opublikowana w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej 24 grudnia 2008 roku, jest stosowana od dnia 1 stycznia 2009 roku.
- c. decyzja Komisji **2008/741/WE** z dnia 11 września 2008 r. stanowiąca, że art. 30 ust. 1 dyrektywy 2004/17/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. koordynującej procedury udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych nie ma zastosowania w odniesieniu do wytwarzania i sprzedaży hurtowej energii elektrycznej w Polsce (2008/741/WE).
Decyzja, skierowana do Rzeczypospolitej Polskiej i stanowiąca, że „artykuł 30 ust. 1 dyrektywy 2004/17/WE nie ma zastosowania do wytwarzania i sprzedaży hurtowej energii elektrycznej w Polsce. W związku z tym nadal stosuje się dyrektywę 2004/17/WE w odniesieniu do zamówień udzielanych przez podmioty zamawiające, mających umożliwić im prowadzenie tego rodzaju działalności w Polsce” została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej w dniu 19 września 2008 roku.

4. Komunikaty:

- a. komunikat wyjaśniający Komisji dotyczący prawa wspólnotowego obowiązującego w dziedzinie udzielania zamówień, które nie są lub są jedynie częściowo objęte dyrektywami w sprawie zamówień publicznych (2006/C 179/02);
- b. komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów z dnia 16 lipca 2008 roku – Zamówienia publiczne na rzecz poprawy stanu środowiska;
- c. komunikat wyjaśniający Komisji z dnia 5 lutego 2008 r. (C(2007)6661) w sprawie stosowania prawa wspólnotowego dotyczącego zamówień publicznych i koncesji w odniesieniu do zinstytucjonalizowanych partnerstw publiczno-prywatnych (ZPPP);
- d. komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego i Komitetu Regionów. Zamówienia przedkomercyjne: wspieranie innowacyjności w celu zapewnienia trwałości i wysokiej jakości usług publicznych w Europie.

W roku 2009 zostały przyjęte i weszły w życie następujące akty prawa wspólnotowego z zakresu zamówień publicznych:

1. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady **2009/33/WE** z dnia 23 kwietnia 2009 roku w sprawie promowania ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów transportu drogowego, opublikowana w dniu 15 maja 2009 r. w Dzienniku Urzędowym UE.

Celem dyrektywy jest pobudzenie rynku ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów transportu drogowego poprzez zagwarantowanie popytu na tego rodzaju pojazdy m.in. w zamówieniach publicznych. Dyrektywa nakłada na instytucje zamawiające i podmioty zamawiające (o ile mają one obowiązek stosowania procedur udzielania zamówień określonych w dyrektywach 2004/17/WE i 2004/18/WE) oraz na niektórych operatorów świadczących usługi publiczne w zakresie drogowego transportu pasażerskiego obowiązek uwzględniania przy zakupie pojazdów transportu drogowego czynnika energetycznego i oddziaływania na środowisko podczas całego cyklu użytkowania pojazdu, w tym zużycia energii oraz emisji CO₂ i niektórych zanieczyszczeń.

Dyrektywa powinna zostać wdrożona w państwach członkowskich do dnia 4 grudnia 2010 r.

2. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/81/WE z dnia 13 lipca 2009 roku w sprawie koordynacji procedur udzielania niektórych zamówień na roboty budowlane, dostawy i usługi przez instytucje lub podmioty zamawiające w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa i zmieniająca dyrektywy 2004/17/WE i 2004/18/WE, opublikowana w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 216 z 20.8.2009, str. 76).

Celem dyrektywy jest ustanowienie ram legislacyjnych służących stworzeniu europejskiego rynku wyposażenia obronnego, a tym samym koordynacji procedur udzielania zamówień umożliwiającej spełnienie wymogów bezpieczeństwa państw członkowskich i obowiązków wynikających z Traktatu.

Termin transpozycji dyrektywy 2009/81/WE upływa w dniu 21 sierpnia 2011 r.

3. Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1150/2009 z dnia 10 listopada 2009 roku zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1564/2005⁵ w odniesieniu do standardowych formularzy do publikacji ogłoszeń w ramach procedur zamówień publicznych zgodnie z dyrektywami Rady 89/665/EWG i 92/13/EWG, opublikowane dnia 28 listopada 2009 roku w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

Rozporządzenie wprowadziło nowy rodzaj ogłoszenia - *ogłoszenie o dobrowolnej przejrzystości ex ante*, które służy zapewnieniu przejrzystości, o której mowa w art. 2d ust. 4 dyrektyw 89/665/EWG i 92/13/EWG dotyczących środków odwoławczych, zmienionych dyrektywą 2007/66/WE.

Rozporządzenie, które wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich weszło w życie dnia 1 grudnia 2009 r.

W roku 2009 zostały przyjęte następujące akty prawa wspólnotowego, które weszły w życie w roku 2010:

1. Rozporządzenie Komisji (WE) nr **1177/2009** z dnia 30 listopada 2009 roku zmieniające dyrektywy 2004/17/WE, 2004/18/WE i 2009/81/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do progów obowiązujących w zakresie procedur udzielania zamówień.

⁵ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1564/2005 z dnia 7 września 2005 r. ustanawiające standardowe formularze do publikacji ogłoszeń w ramach procedur zamówień publicznych zgodnie z dyrektywami 2004/17/WE i 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady.

W dniu 1 grudnia 2009 roku w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej zostało opublikowane rozporządzenie Komisji (WE) nr 1177/2009 wprowadzające nowe wartości progowe dla zamówień publicznych objętych zakresem dyrektyw 2004/17/WE, 2004/18/WE i 2009/81/WE.

Rozporządzenie, które wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich weszło w życie z dniem 1 stycznia 2010 roku.

2. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr **66/2010** z dnia 25 listopada 2009 roku w sprawie oznakowania ekologicznego UE. (*Nowe rozporządzenie Ecolabel*).

Nowe rozporządzenie 66/2010 przewiduje zawarcie w specjalnym przewodniku szczegółowych wskazówek dotyczących zielonych zamówień publicznych opartych na ekologicznych kryteriach opracowanych dla określonych produktów i usług.

Rozporządzenie weszło w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, tj. 19 lutego 2010 roku.

Instytucją wiodącą jest Polskie Centrum Badań i Certyfikacji (*PCBC*).⁶

3. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr **1221/2009** z dnia 25 listopada 2009 roku w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS), uchylające rozporządzenie nr 761/2001. (*Nowe rozporządzenie EMAS*).

System zarządzania środowiskiem i audytu środowiskowego we wspólnocie (*EMAS*)⁷ dopuszcza dobrowolny udział organizacji i służy ocenie oraz poprawie działania organizacji w dziedzinie środowiska, jak również dostarczaniu odpowiednich informacji opinii publicznej i innym zainteresowanym stronom. Celem *EMAS* jest wspieranie ciągłej poprawy działania organizacji w dziedzinie środowiska.

Instytucją wiodącą jest Ministerstwo Środowiska.⁸

4. Komunikat Komisji **2009/C 292/01** określający równowartość progów określonych w dyrektywach 2004/17/WE, 2004/18/WE i 2009/81/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (2009/C 292/01), opublikowany 2 grudnia 2009 roku w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej

Komunikat określa równowartość w walutach krajowych innych niż euro progów określonych w dyrektywach 2004/17/WE, 2004/18/WE i 2009/81/WE, zmienionych rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1177/2009.

Ponadto, w roku 2009 prowadzono prace nad **projektem dyrektywy zmieniającej dyrektywę Rady 92/75/EWG z dnia 22 września 1992 r.** w sprawie wskazania, poprzez etykietowanie oraz standardowe informacje o produkcie, zużycia energii oraz innych zasobów przez urządzenia gospodarstwa domowego oraz uchylającej dyrektywę 79/530/EWG.

Celem nowego aktu prawnego jest rozszerzenie obowiązków wynikających z dyrektywy, ograniczonych obecnie do etykietowania urządzeń gospodarstwa domowego, na wszystkie produkty zużywające energię, jak i produkty związane z energią, takie jak okna i silniki wykorzystywane w budynkach. Projektowana regulacja zakłada uwzględnienie sektora gospodarstw domowych, handlowego i przemysłowego, jak również niektórych produktów niewykorzystujących energii, których stosowanie lub instalacja oferuje znaczny potencjał oszczędności energii (z wyłączeniem środków transportu).

W projekcie wprowadzony został również nowy zapis odnoszący się do zamówień publicznych zgodnie z którym, zamawiający nie mogliby zamawiać produktów poniżej

⁶ <http://www.pcbc.gov.pl/ecolabel/>

⁷ <http://www.emas.mos.gov.pl/>

⁸ <http://www.mos.gov.pl>

określonej klasy wydajności energetycznej, która zostanie określona w środkach wykonawczych do dyrektywy.

Projekt dyrektywy przygotowany przez KE dostępny jest na stronie internetowej KE.⁹

Dalsze prace będą kontynuowane w roku 2010.

Niezwykle istotną rolę w interpretacji konkretnych przepisów w zakresie zamówień publicznych odgrywa Europejski Trybunał Sprawiedliwości (ETS). W roku 2009 ETS dziesięciokrotnie orzekał w sprawach bezpośrednio związanych z zamówieniami publicznymi:

1. Orzeczenie z dnia **19 marca 2009 roku** w sprawie **C-489/06**.

(Uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego – Dyrektywy 93/36/EWG i 93/42/EWG – Zamówienia publiczne – Procedury udzielania zamówień publicznych na dostawy – Dostawy dla szpitali).

W sprawie mającej za przedmiot skargę o stwierdzenie, na podstawie art. 226 WE, uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, Trybunał stwierdził, iż Republika Grecka uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciąży (na mocy art. 8 ust. 2 dyrektywy Rady 93/36/EWG z dnia 14 czerwca 1993 r. koordynującej procedury udzielania zamówień publicznych na dostawy, zmienionej przez dyrektywę Komisji 2001/78/WE z dnia 13 września 2001 r. oraz na mocy art. 17 i 18 dyrektywy 93/42, zmienionej przez rozporządzenie nr 1882/2003) odrzucając oferty na wyroby medyczne opatrzone oznakowaniem CE. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału, instytucje zamawiające, które ogłosiły przetarg na dostawę wyrobów medycznych opatrzonych oznakowaniem CE, nie mogą odrzucić ze względów dotyczących zdrowia publicznego oferty na takie wyroby w sposób bezpośredni i z pominięciem procedury ochronnej, o której mowa w art. 8 i 18 dyrektywy 93/42. Jeśli instytucja zamawiająca uzna, że oferowane wyroby medyczne opatrzone oznakowaniem CE mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia publicznego, jest zobowiązana powiadomić właściwy krajowy organ w celu wszczęcia rzeczonyj procedury ochronnej (por. wyrok z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie C 6/05 Medipac Kazantzidis, Zb.Orz. s. I 4557, pkt 55).

2. Orzeczenie z dnia **19 maja 2009 roku** w sprawie **C-538/07**.

(Dyrektywa 92/50/EWG – Artykuł 29 akapit pierwszy – Zamówienia publiczne na usługi – Uregulowanie krajowe wykluczające z udziału w tej samej procedurze udzielania zamówień publicznych, na zasadach konkurencji, spółki, które znajdują się względem siebie w stosunku dominacji lub z których jedna wywiera znaczny wpływ na pozostałe).

W sprawie mającej za przedmiot wnioski o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym Trybunał orzekł, iż artykuł 29 akapit pierwszy dyrektywy Rady 92/50/EWG z dnia 18 czerwca 1992 r. odnoszącej się do koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na usługi należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie temu, by państwo członkowskie przewidziało, poza podstawami wykluczenia wymienionymi w tym przepisie, inne podstawy wykluczenia służące zapewnieniu poszanowania zasad równego traktowania i przejrzystości, pod warunkiem że takie środki nie wykraczają poza to, co jest niezbędne dla osiągnięcia tego celu.

Prawo wspólnotowe sprzeciwia się ustanowieniu przepisu prawa krajowego, który służyć uzasadnionym celom w postaci równego traktowania oferentów i przejrzystości w ramach procedur udzielania zamówień publicznych, wprowadza całkowity zakaz równoczesnego i konkurencyjnego udziału w tym samym postępowaniu przetargowym przedsiębiorstw, między którymi istnieje stosunek dominacji lub które są ze sobą powiązane, bez pozostawienia im możliwości wykazania, że taki stosunek nie miał wpływu na ich zachowanie w ramach tego postępowania.

3. Orzeczenie z dnia **9 czerwca 2009 roku** w sprawie **C-480/06**.

⁹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0778:FIN:PL:PDF>

(Uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego – Dyrektywa 92/50/EWG – Brak formalnego postępowania o zasięgu europejskim w zakresie udzielania zamówień publicznych na usługi przetwarzania odpadów – Współpraca pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego).

W swojej skardze Komisja Wspólnot Europejskich zwróciła się do Trybunału o stwierdzenie, że ze względu na fakt, iż *Landkreise* (okręgi administracyjne) *Rotenburg (Wümme)*, *Harburg*, *Soltau-Fallingb. B.* oraz *Stade* udzieliły zamówienia z wolnej ręki na unieszkodliwianie odpadów służbom oczyszczania miasta Hamburg bez poddania tego zamówienia publicznego na usługi przetargowi o zasięgu Wspólnoty Europejskiej, Republika Federalna Niemiec uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążyą na podstawie art. 8 w związku z tytułem III do VI dyrektywy Rady 92/50/EWG z dnia 18 czerwca 1992 r. odnoszącej się do koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na usługi (Dz.U. L 209, s.1).

W sprawie mającej za przedmiot skargę o stwierdzenie, na podstawie art. 226 WE, uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, Trybunał skargę oddalił obciążając Komisję Wspólnot Europejskich kosztami postępowania.

4. Orzeczenie z dnia **11 czerwca 2009 roku** w sprawie **C-300/07**.

(Dyrektywa 2004/18/WE – Zamówienia publiczne na dostawy i usługi – Powszechne kasy chorych w ramach ubezpieczenia zdrowotnego – Podmioty prawa publicznego – Instytucje zamawiające – Zaproszenie do składania ofert – Wytwarzanie i dostawa obuwia ortopedycznego dostosowanego do indywidualnych potrzeb pacjentów – Szczegółowe porady udzielane pacjentom).

W sprawie mającej za przedmiot wnioski o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, Trybunał orzekł, iż:

- Artykuł 1 ust. 9 akapit drugi lit c) hipoteza pierwsza dyrektywy 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi, powinien być interpretowany w ten sposób, że finansowanie w przeważającej części przez państwo ma miejsce wówczas, gdy działalność powszechnych kas chorych jest finansowana zasadniczo ze składek obciążających członków, nałożonych, obliczanych i pobieranych według zasad prawa publicznego takich jak omawiane w postępowaniu przed sądem krajowym. Takie powszechne kasy chorych muszą być uznane za podmioty prawa publicznego, a zatem instytucje zamawiające dla celów stosowania reguł tej dyrektywy.
- Gdy przedmiotem mieszanego zamówienia publicznego są jednocześnie produkty i usługi kryterium, które należy zastosować w celu ustalenia, czy dane zamówienie należy uznać za zamówienie na dostawy czy za zamówienie na usługi, jest wartość produktów i usług zawartych w zamówieniu. W przypadku udostępnienia towarów wyprodukowanych i dostosowanych do indywidualnych potrzeb każdego klienta, i w zakresie korzystania z których każdy klient powinien uzyskać indywidualne porady, konfekcjonowanie tych towarów musi zostać zaszeregowane w części „dostawy” danego zamówienia, dla celów obliczenia wartości każdego jego składnika.
- W sytuacji gdy świadczenie usług przeważa w przypadku danego zamówienia nad dostawą produktów, umowę, taką jak rozpatrywana w postępowaniu przed sądem krajowym, zawartą pomiędzy powszechną kasą chorych a przedsiębiorcą, w której określono wynagrodzenia za różnego rodzaju świadczenia oczekiwane od przedsiębiorcy, oraz okres stosowania umowy, przy czym przedsiębiorca ten zobowiązuje się do wykonania świadczeń na rzecz ubezpieczonych, którzy o nie wystąpią a dana kasa jest ze swej strony jedynym dłużnikiem w zakresie wynagrodzenia za świadczenia tego przedsiębiorcy, należy uważać za „umowę ramową” w rozumieniu art. 1 ust. 5 dyrektywy 2004/18.

5. Orzeczenie z dnia **10 września 2009 roku** w sprawie **C-206/08 ‘WAZV Gotha’**.

(Procedura udzielania zamówień w sektorze gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych – Usługa publiczna dystrybucji wody pitnej i oczyszczania ścieków –

Koncesja na usługi – Pojęcie – Przeniesienie na kontrahenta ryzyka związanego ze świadczeniem rzeczonych usług).

W sprawie mającej za przedmiot wnioszek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, Trybunał orzekł, że okoliczność, że w ramach umowy dotyczącej usług kontrahent nie otrzymuje wynagrodzenia bezpośrednio od instytucji zamawiającej, lecz uprawniony jest do pobierania wynagrodzenia od osób trzecich, wystarcza, by rozpatrywana umowa została uznana za koncesję na usługi w rozumieniu art. 1 ust. 3 lit. b) *dyrektywy 2004/17/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. koordynującej procedury udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych*, gdy kontrahent przejmuje całość lub główną część ryzyka instytucji zamawiającej w zakresie podlegającej jej działalności, nawet jeśli ryzyko to jest bardzo ograniczone ze względu na uregulowania prawa publicznego w zakresie organizacji usługi.

6. Orzeczenie z dnia **10 września 2009 roku** w sprawie **C-573/07 ‘Sea srl’**.

(Zamówienie publiczne – Procedura udzielania zamówień – Zamówienie dotyczące usługi zbiórki, transportu i unieszkodliwiania odpadów miejskich – Udzielenie zamówienia bez przeprowadzenia przetargu – Udzielenie zamówienia spółce akcyjnej, której kapitał zakładowy jest w całości własnością samorządów publicznych, lecz której statut przewiduje możliwość posiadania akcji przez podmioty prywatne).

W sprawie mającej za przedmiot wnioszek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, Trybunał orzekł, iż artykuły 43 WE i 49 WE, zasady równego traktowania i niedyskryminacji ze względu na narodowość oraz wynikający z nich obowiązek przejrzystości, nie stoją na przeszkodzie bezpośredniemu udzieleniu zamówienia publicznego na usługi spółce akcyjnej o kapitale wyłącznie publicznym, gdy samorząd publiczny będący instytucją zamawiającą sprawuje nad tą spółką kontrolę analogiczną do kontroli sprawowanej nad jego własnymi służbami, a spółka ta wykonuje zasadniczą część swej działalności z będącym jej właścicielem samorządem lub samorządami.

Z zastrzeżeniem weryfikacji przez sąd krajowy charakteru rozważanych przepisów statutowych, kontrola sprawowana przez samorzady będące akcjonariuszami nad rzeczonymi spółkami może zostać uznana za analogiczną do kontroli sprawowanej nad ich własnymi służbami, w okolicznościach takich jak w postępowaniu przed sądem krajowym, gdy:

- działalność rzeczonyj spółki jest ograniczona do terytorium rzeczonych samorządów i jest zasadniczo wykonywana na ich rzecz, oraz
- sprawują one decydujący wpływ zarówno na strategiczne cele jak i na istotne decyzje rzeczonyj spółki, poprzez organy statutowe w skład których wchodzi przedstawiciele rzeczonych samorządów.

7. Orzeczenie z dnia **15 października 2009 roku** w sprawie **C-138/08 ‘Hochtief’**.

(Procedury udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane – Postępowania rozpoczęte po wejściu w życie dyrektywy 2004/18/WE, lecz przed upływem terminu do transpozycji tej dyrektywy – Procedury negocjacyjne z publikacją ogłoszenia o zamówieniu – Obowiązek dopuszczenia minimalnej liczby odpowiednich kandydatów – Obowiązek zapewnienia rzeczywistej konkurencji).

W sprawie mającej za przedmiot wnioszek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, Trybunał orzekł, że:

- Dyrektywa 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi nie ma zastosowania do decyzji wydanej przez instytucję zamawiającą w trakcie przetargu na roboty budowlane, przed upływem terminu do transpozycji tej dyrektywy.
- Artykuł 22 ust. 3 dyrektywy Rady 93/37/EWG z dnia 14 czerwca 1993 r. dotyczącej koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, w brzmieniu zmienionym przez dyrektywę 97/52/WE Parlamentu Europejskiego i Rady

z dnia 13 października 1997 r. należy interpretować w ten sposób, że jeżeli udziela się zamówienia w drodze procedury negocjacyjnej, a liczba odpowiednich kandydatów jest mniejsza niż dolna granica ustalona dla danego postępowania, instytucja zamawiająca może mimo to prowadzić dalej to postępowanie, zapraszając do negocjowania warunków zamówienia odpowiedniego kandydata lub odpowiednich kandydatów.

- Dyrektywę 93/37 w brzmieniu zmienionym przez dyrektywę 97/52 należy interpretować w ten sposób, że obowiązek zapewnienia rzeczywistej konkurencji jest spełniony, jeżeli instytucja zamawiająca stosuje procedurę negocjacyjną na warunkach określonych w art. 7 ust. 2 tej dyrektywy.

8. Orzeczenie z dnia **15 października 2009 roku** w sprawie **C-196/08 'Acoset'**.
(*Artykuły 43 WE, 49 WE i 86 WE – Udzielanie zamówień publicznych – Powierzenie świadczenia usług wodnych spółce o kapitale mieszanym – Postępowanie publiczne – Wybór wspólnika prywatnego odpowiedzialnego za wykonanie usługi – Powierzenie z pominięciem zasad udzielania zamówień publicznych*).

W sprawie mającej za przedmiot wnioski o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, Trybunał orzekł, iż artykuły 43 WE, 49 WE i 89 WE nie sprzeciwiają się bezpośredniemu powierzeniu usługi publicznej obejmującej wcześniejsze wykonanie pewnych prac, takiej jak w postępowaniu przed sądem krajowym, spółce o kapitale mieszanym publiczno- prywatnym, utworzonej specjalnie w celu świadczenia tej usługi i posiadającej wyłącznie jeden cel działalności, w której prywatny udziałowiec został wyłoniony w trybie przetargu publicznego. Omawiane postępowanie przetargowe musi być jednak zgodne z zasadami wolnej konkurencji, przejrzystości i równego traktowania przewidzianymi w traktacie WE w odniesieniu do koncesji.

9. Orzeczenie z dnia **23 grudnia 2009 roku** w sprawie **C-376/08 'Serrantoni'**.
(*Zamówienia publiczne – Dyrektywa 2004/18/WE – Artykuły 43 WE i 49 WE – Zasada równego traktowania – Konsorcja przedsiębiorstw – Zakaz konkurencyjnego udziału w tym samym zamówieniu „consorzio stabile” („konsorcjum stałego”) i będącej jego członkiem spółki*).

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczył wykładni art. 4 dyrektywy 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi (Dz.U. L 134, s. 114), art. 39 WE, 43 WE, 49 WE i 81 WE oraz zasad równego traktowania i proporcjonalności.

W niniejszej sprawie Trybunał orzekł, iż reguła systematycznego wykluczenia, obejmująca bezwzględny obowiązek wykluczenia przez instytucje zamawiające zainteresowanych jednostek, również w przypadku, gdy istniejące stosunki między nimi pozostają bez wpływu na ich zachowanie w ramach postępowań, w których uczestniczą, jest sprzeczna z interesem wspólnotowym w zakresie zapewnienia uczestnictwa w przetargu jak największej liczby oferentów i wykracza poza to, co niezbędne dla zapewnienia stosowania zasad równości traktowania i przejrzystości.

10. Orzeczenie z dnia **23 grudnia 2009 roku** w sprawie **C-305/08 'CoNISMa'**.
(*Zamówienia publiczne na usługi – Dyrektywa 2004/18 – Pojęcia przedsiębiorcy budowlanego, dostawcy i usługodawcy – Pojęcie wykonawcy – Uniwersytety i instytuty badawcze – Konsorcjum utworzone przez uniwersytety i organy administracji publicznej – Zasadniczy cel statutowy o charakterze niezarobkowym – Dopuszczenie do udziału w postępowaniu o udzielanie zamówienia publicznego*).

W sprawie mającej za przedmiot wnioski o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, Trybunał orzekł, że:

- Przepisy dyrektywy 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi, a w szczególności art. 1 ust. 2 lit. a) oraz art. 8 akapity

pierwszy i drugi, które odwołują się do pojęcia „wykonawcy” należy rozumieć w ten sposób, że zezwalają one na udział w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego na usługi podmiotom, które nie mają zasadniczo celu zarobkowego, nie posiadają struktury organizacyjnej przedsiębiorstwa i nie są w sposób stały obecne na rynku, takim jak uniwersytety i instytuty badawcze, jak również zgrupowania powołane przez uniwersytety i organy administracji publicznej.

- Dyrektywę 2004/18 należy interpretować w ten sposób, iż niezgodna z nią jest wykładnia przepisów krajowych, takich jak będące przedmiotem postępowania przed sadem krajowym, które zakazują podmiotom niemającym zasadniczo celu zarobkowego, takim jak uniwersytety i instytuty badawcze, udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, podczas gdy prawo krajowe zezwala takim podmiotom na oferowanie usług objętych tym zamówieniem.

II. RYNEK ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

II.1. Charakterystyka rynku zamówień publicznych

II.1.1. Wielkość rynku

Jak wynika z danych przekazanych przez zamawiających w rocznych sprawozdaniach o udzielonych zamówieniach, wartość rynku zamówień publicznych w roku 2009 można oszacować na ok. 126,7 mld zł. Oznacza to wzrost o prawie 16% w porównaniu do roku 2008, w którym oszacowano wartość rynku zamówień publicznych na kwotę 109,5 mld zł.

Dla porównania wartość zamówień publicznych oszacowana w roku 2007 wynosiła 103,1 mld zł, w roku 2006 wynosiła 79,6 mld zł, a w roku 2005 – ok. 68,1 mld zł. Wzrost wartości zamówień publicznych obrazuje Załącznik nr 2.

Oszacowana wartość rynku zamówień publicznych stanowiła ponadto ok. 9,4% produktu krajowego brutto (PKB) z roku 2009.¹⁰

W odniesieniu do postępowań o wartości powyżej progów unijnych szacunki oparte o treść rocznych sprawozdań pozwalają na określenie sumy zakontraktowanych kwot na poziomie ok. 82,4 mld zł (w roku 2008 – 69 mld zł).

W przypadku postępowań o wartości od 14.000 euro do progów unijnych, wykazana przez zamawiających w rocznych sprawozdaniach kwota przekroczyła 44,3 mld zł (w roku 2008 – 40,5 mld zł).

II.1.2. Zamawiający i wykonawcy

Uczestnikami rynku zamówień publicznych są z jednej strony zamawiający, czyli podmioty zobowiązane do stosowania procedur udzielania zamówień publicznych przy zakupie robót budowlanych, dostaw lub usług, z drugiej strony wykonawcy, tj. podmioty ubiegające się o udzielenie zamówienia publicznego.

Zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych podmiotami zobowiązanymi do stosowania procedur udzielania zamówień publicznych są organy państwowe i samorządowe, podmioty prawa publicznego, stowarzyszenia złożone z jednego lub większej liczby takich organów lub tzw. podmiotów prawa publicznego oraz przedsiębiorstwa działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych.

Na podstawie sprawozdań o udzielonych zamówieniach za rok 2009 można przyjąć, że zamawiających udzielających zamówień na podstawie procedur określonych w ustawie

¹⁰ Według szacunków GUS produkt krajowy brutto (PKB) w 2009 r. (w cenach bieżących) ukształtował się na poziomie 1.341,9 mld zł (Biuletyn Statystyczny Nr 2/2010).

Prawo zamówień publicznych w roku 2009 było 13.012 (w roku 2008 – 12.183, w 2007 – 11.701, w 2006 – 12.932, w 2005 – 12.200).

Należy zauważyć, że obowiązek przekazywania rocznych sprawozdań nie dotyczy zamawiających objętych zakresem podmiotowym ustawy Prawo zamówień publicznych, którzy w danym roku sprawozdawczym nie udzielili zamówień o wartości przekraczającej dolny próg określony w ustawie, tzn. 14.000 euro. Liczba potencjalnych zamawiających zobowiązanych do stosowania przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych jest zatem z pewnością większa.

Z ogólnej liczby rocznych sprawozdań o udzielonych zamówieniach za rok 2009 ok. 96% (12.537) stanowiły sprawozdania przekazane przez zamawiających „klasycznych” a tylko 4% (475) sprawozdania przekazane przez zamawiających „sektorowych”, czyli prowadzących działalność w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych.

Największą grupę zamawiających „klasycznych” stanowiła administracja samorządowa (42,29% zamawiających). Kolejne grupy to samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej (6,25%) oraz administracja rządowa terenowa (4,83%). Około 4,38% ogólnej liczby zamawiających to podmioty prawa publicznego, a 2,59% – organy kontroli państwowej lub ochrony prawa, sąd lub trybunał. Około 1,54% zamawiających stanowiły uczelnie publiczne, ponad 1,18% administracja rządowa centralna, a tylko ok. 0,09% - instytucje ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego. Pozostałe 36,85% zamawiających określiło się jako inne podmioty.

Wykonawcą może być każda osoba fizyczna, osoba prawna bądź jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej. Wykonawcy mogą także wspólnie ubiegać się o udzielenie zamówienia. Liczba potencjalnych wykonawców jest więc otwarta, praktyka pokazuje jednak, iż zdecydowana większość zamówień jest możliwa do wykonania jedynie przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą. Precyzyjne ustalenie, ile przedsiębiorstw aktywnie uczestniczy w rynku zamówień publicznych jest niemożliwe z uwagi na brak pełnych danych w tym zakresie.

Natomiast, jak wynika z ogłoszeń o udzieleniu zamówienia publikowanych w BZP (a więc dotyczących postępowań o wartości od 14.000 euro do progów UE), zamówienia publiczne w roku 2009 otrzymało ok. 65.000 przedsiębiorstw.

II.1.3. Struktura rynku

Dane uzyskane z rocznych sprawozdań o udzielonych zamówieniach publicznych pozwalają na stwierdzenie, że w roku 2009 pod względem wartości wydatkowanych środków w zamówieniach publicznych, podobnie jak w latach 2008 i 2007, dominowały roboty budowlane.

Wartość wydatkowanych środków na roboty budowlane stanowiła 48% ogólnej kwoty udzielonych zamówień (w roku 2008 – 47%). Pomimo dużego odsetka wartości, liczba postępowań na roboty budowlane w 2009 roku stanowiła tylko 27% zamówień (w roku 2008 – 28%).

Zamówienia na dostawy w roku 2009 stanowiły 22% wartości wydatkowanych środków i 34% ogólnej liczby udzielonych zamówień (w roku 2008 odpowiednio – 26% i 37%).

Natomiast kontrakty na usługi stanowiły 30% ogólnej wartości udzielonych zamówień oraz 39% liczby udzielonych zamówień (w roku 2008 odpowiednio – 27% i 35%).

Strukturę udzielonych zamówień w podziale na rodzaj zamówienia przedstawia Załącznik nr 3.

Najczęściej udzielającym zamówień na roboty budowlane była, podobnie jak w latach ubiegłych, administracja samorządowa. Odsetek robót budowlanych w ogólnej liczbie zamówień udzielonych w roku 2009 przez tę grupę zamawiających stanowił 42% (w roku

2008 – także 42%, w 2007 – 40%, a w latach 2006-2005 – ok. 64%). Na zmianę tego odsetka ma wpływ zwiększanie się liczby zamówień udzielanych przez administrację samorządową na usługi.

W przypadku dostaw najczęściej zamawiającymi była, także podobnie jak w latach poprzednich, służba zdrowia – ok. 79% ogółu zamówień udzielonych przez tę grupę zamawiających (w roku 2008 – także 79%, w latach 2006-2007 – 81%).

Natomiast najczęstszym odbiorcą usług była administracja rządowa centralna – 62% ogółu przetargów w tej grupie zamawiających (w roku 2008 – 46%, w 2007 – 45%).

Strukturę liczby zakontraktowanych robót budowlanych, dostaw i usług przez wybrane grupy zamawiających pokazano w Załączniku nr 4.

II.1.4. Zamówienia sektorowe

Na rynku zamówień publicznych istotne znaczenie odgrywają zamówienia sektorowe, tzn. udzielane przez przedsiębiorstwa działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych. Zamówienia „sektorowe” są specyficzną częścią rynku zamówień publicznych. Stosunkowo niewielka grupa podmiotów sektorowych ma bowiem znaczący udział w ogólnej wartości rynku, a średnia wartość przetargów „sektorowych” jest wyraźnie wyższa niż średnia wartość wszystkich przetargów. Wynika to przede wszystkim z samej konstrukcji przepisów dotyczących obowiązku stosowania przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych. W roku 2009 obowiązkowi takiemu podlegały zamówienia, których wartość przekraczała wyrażoną w złotych równowartość kwoty 412.000 euro dla dostaw i usług oraz kwotę 5.150.000 euro dla robót budowlanych.

Jak wynika z rocznych sprawozdań o udzielonych zamówieniach sektorowych w roku 2009 udzielono 1.876 zamówień sektorowych (w roku 2008 – 1.820, w 2007 – 1.754, w 2006 – 1.057, a w 2005 – 1.304). Wartość udzielonych zamówień sektorowych wyniosła w 2009 roku 20,5 mld zł (w roku 2008 – 19,1 mld zł, w 2007 – 29,1 mld zł, w 2006 – 12,8 mld zł, a w 2005 r. – 14,8 mld zł).

Zamówienie o największej wartości zostało udzielone przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. – Centrala – Biuro Logistyki w Warszawie na roboty budowlane pn. „Modernizacja linii kolejowej E-65 Warszawa – Gdynia na odcinku od km 287,700 (na szlaku Szymankowo – Lisewo) do km 315,700 (na szlaku Pszczółki – Pruszcz Gdański)” o wartości prawie 1,013 mld zł.

Pod względem rodzaju udzielanych zamówień najwięcej zamówień sektorowych dotyczyło dostaw – 57% (54% w roku 2008), a następnie usług – 40% (43% w roku 2008). Natomiast niewiele, bo zaledwie 3% (także 3% w roku 2008) ogólnej liczby stanowiły zamówienia na roboty budowlane. Powyższy rozkład rodzaju zamówień wynika z opisanego wyżej zróżnicowania w zakresie obowiązków publikacyjnych w odniesieniu do zamówień sektorowych na dostawy i usługi z jednej strony, a zamówień na roboty budowlane z drugiej strony. Wpływ na powyższą strukturę zamówień sektorowych ma także charakter działalności prowadzonej przez zamawiających sektorowych, który powoduje konieczność realizacji w głównej mierze zamówień na dostawy.

Zdecydowanie najwięcej zamówień „sektorowych” w roku 2009 – podobnie jak w przypadku pozostałych zamówień, było udzielanych w trybie przetargu nieograniczonego – 69% postępowań (w roku 2008 – także 69%). Następnie udzielano zamówień z wolnej ręki – 13% przypadków (w roku 2008 – 16%). Przetarg ograniczony stanowił 11% (10%) postępowań, negocjacje z ogłoszeniem – 5% (3%), a negocjacje bez ogłoszenia – 2% (podobnie jak w roku 2008).

II.2. Funkcjonowanie rynku

II.2.1. Tryby stosowane w zamówieniach publicznych

Jak wynika z danych zawartych w rocznych sprawozdaniach o udzielonych zamówieniach, w roku 2009 dominował tryb przetargu nieograniczonego – zastosowano go w ponad 68% przypadków. Szczegółowa struktura trybów, w jakich udzielano zamówień w roku 2009 przedstawia się następująco:

- przetarg nieograniczony – 68,28% (w roku 2008 – 70,39%),
- zamówienie z wolnej ręki – 25,98% (w roku 2008 – 22,19%),
- zapytanie o cenę – 4,27% (w roku 2008 – 5,73%),
- przetarg ograniczony – 0,79% (w roku 2008 – 0,97%),
- negocjacje bez ogłoszenia – 0,39% (w roku 2008 – 0,53%),
- licytacja elektroniczna – 0,16% (w roku 2008 – 0,05%),
- negocjacje z ogłoszeniem – 0,11% (w roku 2008 – 0,11%),
- dialog konkurencyjny – 0,02% (w roku 2008 – 0,03%).

W przypadku zamówień o wartościach poniżej progów unijnych tryb przetargu nieograniczonego zastosowano w 67,84% postępowań – odsetek ten zmalał w porównaniu do roku 2008 (70%), natomiast jest wyższy niż w latach wcześniejszych (w roku 2007 – 63%, a w 2006 – 62%). Natomiast wzrósł udział zamówień udzielanych w trybie z wolnej ręki – 26,44% (w roku 2008 – 22%, w 2007 – 29%, a w latach 2005-2006 – 25%). W przypadku trybu zapytania o cenę udział zamówień zmalał z 6% w latach 2007-2008 do 4,63% w roku 2009. Te trzy tryby obejmowały prawie cały rynek zamówień publicznych o wartości poniżej progów unijnych, pozostałe tryby udzielania zamówień (tj. przetarg ograniczony, negocjacje z ogłoszeniem, dialog konkurencyjny, negocjacje bez ogłoszenia oraz licytację elektroniczną) zastosowano w 1,09% postępowań.

W przypadku zamówień o wartości powyżej progów unijnych dane z rocznych sprawozdań potwierdzają prymat trybu przetargu nieograniczonego. Zastosowano go w 73,45% przypadków (w roku 2008 – 74,3%). Wzrósł odsetek zamówień udzielonych z wolnej ręki – 20,64% w stosunku do 19,5% w roku 2008, nieznacznie zmalał natomiast odsetek zamówień udzielanych w trybie przetargu ograniczonego z 3,8% w roku 2008 do 3,73% w roku 2009. Pozostałe tryby (tzn. dialog konkurencyjny, negocjacje z ogłoszeniem oraz negocjacje bez ogłoszenia) stanowiły 2,18% postępowań.

Spośród 148.904 ogłoszeń o zamówieniu opublikowanych w Biuletynie Zamówień Publicznych w 2009 roku, 98,82% było organizowanych w trybie przetargu nieograniczonego (w roku 2008 – 98,68%). Przetarg ograniczony zastosowano w 0,76% przypadków, licytację elektroniczną w 0,27% przypadków, negocjacje z ogłoszeniem w 0,10%, natomiast dialog konkurencyjny w 0,05% postępowań.

W przypadku ogłoszeń o zamówieniu opublikowanych w 2009 roku przez polskich zamawiających w Dzienniku Urzędowym UE, większość spośród 14.180 ogłoszeń także dotyczyło postępowań prowadzonych w trybie przetargu nieograniczonego – 93,56% (w roku 2008 – 92,89%). Pozostałe stosowane tryby udzielenia zamówienia to: przetarg ograniczony (4,96%), negocjacje z ogłoszeniem (1,14%) oraz dialog konkurencyjny (0,34%).

II.2.2. Czas trwania postępowania

Na podstawie danych zawartych w ogłoszeniach opublikowanych w Biuletynie Zamówień Publicznych oraz w Dzienniku Urzędowym UE możliwe było określenie średniego czasu potrzebnego na przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia w odniesieniu do postępowań, w których występował obowiązek publikacji zarówno ogłoszenia wszczynającego postępowanie, jak i ogłoszenia o udzieleniu zamówienia, tzn. w przypadku zamówień udzielanych w trybach przetargu nieograniczonego, przetargu ograniczonego, negocjacji z ogłoszeniem, dialogu konkurencyjnego oraz, w przypadku BZP, licytacji elektronicznej.

Przeciętny czas trwania postępowania o wartości nie przekraczającej progów UE (publikowanego w Biuletynie Zamówień Publicznych), liczony od daty publikacji ogłoszenia o zamówieniu do daty udzielenia zamówienia wskazanej w ogłoszeniu o udzieleniu zamówienia, wyniósł 37 dni (w roku 2008 – 36 dni, w 2007 – 40 dni, w 2006 – 82 dni, w 2005 – 79 dni).

W podziale na poszczególne tryby wskaźnik ten kształtował się następująco:

- przetarg nieograniczony – 36 dni (w 2008 – 36, w 2007 – 39 dni),
- przetarg ograniczony – 74 dni (w 2008 – 65, w 2007 – 68 dni),
- negocjacje z ogłoszeniem – 88 dni (w 2008 – 99, w 2007 – 85 dni),
- dialog konkurencyjny – 102 dni (w 2008 – 94, w 2007 – 117 dni),
- licytacja elektroniczna – 34 dni (w 2008 – 28 dni).

Podobnie, jak w roku 2008, procedura udzielenia zamówienia przy wykorzystaniu trybu licytacji elektronicznej trwała najkrócej. Niemniej jednak różnica między średnim czasem trwania postępowania w trybie licytacji elektronicznej i przetargu nieograniczonego zmniejszyła się na korzyść przetargu nieograniczonego. Znacznemu skróceniu uległ średni czas trwania postępowania w trybie negocjacji z ogłoszeniem. Nieco dłużej natomiast trwały postępowania organizowane w trybie przetargu ograniczonego i dialogu konkurencyjnego.

Ogólnie na podstawie opublikowanych w Biuletynie ogłoszeń można stwierdzić, że najkrócej trwały zamówienia na usługi i dostawy udzielane w trybie licytacji elektronicznej i przetargu nieograniczonego – 32 – 34 dni. Poniżej zamieszczono dane dotyczące średniego czasu trwania postępowania w zależności od rodzaju i trybu udzielenia zamówienia:

Tryb zamówienia	Średni czas trwania postępowania (w dniach)			
	Roboty budowlane	Dostawy	Usługi	Średnio
Przetarg nieograniczony	46	34	33	36
Przetarg ograniczony	68	55	86	74
Negocjacje z ogłoszeniem	72	80	92	88
Dialog konkurencyjny	80	95	115	102
Licytacja elektroniczna	36	34	32	34
Średnio	47	34	34	37

Natomiast, jak wynika z ogłoszeń opublikowanych w roku 2009 przez polskich zamawiających w Dzienniku Urzędowym UE, przeciętny czas trwania postępowania o wartości powyżej progów unijnych, liczony od daty publikacji ogłoszenia o zamówieniu do daty udzielenia zamówienia wskazanej w ogłoszeniu o udzieleniu zamówienia, wyniósł 98 dni (w 2008 roku – 93 dni).

W podziale na poszczególne tryby wskaźnik ten kształtował się następująco:

- przetarg nieograniczony – 98 dni (rok 2008 – 84 dni),
- przetarg ograniczony – 97 dni (rok 2008 – 136 dni),
- negocjacje z ogłoszeniem – 196 dni (rok 2008 – 148 dni),
- dialog konkurencyjny – 186 dni (rok 2008 – 231 dni).

Z powyższych danych wynika, że udzielenie zamówienia w przypadku postępowań o dużej wartości średnio trwa najkrócej przy wykorzystaniu trybu przetargu ograniczonego i nieograniczonego. W porównaniu z rokiem 2008 znacznemu skróceniu uległ średni czas trwania postępowania w trybie dialogu konkurencyjnego i przetargu ograniczonego, odpowiednio o 45 i 39 dni, natomiast wydłużeniu – w trybie przetargu nieograniczonego i negocjacji z ogłoszeniem, odpowiednio o 14 i 48 dni.

Ogólnie na podstawie opublikowanych w Dz. U. UE ogłoszeń można stwierdzić, że najkrócej trwały zamówienia na usługi udzielane w trybie przetargu nieograniczonego – 78 dni. Poniżej zamieszczono dane dotyczące średniego czasu trwania postępowania w zależności od rodzaju i trybu udzielenia zamówienia:

Tryb zamówienia	Średni czas trwania postępowania (w dniach) (ogłoszenia w Dz.U. UE)			
	Roboty budowlane	Dostawy	Usługi	Średnio
Przetarg nieograniczony	122	102	78	98
Przetarg ograniczony	236	80	91	97
Negocjacje z ogłoszeniem	208	264	166	196
Dialog konkurencyjny	-	219	177	186
Średnio	137	102	80	98

W przypadku robót budowlanych w zamówieniach powyżej progów unijnych średni czas udzielenia zamówienia w roku 2009 wyniósł 137 dni (w roku 2008 – 136 dni).

II.2.3. Kryteria oceny ofert w postępowaniach o wartości poniżej progów UE

Jak wynika z danych pochodzących z ogłoszeń o zamówieniu opublikowanych w Biuletynie Zamówień Publicznych, a więc w postępowaniach o wartości poniżej progów UE, w których wskazano, że oferty będą oceniane według ceny oraz dodatkowych kryteriów, w roku 2009 zamawiający stosował średnio 3,72 kryteria oceny ofert. W roku 2008 wskaźnik ten wynosił 2,69, a w roku 2007 – 2,31.

Średnio najwięcej kryteriów zamawiający stosowali w postępowaniach na dostawy – 4,22 (w roku 2008 – 2,68, w 2007 – 2,24), następnie na usługi – 3,76 (w roku 2008 – 2,99, w 2007 – 2,60), najmniej na roboty budowlane – 2,38 (w roku 2008 – 2,20, w 2007 – 2,18).

Jednocześnie stosunkowo wielu zamawiających zdecydowało się na zastosowanie tylko kryterium ceny, bowiem aż 90% (w roku 2008 – 89%, a w roku 2007 – 87%) wszczętych postępowań miało być rozstrzygnięte wyłącznie przy użyciu tego kryterium. Odsetek ten jest jednak zróżnicowany w zależności od rodzaju zamówienia. I tak: tylko kryterium ceny zamawiający zastosowali w 94% postępowań na roboty budowlane, w 87% na dostawy oraz 88% na usługi.

II.2.4. Konkurencyjność postępowań

Podstawowym miernikiem konkurencyjności postępowań i stopnia zainteresowania rynkiem zamówień publicznych wśród wykonawców jest liczba ofert składanych w jednym postępowaniu.

Analiza danych zawartych w ogłoszeniach o udzieleniu zamówienia publikowanych w Biuletynie Zamówień Publicznych, a więc w postępowaniach o wartości poniżej progów UE, wykazuje, że w roku 2009 podczas jednego postępowania składano średnio więcej ofert niż w latach 2007-2008.

Przeciętnie, w jednym postępowaniu, wpływało do zamawiającego 2,77 oferty. Dla porównania w roku 2007 wpływało średnio 2,29 oferty, a w roku 2008 – 2,41 oferty.

W roku 2009 najwięcej ofert wpływało w postępowaniach na roboty budowlane – 4,16 (w roku 2008 – 3,05). W postępowaniach, w których przedmiotem były dostawy, składano średnio 2,51 oferty (w 2008 – 2,40), natomiast na usługi – 2,29 oferty (w 2008 – 1,96).

Największą grupę postępowań stanowiły zamówienia, w których wykonawcy składali tylko jedną ofertę – 45% (w roku 2008 – 46%). Kolejna grupa to postępowania, w których składano 2 oferty – 19% (w 2008 – 21%). Odsetek postępowań, w których złożono 3 oferty wyniósł 12% (13%), cztery oferty składano w 8% (8%), a 5 i więcej ofert w 16% postępowań (rok 2008 – 12%). Poniżej zamieszczono zestawienie odsetka postępowań, w których wykonawcy składali odpowiednią liczbę ofert w zależności od rodzaju zamówienia:

Liczba złożonych ofert	Odsetek postępowań, w których wykonawcy składali odpowiednią liczbę ofert			
	Roboty budowlane	Dostawy	Usługi	Ogółem
1	25,33%	41,89%	59,74%	44,65%
2	15,33%	23,61%	13,72%	18,53%
3	14,31%	14,30%	9,07%	12,50%
4	11,22%	8,04%	6,38%	8,12%
5 i więcej	33,81%	12,16%	11,09%	16,20%
Razem	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Natomiast, jak wynika z ogłoszeń opublikowanych przez polskich zamawiających w roku 2009 w Dzienniku Urzędowym UE, a więc w postępowaniach o wartości powyżej progów UE, przeciętnie w jednym postępowaniu wpływało do zamawiającego 2,55 oferty (w roku 2008 – 2,48 oferty).

Najwięcej ofert wpływało w postępowaniach na roboty budowlane – 5,95 (w roku 2008 – 3,95). W postępowaniach, w których przedmiotem były dostawy składano średnio 2,26 oferty (w 2008 – 2,39), natomiast na usługi – 3,21 oferty (w 2008 – 2,03).

Ogółem największą grupę postępowań stanowiły zamówienia, w których wykonawcy składali tylko jedną ofertę – 44% (w 2008 r. – 46%), przy czym w zależności od rodzaju zamówienia odsetek ten kształtował się na różnym poziomie. Poniżej zamieszczono zestawienie odsetka postępowań, w których wykonawcy składali odpowiednią liczbę ofert w zależności od rodzaju zamówienia:

Liczba złożonych ofert	Odsetek postępowań, w których wykonawcy składali odpowiednią liczbę ofert (ogłoszenia w Dz.U. UE)			
	Roboty budowlane	Dostawy	Usługi	Ogółem
1	10,65%	42,05%	51,01%	44,02%
2	8,18%	26,77%	16,90%	24,04%
3	9,42%	15,35%	9,46%	13,78%
4	12,78%	7,61%	6,06%	7,26%
5 i więcej	58,97%	8,22%	16,57%	10,89%
Razem	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Jak więc wynika z danych dotyczących zarówno zamówień o wartościach poniżej progów UE, jak i zamówień o wartościach powyżej progów UE, rok 2009 był kolejnym, w którym nieznacznie spadł odsetek liczby postępowań, w których zgłaszało się niewielu wykonawców na rzecz postępowań, w których składano większą liczbę ofert.

Ogólnie, dane dotyczące liczby ofert mogą świadczyć o zwiększaniu się zainteresowania wykonawców postępowaniami o udzielenie zamówienia publicznego, zwłaszcza w przypadku zamówień na roboty budowlane.

II.2.5. Uzyskiwane ceny

Jak wynika z ogłoszeń o udzieleniu zamówienia opublikowanych w Biuletynie Zamówień Publicznych, a więc w postępowaniach o wartości poniżej progów UE, odsetek postępowań, w których zamawiający dokonali wyboru najtańszej oferty w roku 2009 wyniósł 95,7% (w roku 2008 – 95,8%, w roku 2007 – 95,2%; w latach 2005-2006 odsetek ten wynosił ok. 93%).

W 1,8% przypadków różnica pomiędzy ceną oferty wybranej, a ceną oferty najtańszej wynosiła mniej niż 10%. W 0,8% przypadków różnica ta wynosiła od 10% do 20%. Większe rozbieżności pomiędzy ceną wybranej oferty a najniższą ceną zaproponowaną w konkretnym postępowaniu obejmowało ok. 1,7% przypadków.

Natomiast w przypadku różnic pomiędzy ceną minimalną a maksymalną, to z informacji znajdujących się w ogłoszeniach o udzieleniu zamówienia opublikowanych w BZP wynika, że odsetek postępowań, w których różnica pomiędzy maksymalną a minimalną ceną składanych ofert mieściła się w przedziale od 0% do 30%, wynosił odpowiednio:

- w przypadku robót budowlanych – 46% (w roku 2008 – 55%, w 2007 – 58%),
- w przypadku dostaw – 62% (w roku 2008 – 64%, w 2007 – 67%),
- w przypadku usług – 38% (w roku 2008 – 41%, w 2007 – 42%).

Dane wskazują, że oferty na dostawy były najbardziej zbliżone cenowo (w 34% postępowań różnica między ceną minimalną i maksymalną nie przekroczyła 10%), natomiast w ofertach na usługi, gdzie cena zależy od większej liczby czynników, różnice pomiędzy ceną najtańszą a najdroższą były największe (w 31% postępowań różnica ta wyniosła ponad 100%). Różnice w minimalnej i maksymalnej cenie oferty przedstawia Załącznik nr 5.

Natomiast, jak wynika z ogłoszeń opublikowanych przez zamawiających w 2009 roku w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, a więc w postępowaniach o wartości powyżej progów UE, średnio cena oferty wybranej stanowiła ok. 89% wartości, którą zamawiający oszacował wszczynając postępowanie (w roku 2008 – 90%).

W ponad 69% (w roku 2008 – 60%) postępowań, szacowana przez zamawiających wartość zamówienia była wyższa od ceny oferty wybranej, natomiast w 21% (23% w 2008) przypadków zamawiający nie doszacował wartości i cena oferty wybranej była wyższa od wartości szacunkowej zamówienia.

W 2009 roku zamawiający najbardziej przeszacowywali wartość zamówień w postępowaniach na roboty budowlane – średnio o 23% (w roku 2008 – 4%) natomiast najmniej wartość zamówień na dostawy – średnio o 10% (w roku 2008 – 11%). W przypadku usług średnio wartość zamówienia była wyższa o 14% w stosunku do ceny oferty wybranej (w roku 2008 – 8%).

II.2.6. Korzystanie ze środków ochrony prawnej

1. Dane statystyczne dot. odwołań wnoszonych do Prezesa UZP

W ostatnich dziesięciu latach liczba odwołań kształtowała się w następujący sposób:

- 2001 r. – 1.678
- 2002 r. – 1.936
- 2003 r. – 2.292
- 2004 r. – 2.421
- 2005 r. – 4.094
- 2006 r. – 3.077
- 2007 r. – 1.582
- 2008 r. – 1.537
- 2009 r. – 1.985

Ogółem w roku 2009 liczba odwołań wnoszonych do Prezesa UZP wzrosła o blisko 30% w stosunku do roku 2008. Liczbę odwołań w poszczególnych latach w podziale na rodzaj zamówienia przedstawia Załącznik nr 6.

W 2009 r. średnio miesięcznie do Urzędu wpływało 165,41 odwołań. Z wyjątkiem miesięcy: styczeń, luty, maj i październik, gdzie odwołania wpływały na poziomie 108-153 miesięcznie, w pozostałych miesiącach liczba odwołań kształtowała się na poziomie od 170 do 211 w miesiącu lipcu. Dla porównania, w 2008 r. najwięcej odwołań wpłynęło w miesiącu październiku – 165.

Z danych za 2009 rok wynika, że do liczby 1.985 postępowań wykonawcy zgłosili 1.121 przystępień, zaś do łącznego rozpatrzenia zostały skierowane 392 odwołania, które zostały rozpatrzone na 176 posiedzeniach Izby.

1. Odwołania a rodzaj zamówienia

Odwołania najczęściej składane były w postępowaniach, których przedmiot stanowiły usługi (37,58%) Odwołania w postępowaniach na roboty budowlane i dostawy stanowiły odpowiednio 33,80% i 28,56% ogólnej liczby wniesionych odwołań.

Dla porównania, w roku 2008 najwięcej odwołań składano w postępowaniach na roboty budowlane (36,96%), następnie dostawy (32,40%) a najmniej na usługi (30,25%).

W 2009 r. nastąpił wyraźny wzrost (o 7 punktów procentowych) liczby odwołań w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego na usługi w stosunku do roku 2008.

2. Odwołania a tryb postępowania

W 1.716 przypadkach odwołania składane były w postępowaniach prowadzonych w trybie przetargu nieograniczonego (co stanowi 86,45% odwołań wniesionych w 2009 r.). 137 odwołań wniesiono w postępowaniach w trybie przetargu ograniczonego, co stanowi 6,90% wszystkich wniesionych odwołań. Odwołania w postępowaniach prowadzonych w pozostałych trybach zdarzały się rzadko, np.: w postępowaniach prowadzonych w trybie negocjacji bez ogłoszenia, negocjacji z ogłoszeniem i dialogu konkurencyjnego złożono 72 odwołania, co stanowi 3,62% wszystkich odwołań wniesionych w 2009 r. W minionym roku złożono dwa odwołania w postępowaniu prowadzonym w trybie zapytania o cenę (0,1% wszystkich wniesionych odwołań), zaś w postępowaniach prowadzonych w trybie z wolnej ręki nie wniesiono żadnego odwołania.

3. Odwołania w poszczególnych branżach i sektorach

Struktura odwołań wg poszczególnych branż i sektorów jest podobna do tej z 2008 r. Najwięcej odwołań w 2009 r. wniesiono w sektorze budowlanym (26,7%), z czego ponad połowa, to odwołania w postępowaniach dotyczących budowy i modernizacji budynków, następnie w informatyce i sektorze medycznym. Natomiast zmniejszyła się liczba odwołań w zakresie gospodarki wodnej, wodociągów i kanalizacji o ponad 4 punkty procentowe.

Lp.	Sektor/branża	Odsetek
1	Budownictwo w tym: a) budowa lub remonty dróg i autostrad – 5,5% b) budowa lub remonty obiektów sportowych – 4,9% c) budowa i modernizacja budynków – 16,3%	26,7%
2	Informatyka	11,6%
3	Sektor medyczny	8,8%
4	Wybór inżyniera kontraktu, nadzór budowlany, inwestor zastępczy	5,6%
5	Sektor górniczy	4,9%
6	Sprzątanie	4,9%
7	Opracowanie projektów budowlanych	4,5%
8	Utrzymanie dróg (oznakowanie, sygnalizacja, parkometry, oczyszczanie, utrzymanie zieleni)	3,8%
10	Gospodarka wodna wodociągi i kanalizacja	3,8%
11	Transport publiczny	2,6%
12	Radiokomunikacja i telekomunikacja	2,5%
13	Dostawy i usługi dla służb mundurowych	2,4%
14	Sektor kolejowy	1,9%
15	Gospodarka odpadami	1,4%
16	Ochrona fizyczna	1,3%
17	Pozostałe (m.in. obsługa bankowa, usługi ubezpieczeniowe, zarządzenie nieruchomościami, usługi komunalne, sektor energetyczny, usługi leśne)	13,3%

4. Struktura wyników rozpatrzonych odwołań

Rozkład statystyczny orzeczeń w zależności od rodzajów rozstrzygnięć, jakie zapadły w wyniku rozpoznania odwołań wniesionych w 2009 roku przedstawia się następująco:

Odwołania	Liczba ogółem	Odsetek ogółem
Wniesione	1.985	
Nie skierowane do KIO z powodu nie uiszczenia wpisu	107	5,39%
Skierowane do KIO	1.878	
Umorzone postępowanie z powodu wycofania odwołania	269	14,3%
Odrzucone	235	12,5%
Uwzględnione	571	30,4%
Oddalone	803	42,7%

W porównaniu do roku 2008 nastąpił nieznaczny wzrost odwołań zwróconych z powodu nie uiszczenia wpisu o ponad 2 punkty procentowe oraz umorzonych postępowań z powodu wycofania odwołania o 3,5 punktów procentowych. Zmniejszył się natomiast o blisko 5 punktów procentowych odsetek odwołań uwzględnionych.

5. Porównanie liczby odwołań uwzględnionych do oddalonych, odwołania odrzucone

Na przestrzeni lat 2004-2009 wzajemna relacja odwołań uwzględnionych i oddalonych przedstawia się następująco:

Odwołania rozpatrywane merytorycznie	Rok					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Oddalone	664	1.226	1.061	530	616	803

Odwołania rozpatrywane merytorycznie	Rok					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Uwzględnione	775	1.714	1.338	601	525	571

Kolejny rok odnotowano systematyczny wzrost odsetka spraw, w których Izba oddaliła odwołanie – z poziomu 41,37% w roku 2008 do poziomu 42,7 % w roku 2009 oraz spadek odsetka odwołań uwzględnianych przez Izbę - z poziomu 35,26% w roku 2008 do poziomu 30,4% w 2009 r.

Odsetek spraw, w których Izba odrzuciła odwołanie utrzymał się w 2009 r. na podobnym poziomie, co w roku 2008, czyli 12,5%. Podobnie również jak w roku 2008, odwołania najczęściej były odrzucane z powodu naruszenia przepisów w zakresie terminów na wnoszenie środków ochrony prawnej; złożenie odwołania w postępowaniach o wartości poniżej progów unijnych dotyczącego czynności nie wymienionych w art. 184 ust. 1a ustawy Pzp oraz w zakresie obowiązku przekazania kopii odwołania zamawiającemu.

6. Najczęściej zgłaszane zarzuty

Z analizy merytorycznej odwołań wniesionych do Prezesa UZP wynika, że najczęściej podnoszone zarzuty dotyczą:

1. Nieprawidłowości zaistniałych na etapie oceny wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub ofert i wyboru oferty najkorzystniejszej, w tym:
 - a) niewłaściwą ocenę spełniania warunków udziału w postępowaniu,
 - b) zaniechanie wezwania do uzupełnienia i wyjaśnienia dokumentów potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu w trybie art. 26 ust. 3 i 4 ustawy,
 - c) bezpodstawne odrzucenie oferty lub wykluczenie wykonawcy z postępowania,
 - d) zaniechanie wyjaśnień w przypadku podejrzenia zaoferowania rażąco niskiej ceny,
 - e) niepoprawienie lub nieprawidłowe poprawienie przez zamawiającego w ofercie oczywistych omyłek pisarskich, rachunkowych lub innych omyłek polegających na niezgodności oferty z SIWZ, niepowodujących istotnych zmian w treści oferty,
 - f) nieodrzućenie oferty, bądź niewykluczenie wykonawcy z postępowania,
 - g) wybór oferty z naruszeniem kryteriów oceny ofert,
 - h) zatrzymanie wadium,
2. Naruszenia zasady uczciwej konkurencji i równego traktowania, w szczególności poprzez:
 - a) określanie warunków udziału w postępowaniu ograniczające dostęp do zamówienia,
 - b) opisanie przedmiotu zamówienia w sposób niezgodny z przepisami ustawy,
 - c) modyfikowanie SIWZ w sposób sprzeczny z ustawą.
3. Bezpodstawne unieważnienie postępowania.

7. Średni koszt odwołania

Niezależnie od rozstrzygnięcia sprawy, Krajowa Izba Odwoławcza wydając orzeczenie zobowiązana była rozstrzygnąć o kosztach postępowania odwoławczego. Należy zauważyć, że wpisy od złożonych odwołań uiszczane przez odwołujących wystarczały w każdym przypadku na pokrycie faktycznie poniesionych i orzeczonych przez Izbę kosztów postępowania odwoławczego. Największe zasadzone koszty postępowania odwoławczego sięgnęły kwoty 17.423,15 zł. Najmniejsze (1.728 zł) koszty postępowania odnotowano w

przypadku jednego z odwołań skierowanych do łącznego rozpoznania z innymi odwołaniami (maksymalna liczba odwołań skierowanych do łącznego rozpoznania w 2009 r. – 5 odwołań).

Zgodnie z przepisami ustawowymi strony ponoszą koszty postępowania odwoławczego stosownie do jego wyniku. W ciągu ośmiu miesięcy 2009 r. średni koszt jednostkowy postępowania odwoławczego, na które składały się koszty Urzędu związane z rozpoznawaniem odwołań wynosił 4.574 zł. Z uwagi na utrzymujący się wzrost liczby wnoszonych odwołań, od 1 września 2009 r. średni koszt jednostkowy postępowania odwoławczego uległ zmniejszeniu i wyniósł 4.462 zł.

8. Terminowość rozpatrywania odwołań

Zgodnie z art. 187 ust. 1 ustawy Pzp, termin na rozpoznanie odwołania wynosi 15 dni od dnia doręczenia odwołania Prezesowi Urzędu. W 2009 średni czas oczekiwania odwołania na posiedzenie Izby wynosił 30 dni, natomiast na wydanie orzeczenia w sprawie wniesionego odwołania – 32 dni. Główną przyczyną przekraczania terminu na rozpoznanie odwołania był utrzymujący się przez cały rok wzrost liczby wpływających odwołań, a także zmniejszenie składu Izby. Ogółem w 2009 r. 56 % spośród odwołań rozpatrzonych przez Izbę było rozpatrzonych w ciągu 15 dni od daty doręczenia odwołania Prezesowi Urzędu.

2. Wpływ nowelizacji ustawy – Prawo zamówień publicznych z 4 września 2008 r. na środki ochrony prawnej

1. Odwołania wnoszone w postępowaniach poniżej progów unijnych

W ubiegłym roku spośród 1.985 wniesionych odwołań, 596, tj. 30,02% stanowiły odwołania w postępowaniach poniżej progów unijnych.

Czynności, które najczęściej były kwestionowane przez wykonawców to:

- odrzucenie oferty odwołującego się wykonawcy,
- wykluczenie odwołującego się wykonawcy.

Na czynność opisu sposobu oceny spełniania warunków udziału w postępowaniu wpłynęło 36 odwołań, natomiast na wybór trybu negocjacji bez ogłoszenia, wolnej ręki czy zapytania o cenę, podobnie jak w 2008 r., nie wpłynęło żadne odwołanie.

W strukturze odwołań ze względu na rodzaj zamówienia dominowały, podobnie jak w 2008 r. odwołania składane w postępowaniach, których przedmiotem zamówienia były roboty budowlane - stanowiły one blisko 66%, następnie odwołania w postępowaniach na usługi - ponad 18% oraz odwołania w postępowaniach na dostawy – prawie 16 %.

Struktura wydanych orzeczeń w zależności od rodzaju rozstrzygnięcia dla odwołań poniżej progów kształtuje się następująco:

Odwołania	Liczba ogółem	Odsetek ogółem
Wniesione	596	
Zwrot odwołania z powodu nie uiszczenia wpisu	74	8,8%
Umorzono postępowanie z powodu wycofania odwołania	81	15,5%
Odrzucone	117	22,4%
Uwzględnione	189	36,2%
Oddalone	139	25,8%

Stosunkowo duży procent stanowią odwołania odrzucone z przyczyn formalnych – 22,4 %. Powyższe spowodowane jest głównie brakiem przestrzegania przez wykonawców

wnoszących odwołania przesłanek z art. 184 ust. 1 a ustawy – Prawo zamówień publicznych. Najczęstsze przypadki dotyczą bowiem kwestionowania wyboru ofert najkorzystniejszej oraz zaniechania odrzucenia oferty złożonej przez innego wykonawcę.

2. Nakazanie unieważnienia postępowania przez KIO

Nowelizacja ustawy – Prawo zamówień publicznych z 4 września 2008 r. zniósła uprawnienie Izby do unieważniania postępowania w sprawie zamówienia publicznego.

W związku z powyższym w 2009 r. nie odnotowano żadnego unieważnienia postępowania przez KIO. Dla porównania w 2008 r. Krajowa Izba Odwoławcza unieważniła 70 postępowań, tj. 4,6% ogółu wniesionych odwołań, a w 2007 r. Zespoły Arbitrów unieważniły 173 postępowania, tj. prawie 11% wniesionych odwołań.

Niemniej jednak w dalszym ciągu Izba może nakazać unieważnienie postępowania w sprawie zamówienia publicznego. W 2009 r. Krajowa Izba Odwoławcza w wyniku rozpatrzenia odwołania nakazała unieważnienie jedynie 7 postępowań, co stanowiło 0,35% ogółu wniesionych w 2009 r. odwołań. Na powyższe mogło wpływ zmniejszenie liczby przypadków zgłaszania na etapie składania protestu żądania unieważnienia postępowania.

3. Uwzględnianie odwołania przez KIO

Inną zmianą wprowadzoną nowelizacją ustawy – Prawo zamówień publicznych z dnia 4 września 2008 r. było ograniczenie uprawnienia KIO do uwzględnienia odwołania tylko w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów ustawy, które miało lub mogło mieć istotny wpływ na wynik postępowania. Wydaje się, że to ograniczenie mogło mieć wpływ na odsetek odwołań uwzględnianych przez Izbę, gdyż kolejny rok udział procentowy odwołań uwzględnionych w stosunku do wszystkich rozpatrzonych przez Izbę systematycznie spada. Dla porównania w 2007 r. spośród wszystkich rozpatrzonych odwołań uwzględniono 40,04%, w 2008 r. – 35,26%, natomiast w 2009 r. – 30,4%.

Na uwagę zasługuje fakt, że relacja odwołań uwzględnianych przez Izbę w stosunku do odwołań oddalanych jest odwrotna w zależności od tego, czy są to odwołania w postępowaniach poniżej czy powyżej progów unijnych. Z analizy wynika, że wśród odwołań wnoszonych w postępowaniach poniżej progów unijnych największy odsetek stanowią odwołania uwzględniane przez Krajową Izbę Odwoławczą – 36,2%, a następnie odwołania oddalane – 25,8%, natomiast spośród odwołań w postępowaniach powyżej progów unijnych odwołania uwzględniane stanowią 28,3%, natomiast oddalane – 49,4%.

3. Dane statystyczne dotyczące wnoszonych do sądów okręgowych skarg na orzeczenia KIO

Podobnie jak liczba wniesionych odwołań, w roku 2009 wzrosła liczba wnoszonych skarg. Począwszy od roku 2006 liczba skarg wynosiła kolejno:

- 2006 r. – 465,
- 2007 r. – 327,
- 2008 r. – 277,
- 2009 r. – 316.

W związku ze wzrostem liczby skarg wnoszonych na orzeczenia Izby pogorszył się nieznacznie w 2009 r. wskaźnik liczby skarg do liczby rozpatrzonych odwołań z 18% w 2008 r. do 19,1% w 2009 r.

Zdecydowaną większość skarg na orzeczenie KIO składali w 2009 r. wykonawcy – 83 %. Zamawiający wnieśli blisko 14% skarg, natomiast Prezes Urzędu złożył 11 skarg, tj. 3%.

W roku 2009 obciążenie sądów okręgowych sprawami skargowymi rozkładało się bardzo nierównomiernie. Podobnie jak w latach 2004-2008, w analizowanym roku najwięcej

skarg trafiło do Sądu Okręgowego w Warszawie – 25% i Sądu Okręgowego w Katowicach – 10,4%.

Na podstawie przekazanych do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych orzeczeń sądów okręgowych - 197, jakie zapadły w stosunku do orzeczeń zaskarżonych w roku 2009, można stwierdzić, że sprawy skargowe kończyły się w większości oddaleniem skargi - 57,3%. Uwzględnienie skargi i zmiana zaskarżonego orzeczenie lub uchylenie orzeczenia KIO nastąpiło w 17,7% przypadków. W 13% sądy okręgowe odrzuciły skargi, natomiast umorzyły postępowanie w 11 %.

Dla porównania w roku 2008 sądy okręgowe oddaliły 54,8 % skarg, uwzględniły 16,4%, natomiast w 15% przypadków skargi zostały odrzucone, a w 13% umorzono postępowanie.

Porównując rodzaje zapadłych rozstrzygnięć w sprawach skargowych w pierwszej kolejności należy wskazać na to, że w roku 2009 wzrósł zarówno odsetek skarg oddalonych, jaki uwzględnionych przez sądy okręgowe. Natomiast odnotowano spadek skarg odrzuconych i umorzonych postępowań.

W roku 2009 do Sądu Najwyższego zostały skierowane 2 zapytanie o rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego przedstawionego przez sąd okręgowy, w jednej ze spraw Sąd Najwyższy odmówił podjęcia uchwały.

II.2.7. Udział polskich przedsiębiorców w rynku europejskim

Jak wynika z ogłoszeń opublikowanych w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, w postępowaniach o wartościach powyżej progów unijnych w roku 2009 polskim wykonawcom udzielono na rynkach unijnych 57 zamówień (w roku 2008 – 52, w 2007 – 54, w 2006 – 46, a w roku 2005 – 42).

Polscy wykonawcy wygrywali najczęściej postępowania organizowane przez zamawiających z Belgii (15 kontraktów) i Luksemburga (9) oraz Litwy (8). Polscy przedsiębiorcy zrealizowali 30 usług, 26 dostaw oraz 1 robotę budowlaną. W przypadku dostaw udzielone zamówienia dotyczyły przede wszystkim taboru kolejowego, autobusów/trolejbusów oraz sprzętu górniczego poza tym osprzętu elektrycznego oraz sprzętu medycznego. W przypadku usług zamawiano przede wszystkim usługi szkoleniowo-doradcze, tłumaczenia a także kartograficzne usługi cyfrowe.

W sumie, jak wynika z opublikowanych ogłoszeń, polskim wykonawcom udzielono zamówień na kwotę prawie 70 mln euro, z tym, że w części przypadków zamawiający nie podali wartości udzielonego zamówienia, a więc kwota ta może być większa (w roku 2008 - 113 mln euro).

Wykaz wykonawców, którym udzielono zamówień na rynkach zagranicznych przedstawia Załącznik nr 7.

II.2.8. Podmioty zagraniczne na polskim rynku zamówień publicznych

Od roku 2004 r. polski rynek zamówień publicznych stał się częścią wspólnego rynku europejskiego. Od dnia akcesji Polski do Unii Europejskiej ogłoszenia dotyczące zamówień publicznych o największej wartości podlegają obowiązkowi publikacji w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. W roku 2009 polscy zamawiający opublikowali w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej 14.180 ogłoszeń o zamówieniu publicznym oraz konkursie (w roku 2008 – 13.450, w 2007 – 11.197, w 2006 – 10.466, a w roku 2005 – 12.380), co stanowiło 9% wszystkich przetargów i konkursów ogłoszonych na szczeblu unijnym (Załącznik nr 8). Jednocześnie liczba ta stanowiła 47% przetargów ogłoszonych przez nowe kraje członkowskie.

Okolo 97,65% zamówień na polskim rynku przypadło przedsiębiorstwom krajowym. W 450 przypadkach zamówienia zostały udzielone wykonawcom zagranicznym. Najwięcej

zamówień przypadło w udziale przedsiębiorcom z Wielkiej Brytanii (31% kontraktów) następnie z Niemiec (17%) oraz Włoch (8%) dalej z Francji, Czech, Holandii i Szwajcarii (po ok. 6% kontraktów) oraz USA (ok. 3%) i Austrii (ok. 2%).

W zamówieniach przeważały dostawy – 68% kontraktów, a następnie usługi – 27% i roboty budowlane, które stanowiły 5% zamówień. Natomiast jedynie w trzech konkursach nagrody przyznano wykonawcom zagranicznym.

Podobnie jak w latach ubiegłych zamówienia udzielane zagranicznym wykonawcom dotyczyły najczęściej specyficznych przedmiotów zamówienia np.: zakupu praw licencyjnych do oprogramowania bądź baz danych, zakupu sprzętu medycznego (w tym jednorazowego), urządzeń optycznych i precyzyjnych. W przypadku robót budowlanych były to najczęściej zamówienia dotyczące budowy dróg i autostrad, natomiast usługi dotyczyły dokumentacji projektowej, nadzoru inwestorskiego oraz specjalistycznych szkoleń.

W sumie wykonawcom zagranicznym w roku 2009 udzielono zamówień na kwotę ok. 17,2 mld zł (w roku 2008 - 7,9 mld zł).

Pomimo wzrostu wartości udzielonych zamówień podmiotom zagranicznym nadal kontrakty te dotyczą w dużej mierze specyficznych lub specjalistycznych przedmiotów zamówienia, które z reguły nie są dostępne na rynku krajowym. W przypadku robót budowlanych w części zamówień wygrywały konsorcja, w skład których wchodził także polski wykonawca, natomiast w przypadku dostaw jednorazowego sprzętu medycznego firmy zagraniczne najczęściej wygrywały pojedyncze części zamówienia.

III. INSTYTUCJONALNE ASPEKTY FUNKCJONOWANIA SYSTEMU ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH W POLSCE

III.1. Kompetencje Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych

III.1.1. Decyzje administracyjne

Zgodnie z art. 154 ust. 2 ustawy Prawo zamówień publicznych, Prezes Urzędu podejmuje rozstrzygnięcia w indywidualnych sprawach przewidzianych ustawą. Ustawa Prawo zamówień publicznych upoważnia Prezesa Urzędu do rozstrzygania w drodze decyzji administracyjnych spraw w zakresie:

- nakładania kary pieniężnej (art. 202 ust. 1 ustawy),
- wpisu na listę organizacji uprawnionych do wnoszenia środków ochrony prawnej, odmowy wpisu lub skreślenia z listy (art. 179 ust. 4 ustawy).

W okresie od 1 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2009 r. Prezes Urzędu wydał 26 decyzji administracyjnych, tj. 22 decyzje w pierwszej instancji oraz 4 decyzje w wyniku powtórnego rozpatrzenia sprawy. Dla porównania okresie od 1 stycznia 2008 r. do 31 grudnia 2008 r. Prezes Urzędu wydał 64 decyzje administracyjne w pierwszej instancji oraz 4 decyzje w wyniku ponownego rozpatrzenia sprawy.

Spadek liczby decyzji wydanych w 2009 r. w stosunku do roku poprzedniego wynika z decentralizacji systemu zamówień publicznych polegającej w szczególności na ograniczeniu kompetencji Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych do wydawania indywidualnych aktów administracyjnych. Pomimo zniesienia uprawnień Prezesa Urzędu do wyrażania zgody na udzielenie zamówienia z zastosowaniem innego trybu niż przetarg nieograniczony lub ograniczony, w 2009 r. wpływały jeszcze wnioski o wydanie decyzji w powyższym zakresie. Spośród wszystkich decyzji wydanych w 2009 roku - 12 decyzji, czyli 40%, dotyczyło wyrażenia zgody na udzielenie zamówienia publicznego z zastosowaniem trybu zamówienia z wolnej ręki. Dodatkowo dwie decyzje dotyczyły wyrażenia zgody na przedłużenie terminu obowiązywania umowy oraz zawarcia umowy ramowej z jednym wykonawcą. Z uwagi na fakt, iż kwestie te nie podlegały kompetencji Prezesa Urzędu decyzje wydane w oparciu o powyższe wnioski stanowiły o umorzeniu postępowań.

III.1.2. Postanowienia

Na podstawie przepisów ustawy Prezes Urzędu posiada kompetencje do rozstrzygania w drodze postanowień spraw w zakresie:

- zwrotu odwołania (art. 185 ust. 2 ustawy),
- wyłączenia albo odmowy wyłączenia członka Krajowej Izby Odwoławczej (art. 186 ust. 5 ustawy).

1. Postanowienia w przedmiocie zwrotu odwołania z powodu nieuiszczenia wpisu

Stosownie do dyspozycji art. 185 ust. 1 ustawy, odwołanie podlega rozpoznaniu, jeżeli uiszczono wpis. Z powyższego wynika, iż warunkiem koniecznym dopuszczalności rozpoznania odwołania przez Krajową Izbę Odwoławczą, jest uiszczenie przez odwołującego wpisu od odwołania, przy czym wpis musi być uiszczony najpóźniej w dniu wniesienia odwołania, a dowód jego uiszczenia odwołujący jest zobowiązany dołączyć do odwołania.

W świetle postanowienia art. 185 ust. 1 zd. 2 ustawy, wezwanie odwołującego się do złożenia dowodu uiszczenia wpisu od odwołania w terminie trzech dni od dnia doręczenia wezwania, dokonywane przez Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych na podstawie § 2 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 2 października 2007 r. w sprawie regulaminu postępowania przy rozpoznawaniu odwołań (Dz. U. Nr 187, poz. 1327 ze zm.), dalej „rozporządzenia”, może dotyczyć wyłącznie uzupełnienia braku w postaci niedołączenia dowodu uiszczenia wpisu w ustawowym terminie, a nie braku w postaci nieuiszczenia wpisu w tym terminie. Nie jest zatem dopuszczalne uiszczenie wpisu po terminie wniesienia odwołania na skutek wezwania dokonanego przez Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych na podstawie § 2 ust. 1 ww. rozporządzenia.

Zgodnie z postanowieniem art. 185 ust. 2 ustawy, jeżeli wpis nie został uiszczony, Prezes Urzędu Zamówień Publicznych zwraca odwołanie. O zwrocie odwołania Prezes Urzędu Zamówień Publicznych rozstrzyga w drodze postanowienia, na które nie przysługuje zażalenie.

Przez nieuiszczenie wpisu w rozumieniu art. 185 ust. 2 zd. 1 ustawy należy rozumieć zarówno sytuację, w której wpis w ogóle nie został uiszczony, jak też sytuacje, w których wpis został uiszczony po ustawowym terminie (art. 185 ust. 1 zd. 2 ustawy) lub też został uiszczony w nieprawidłowej wysokości.

Prezes Urzędu wydał postanowienie o zwrocie odwołania z powodu nieuiszczenia wpisu w 107 sprawach, co stanowiło 5,39% w stosunku do liczby wniesionych odwołań w tym okresie (1.985 odwołań). Dla porównania, w 2008 r. wniesiono 1.537 odwołań, z których zostało zwróconych z powodu nieuiszczenia wpisu 48 odwołań (3,12%).

Na cztery postanowienia zostały wniesione za pośrednictwem Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie. W zaskarżonych postanowieniach, Prezes Urzędu Zamówień Publicznych stwierdził następujące naruszenia w przedmiocie ustawowego obowiązku uiszczenia wpisu od odwołania:

1. uiszczenie wpisu w niepełnej wysokości
 - nie stanowi uzasadnienia dla uiszczenia wpisu od odwołania w niepełnej wysokości, powołanie się przez odwołującego na przesłankę braku możliwości ustalenia wysokości, w jakiej powinien zostać wniesiony wpis od odwołania z uwagi na brak wiedzy w zakresie ustalonej przez zamawiającego wartości szacunkowej zamówienia, gdyż wysokość należnego wpisu została uzależniona nie od wartości szacunkowej danego zamówienia, ale od tego czy wartość danego zamówienia została ustalona poniżej tzw. progów unijnych”, od których uzależniony jest obowiązek przekazywania ogłoszeń o zamówieniach Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich, czy też na równi lub powyżej tych progów (postanowienie Nr UZP/DO/35029/16419/09);

- nie stanowi uzasadnienia dla uiszczenia wpisu od odwołania w niepełnej wysokości, powołanie się odwołującego na przesłankę błędnie dokonanej przez zamawiającego kwalifikacji świadczenia będącego przedmiotem zamówienia; Prezes Urzędu Zamówień Publicznych, będąc centralnym organem administracji publicznej, działa na podstawie i w granicach prawa, a tym samym nie może podejmować czynności, gdy w drodze ustawy nie zostały przyznane dla niego wyraźne kompetencje w danym zakresie; Prezes badając, czy wpis został uiszczony w odpowiedniej wysokości, opiera się na kwalifikacji zamówienia dokonanej przez zamawiającego (postanowienie Nr UZP/DO/LZ/29252/11865/09);
- 2. uiszczenie wpisu od odwołania po ustawowym terminie
 - wpis od odwołania wniesiony w dwóch częściach, z których jedna została uiszczona po ustawowym terminie, uznaje się w całości za wniesiony po terminie (postanowienie Nr UZP/DO/LZ/26197/9899/09);
- 3. nieuiszczenie wpisu od odwołania
 - zawarcie w treści odwołania wniosku o zwolnienie od kosztów wpisu, jest bezskuteczne, jako że ustawa oraz akty wykonawcze wydane na jej podstawie, nie przewidują możliwości zwolnienia z obowiązku wnoszenia wpisu od odwołania, a przepisy ustaw odrębnych nie znajdują zastosowania w przedmiotowej materii (postanowienie Nr UZP/DO/28935/14053/09).

2. Postanowienia o wyłączeniu lub o odmowie wyłączenia członka składu orzekającego Krajowej Izby Odwoławczej

Zgodnie z art. 186 ust. 5 ustawy – Prawo zamówień publicznych, członek składu orzekającego lub strona zawiadamia pisemnie Prezesa Urzędu o okolicznościach uzasadniających wyłączenie członka od rozpoznawania odwołania, jeżeli zachodzą okoliczności faktyczne lub prawne, które mogą budzić uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności. O wyłączeniu członka Izby albo o odmowie wyłączenia rozstrzyga Prezes Urzędu w drodze postanowienia, na które nie przysługuje zażalenie.

W 2009 r. Prezes Urzędu wydał 33 postanowienia w sprawach wniosków o wyłączenie członka Izby ze składu orzekającego w tym, 2 wnioski o wyłączenie od udziału przy opiniowaniu zastrzeżeń od wyników kontroli Prezesa Urzędu oraz 2 wnioski o wyłączenie od udziału przy rozpoznawaniu wniosku o uchyleniu zakazu zawarcia umowy przed ostatecznym rozstrzygnięciem protestu. Wszystkie wnioski o wyłączenie zgłoszone były przez samych członków KIO.

W 32 przypadkach Prezes Urzędu wydał postanowienie uwzględniające wniosek o wyłączenie członka Izby. W 1 przypadku zostało wydane postanowienie o odmowie wyłączenia.

Dla porównania w 2008 r. Prezes Urzędu wydał 47 postanowień w sprawach wniosków o wyłączenie członka Izby ze składu orzekającego wyznaczonego do rozpoznania odwołania, z czego 3 wnioski zostały złożone przez strony postępowania.

W 43 przypadkach Prezes Urzędu wydał postanowienie uwzględniające wniosek o wyłączenie członka Izby. W pozostałych 4 przypadkach zostało wydane postanowienie o odmowie wyłączenia członka Izby.

III.1.3. Pozwy do sądu o stwierdzenie nieważności umów w sprawie udzielenia zamówienia publicznego

Zadaniem Prezesa Urzędu jako centralnego organu administracji rządowej właściwego w sprawach zamówień publicznych jest czuwanie nad przestrzeganiem zasad systemu zamówień publicznych (art. 154 pkt 11 ustawy – Prawo zamówień publicznych). W tym zakresie, Prezes Urzędu został wyposażony w legitymację procesową czynną w zakresie wytaczania powództw o stwierdzenie nieważności umów w sprawach zamówień publicznych

(art. 146 ust. 2 ustawy - Prawo zamówień publicznych). Powyższa kompetencja Prezesa Urzędu dotyczy umów w sprawach zamówień publicznych zawartych z naruszeniem art. 146 ust. 1 ustawy - Prawo zamówień publicznych, jak też części umów zawartych z naruszeniem art. 140 ust. 3 ustawy - Prawo zamówień publicznych oraz zmian umów dokonanych z naruszeniem art. 144 ust. 1 ustawy - Prawo zamówień publicznych.

Powyższe uprawnienie Prezesa Urzędu ma charakter szczególny z uwagi na fakt, iż prawo do wytoczenia powództwa o stwierdzenie nieważności umowy przysługuje podmiotowi (Prezesowi Urzędu), który nie jest stroną stosunku materialnoprawnego (umowy w sprawie zamówienia publicznego). Tak więc uprawnienie Prezesa Urzędu do wytaczania powództw o stwierdzenie nieważności umów przysługuje niezależnie od istnienia interesu prawnego Prezesa Urzędu w ustaleniu przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa. Kompetencja Prezesa Urzędu do wytaczania powództw o stwierdzenie nieważności umowy w sprawie zamówienia publicznego wynika zatem ze szczególnego przepisu prawa, tj. art. 154 pkt 11 i art. 146 ust. 2 ustawy – Prawo zamówień publicznych. Powyższe potwierdza wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2009 r., sygn. akt II CSK 104/09 (nie publ.).

Prezes Urzędu wytaczając powództwo o stwierdzenie nieważności umowy w sprawie zamówienia publicznego występuje w ochronie interesu publicznego polegającego na zapewnieniu przestrzegania zasad systemu zamówień publicznych określonych w ustawie - Prawo zamówień publicznych. W tym zakresie Prezes Urzędu realizuje funkcje władcze (imperium) Skarbu Państwa.

W okresie od 1 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2009 r. Prezes Urzędu korzystając z przysługujących mu kompetencji wystąpił z 8 pozwami o stwierdzenie nieważności umowy lub zmiany umowy w sprawie zamówienia publicznego. Spośród pozwów wniesionych w roku 2009 w dwóch sprawach wydane zostały nieprawomocne wyroki sądu I instancji (w jednej sprawie powództwo zostało oddalone a w drugiej powództwo zostało uwzględnione). W pozostałych sprawach postępowanie sądowe jest w toku. We wniesionych pozwach Prezes Urzędu zakwestionował następujące naruszenia przepisów ustawy – Prawo zamówień publicznych:

- udzielenie zamówienia publicznego wykonawcy podlegającemu wykluczeniu z postępowania na podstawie art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy - Prawo zamówień publicznych w brzmieniu obowiązującym przed dniem 22 grudnia 2009 r., z uwagi na podanie przez niego w ofercie nieprawdziwych informacji dotyczących posiadanego doświadczenia mających wpływ na wynik prowadzonego postępowania - zarzut nieważności umowy na podstawie art. 146 ust. 1 pkt 6 w zw. z art. 24 ust. 2 pkt 2 i ust. 4 ustawy – Prawo zamówień publicznych;
- dokonanie przez zamawiającego opisu przedmiotu zamówienia w sposób naruszający zasady uczciwej konkurencji, poprzez określenie wymagań technicznych pojazdu, które był w stanie spełnić tylko jeden pojazd z dostępnych w tym czasie na rynku, tj. opisu przedmiotu zamówienia w sposób wskazujący na wybór konkretnego modelu i marki pojazdu - zarzut nieważności umowy na podstawie art. 146 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 29 ust. 2 oraz art. 7 ust. 1 ustawy - Prawo zamówień publicznych (2 sprawy);
- udzielenie części zamówienia publicznego wykonawcy, którego oferta nie została uznana w tej części za najkorzystniejszą – zarzut nieważności umowy na podstawie art. 146 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 91 ust. 1 ustawy - Prawo zamówień publicznych;
- udzielenie zamówienia publicznego wykonawcy podlegającemu wykluczeniu z postępowania na zasadzie art. 24 ust. 2 pkt 3 ustawy - Prawo zamówień publicznych w brzmieniu obowiązującym przed dniem 22 grudnia 2009 r., z uwagi na fakt, że wykonawca nie przedstawił dokumentów potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu (brak zaświadczenia o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej oraz polisy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej), w sytuacji, gdy oferta tego wykonawcy była jedyną złożoną w tym postępowaniu, a co za tym idzie – postępowanie podlegało unieważnieniu zgodnie z art. 93 ust. 1 pkt 1 ustawy - Prawo zamówień publicznych - zarzut nieważności umowy na podstawie art.

146 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 24 ust. 2 pkt 3 oraz art. 93 ust. 1 pkt 1 ustawy - Prawo zamówień publicznych;

- udzielenie zamówienia publicznego wykonawcy podlegającemu wykluczeniu z postępowania na zasadzie art. 24 ust. 2 pkt 3 ustawy - Prawo zamówień publicznych w brzmieniu obowiązującym przed dniem 22 grudnia 2009 r., z uwagi na fakt, iż wykonawca nie przedstawił dokumentów potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu (potwierdzających brak podstaw do wykluczenia z postępowania określonych w art. 24 ust. 1 ustawy - Prawo zamówień publicznych) oraz dokonanie zmiany umowy w zakresie wydłużenia terminu wykonania zamówienia z naruszeniem art. 144 ust. 1 ustawy - Prawo zamówień publicznych w brzmieniu obowiązującym przed dniem 24 października 2008 r. – zarzut nieważności umowy na podstawie art. 146 ust. 1 pkt 6 w zw. z art. 24 ust. 2 pkt 3 ustawy - Prawo zamówień publicznych oraz zarzut nieważności zmiany umowy na podstawie art. 144 ust. 1 ustawy – Prawo zamówień publicznych (3 sprawy).

Należy nadmienić, iż spośród 7 spraw wszczętych na skutek pozwów o stwierdzenie nieważności umowy lub zmiany umowy w sprawie zamówienia publicznego, które w okresie od 1 stycznia 2008 r. do 31 grudnia 2008 r. Prezes Urzędu korzystając z przysługujących mu kompetencji skierował do sądów, w roku 2009 r. zostały zakończone 4; przy czym w dwóch z tych spraw, które zostały połączone, zapadł nieprawomocny wyrok (powództwo zostało uwzględnione w części dotyczącej jednej ze spraw), zaś w dwóch pozostałych sprawach zapadły wyroki prawomocne (w obu przypadkach powództwo zostało uwzględnione), w tym jeden poprzedzony został wyrokiem Sądu Najwyższego. W pozostałych sprawach postępowanie sądowe jest jeszcze w toku. We wskazanych wyżej pozwach z 2008 r., w związku z którymi postępowania zostały zakończone w roku 2009, Prezes Urzędu zakwestionował następujące naruszenia przepisów ustawy – Prawo zamówień publicznych:

- udzielenie zamówienia bez stosowania przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych, którego przedmiotem jest nabycie w przyszłości własności przebudowywanego obiektu budowlanego, który podlegał rozbudowie w zakresie określonym zamawiającego;
- udzielenie zamówienia wykonawcy, który podlegał wykluczeniu z udziału w postępowaniu w związku z nieprzedłożeniem dokumentów wymaganych przez zamawiającego na potwierdzenie spełnienia warunków udziału w postępowaniu, oraz udzielenie zamówienia wykonawcy, którego oferta była niezgodna z treścią specyfikacji istotnych warunków zamówienia w zakresie terminu wykonania zamówienia, dokonanie nieuprawnionej zmiany umowy przedłużającej termin realizacji zamówienia;
- zmianę umowy prowadzącą do podwyższenia ryczałtowego wynagrodzenia wykonawcy w związku ze zmianą stawki podatku VAT, w sytuacji, gdy zmiana ustawy w zakresie wprowadzenia nowych stawek została opublikowana przed zawarciem umowy w sprawie zamówienia publicznego.

W uzupełnieniu powyższych informacji należy wskazać, iż kompetencje Prezesa Urzędu w omawianym zakresie ulegną pewnym modyfikacjom z dniem 29 stycznia 2010 r., tj. z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 223, poz. 1778). Zmiany te wynikają przede wszystkim z faktu zastąpienia instytucji bezwzględnej nieważności umowy w sprawie zamówienia publicznego (nieważności z mocy ustawy), instytucją nieważności względnej (unieważnialności), polegającej na możliwości unieważnienia umowy dopiero na skutek prawomocnego orzeczenia sądu. Tak więc Prezes Urzędu po zmianie przepisów dokonanych ww. nowelizacją będzie umocowany do wystąpienia z powództwem o unieważnienie umowy, a nie o stwierdzenie nieważności umowy. Zasadnicza różnica w tym zakresie sprowadza się do stwierdzenia, iż w przypadku unieważnienia umowy wyrok

sądu ma charakter konstytutywny, a w przypadku stwierdzenia nieważności wyrok sądu ma jedynie charakter deklaratoryjny, potwierdzający, że umowa jest nieważna z mocy prawa.

III.1.4. Skargi do sądu na orzeczenia Krajowej Izby Odwoławczej

Stosownie do postanowienia art. 154 pkt 13 ustawy – Prawo zamówień publicznych zadaniem Prezesa Urzędu jako centralnego organu administracji rządowej właściwego w sprawach zamówień publicznych jest dążenie do zapewnienia jednolitego stosowania przepisów o zamówieniach, przy uwzględnieniu orzecznictwa sądów oraz Trybunału Konstytucyjnego. W tym zakresie Prezes Urzędu został wyposażony w szczególną kompetencję polegającą na przyznaniu Prezesowi Urzędu legitymacji procesowej czynnej w zakresie zaskarżania orzeczeń Krajowej Izby Odwoławczej przy Prezesie Urzędu Zamówień Publicznych.

Zgodnie z art. 195 ust. 4 ustawy – Prawo zamówień publicznych Prezes Urzędu może wnieść skargę na orzeczenie Krajowej Izby Odwoławczej, w terminie 21 dni od dnia wydania orzeczenia. Skargę wnosi się do sądu okręgowego właściwego dla siedziby albo miejsca zamieszkania zamawiającego. W odniesieniu do omawianej kompetencji istotne jest to, iż Prezes Urzędu ma możliwość zaskarżania orzeczeń wydawanych w postępowaniach, których sam nie jest stroną. Z tych też względów ustawa – Prawo zamówień publicznych nakazuje stosować do czynności podejmowanych przez Prezesa Urzędu odpowiednio przepisy o prokuratorze ustawy - Kodeks postępowania cywilnego. W tym zakresie należy wskazać, iż stosownie do postanowienia art. 198 ust. 6 zd. 1 ustawy - Prawo zamówień publicznych od wyroku sądu rozpoznającego skargę na orzeczenie Krajowej Izby Odwoławczej nie przysługuje skarga kasacyjna. Ograniczenia tego nie stosuje się jednak do Prezesa Urzędu, który ma zdolność postulacyjną do wnoszenia skarg kasacyjnych od wyroków sądów okręgowych rozpoznających skargi na orzeczenie Krajowej Izby Odwoławczej (arg. z art. 198 ust. 6 zd. 2 i 3 ustawy - Prawo zamówień publicznych).

W roku 2009 Prezes Urzędu działając na podstawie art. 195 ust. 4 ustawy – Prawo zamówień publicznych wniósł 11 skarg na orzeczenia Krajowej Izby Odwoławczej:

- 1) Skarga na wyrok Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 16 stycznia 2009 r. (sygn. akt KIO/UZP1530/08). W skardze tej Prezes Urzędu zarzucił Krajowej Izbie Odwoławczej: naruszenie przepisu postępowania, tj. art. 191 ust. 3 ustawy - Prawo zamówień publicznych, poprzez rozpoznanie z urzędu naruszenia art. 24 ust. 2 pkt 4 oraz art. 93 ust. 1 pkt 7 w zw. z art. 146 ust. 1 pkt 5 i 6 ustawy - Prawo zamówień publicznych, pomimo że przepisy te nie były objęte zarzutami protestu i odwołania; naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 191 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 191 ust. 3 ustawy – Prawo zamówień publicznych, poprzez nakazanie zamawiającemu wykonanie czynności unieważnienia postępowania, podczas gdy rozstrzygnięcie to wykraczało poza granice zaskarżenia i nie znajdowało umocowania w zarzutach zawartych w proteście i odwołaniu; naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 191 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy PZP, poprzez przekroczenie granic orzekania, polegające na unieważnieniu czynności zamawiającego, podczas, gdy Krajowa Izba Odwoławcza uwzględniając odwołanie może jedynie nakazać wykonanie lub powtórzenie czynności zamawiającego albo nakazać ich unieważnienie oraz naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 24 ust. 2 pkt 4 oraz art. 93 ust. 1 pkt 7 w zw. z art. 146 ust. 1 pkt 5 i 6 ustawy - Prawo zamówień publicznych, poprzez ich zastosowanie, pomimo że wskazane przepisy nie były objęte zarzutami zawartymi w proteście i odwołaniu, a w konsekwencji uznanie, iż w przedmiotowej sprawie zachodzi podstawa do unieważnienia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Sąd Okręgowy we Wrocławiu na skutek skargi Prezesa Urzędu postanowieniem z dnia 27 marca 2009 r. (X Ga 51/09) uchylił zaskarżone postanowienie Krajowej Izby Odwoławczej i umorzył postępowanie.

- 2) Skarga na postanowienie Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 3 kwietnia 2009 r. (sygn. akt KIO/UZP 371/09). W skardze tej Prezes Urzędu zarzucił Krajowej Izbie Odwoławczej naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 184 ust. 1a pkt 2 ustawy - Prawo zamówień publicznych, poprzez błędną jego wykładnię, i uznanie, że odwołanie nie przysługuje od rozstrzygnięcia protestu dotyczącego warunków udziału w postępowaniu, a w konsekwencji bezpodstawne odrzucenie odwołania. Sąd Okręgowy w Świdnicy na skutek skargi Prezesa UZP wyrokiem z dnia 25 czerwca 2009 r. (VI Ga 68/09) uchylił zaskarżone postanowienie Krajowej Izby Odwoławczej i rozpoznał merytorycznie sprawę.
- 3) Skarga na postanowienie Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 24 kwietnia 2009 r. (sygn. akt KIO/UZP 462/09). W skardze tej Prezes Urzędu zarzucił Krajowej Izbie Odwoławczej naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 184 ust. 1a pkt 2 ustawy - Prawo zamówień publicznych, poprzez błędną jego wykładnię, i uznanie, że odwołanie nie przysługuje od rozstrzygnięcia protestu dotyczącego warunków udziału w postępowaniu, a w konsekwencji bezpodstawne odrzucenie odwołania. Sąd Okręgowy w Katowicach na skutek skargi Prezesa UZP postanowieniem z dnia 30 czerwca 2009 r. (XIX Ga 207/09) uchylił zaskarżone postanowienie Krajowej Izby Odwoławczej i umorzył postępowanie skargowe.
- 4) Skarga na postanowienie Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 10 czerwca 2009 r. (sygn. akt KIO/UZP 683/09). W skardze tej Prezes Urzędu zarzucił Krajowej Izbie Odwoławczej naruszenie przepisu postępowania, tj. art. 187 ust. 4 pkt 3 ustawy, poprzez odrzucenie odwołania wykonawcy, na skutek bezpodstawnego uznania, że odwołanie to zostało złożone przez podmiot nieuprawniony. Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 9 września 2009 r. (V Ca 1598/09) oddalił skargę.
- 5) Skarga na postanowienie Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 15 czerwca 2009 r. (sygn. akt: KIO/UZP 698/09; KIO/UZP 700/09). W skardze tej Prezes Urzędu zarzucił Krajowej Izbie Odwoławczej naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 184 ust. 1a pkt 2 ustawy - Prawo zamówień publicznych, poprzez błędną jego wykładnię, i uznanie, że odwołanie nie przysługuje od rozstrzygnięcia protestu dotyczącego warunków udziału w postępowaniu, a w konsekwencji bezpodstawne odrzucenie wniesionych odwołań. Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z dnia 19 sierpnia 2009 r. (II Ca 657/09) odrzucił skargę Prezesa Urzędu. Na postanowienie to Prezes Urzędu wniósł zażalenie do Sądu Najwyższego.
- 6) Skarga na postanowienie Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 19 czerwca 2009 r. (sygn. akt KIO/UZP 727/09). W skardze tej Prezes Urzędu zarzucił Krajowej Izbie Odwoławczej naruszenie przepisu postępowania, tj. art. 187 ust. 4 pkt 3 ustawy - Prawo zamówień publicznych, poprzez odrzucenie odwołania wykonawców działających wspólnie jako Konsorcjum, wniesionego przez jednego z tych wykonawców, na skutek bezpodstawnego uznania, że odwołanie to zostało złożone przez podmiot nieuprawniony z uwagi na niedołączenie oryginału pełnomocnictwa do odwołania, i przedstawienie go dopiero na posiedzeniu przed Krajową Izbą Odwoławczą. Sąd Okręgowy we Wrocławiu na skutek skargi Prezesa Urzędu postanowieniem z dnia 20 sierpnia 2009 r. (X Ga 212/09) uchylił zaskarżone postanowienie Krajowej Izby Odwoławczej i umorzył postępowanie.
- 7) Skarga na postanowienie Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 3 lipca 2009 r. (sygn. akt KIO/UZP 779/09). W skardze tej Prezes Urzędu zarzucił Krajowej Izbie Odwoławczej naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 184 ust. 1a pkt 2 ustawy - Prawo zamówień publicznych, poprzez błędną jego wykładnię, i uznanie, że odwołanie nie przysługuje od rozstrzygnięcia protestu dotyczącego warunków udziału w postępowaniu, a w konsekwencji bezpodstawne odrzucenie odwołania. W sprawie tej Sąd Okręgowy w Toruniu postanowieniem z dnia 21 października 2009 r. (VI Ga 79/09) przedstawił powstałe zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu. Sąd Najwyższy

uchwałą z dnia 10 grudnia 2009 r. (III CZP 110/09) uznał, że odwołanie nie przysługuje od rozstrzygnięcia protestu dotyczącego warunków udziału w postępowaniu.

- 8) Skarga na wyrok Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 14 lipca 2009 r. (sygn. akt KIO/UZP 808/09). W skardze tej Prezes Urzędu zarzucił Krajowej Izbie Odwoławczej naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 184 ust. 1a pkt 2 ustawy - Prawo zamówień publicznych, poprzez błędną jego wykładnię, i uznanie, że odwołanie nie przysługuje od rozstrzygnięcia protestu dotyczącego warunków udziału w postępowaniu, a w konsekwencji bezpodstawne odrzucenie odwołania, a także naruszenie art. 187 ust. 4 pkt 8 ustawy – Prawo zamówień publicznych poprzez oddalenie odwołania w całości, podczas gdy odwołanie w części podlegało odrzuceniu. Sąd Okręgowy w Opolu wyrokiem z dnia 9 września 2009 r. (II Ca 590/09) uwzględnił skargę Prezesa Urzędu i zmienił zaskarżony wyrok.
- 9) Skarga na postanowienie Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 17 lipca 2009 r. (sygn. akt KIO/UZP 840/09). W skardze tej Prezes Urzędu zarzucił Krajowej Izbie Odwoławczej naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 184 ust. 1a pkt 2 ustawy - Prawo zamówień publicznych, poprzez błędną jego wykładnię, i uznanie, że odwołanie nie przysługuje od rozstrzygnięcia protestu dotyczącego warunków udziału w postępowaniu, a w konsekwencji bezpodstawne odrzucenie odwołania. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy wyrokiem z dnia 5 listopada 2009 r. (VIII Ga 08/09) oddalił skargę.
- 10) Skarga na postanowienie Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 21 września 2009 r. (sygn. akt KIO/UZP 1142/09). W skardze tej Prezes Urzędu zarzucił Krajowej Izbie Odwoławczej naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 184 ust. 1a pkt 2 ustawy - Prawo zamówień publicznych, poprzez błędną jego wykładnię, i uznanie, że odwołanie nie przysługuje od rozstrzygnięcia protestu dotyczącego warunków udziału w postępowaniu, a w konsekwencji bezpodstawne odrzucenie odwołania. W sprawie tej Sąd Okręgowy w Słupsku postanowieniem z dnia 29 października 2009 r. (VII Ga 53/09) przedstawił powstałe zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu. Sąd Najwyższy uchwałą z dnia 12 stycznia 2010 r. (III CZP 119/09) uznał, że odwołanie nie przysługuje od rozstrzygnięcia protestu dotyczącego warunków udziału w postępowaniu.
- 11) Skarga na postanowienie Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 23 września 2009 r. (sygn. akt KIO/UZP 1235/09). W skardze tej Prezes Urzędu zarzucił Krajowej Izbie Odwoławczej naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 184 ust. 1a pkt 2 ustawy - Prawo zamówień publicznych, poprzez błędną jego wykładnię, i uznanie, że odwołanie nie przysługuje od rozstrzygnięcia protestu dotyczącego warunków udziału w postępowaniu, a w konsekwencji bezpodstawne odrzucenie odwołania. Sąd Okręgowy w Gdańsku wyrokiem z dnia 22 grudnia 2009 r. (XII Ga 443/09) oddalił skargę.

Prezes Urzędu działając na podstawie art. 198 ust. 6 zd. 2 i 3 ustawy - Prawo zamówień publicznych wniósł także skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 16 lipca 2009 r. (XIX Ga 268/09). W skardze tej Prezes Urzędu zarzucił Sądowi Okręgowemu naruszenie przepisów prawa materialnego (art. 194 ust. 1 w zw. z art. 184 ust. 1 w zw. z art. 180 ust. 1 i w zw. z art. 46 ust. 4a ustawy - Prawo zamówień publicznych), poprzez ich błędną wykładnię i uznanie, że w sprawie o zwrot zatrzymanego wadium wykonawcy służą środki ochrony prawnej przewidziane ustawą - Prawo zamówień publicznych, a w konsekwencji merytoryczne rozpoznanie sprawy, podczas gdy odwołanie podlegało odrzuceniu, oraz naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy (art. 198 ust. 2 zd. 1 oraz art. 198 ust. 3 w zw. z art. 187 ust. 4 pkt 1 ustawy - Prawo zamówień publicznych) poprzez ich zastosowanie, podczas gdy odwołanie ulegało odrzuceniu, a w konsekwencji bezpodstawne rozpoznanie sprawy o zwrot zatrzymanego wadium.

III.1.5. Wydawanie opinii

W 2009 r. wpłynęło do Urzędu 991 zapytań dotyczących interpretacji przepisów ustawy – Prawo zamówień publicznych i przepisów wykonawczych. Wydano 651 opinii. Przedstawione dane uwzględniają zapytania i odpowiedzi przesyłane drogą elektroniczną. Dla porównania w 2008 r. wpłynęło 821 wniosków, natomiast wydano 679 opinii.

Zagadnienia najczęściej poruszane w opiniach w 2009 r.:

- Szacowanie wartości przedmiotu zamówienia publicznego. Ocena niedopuszczalnego podziału na części;
- Obowiązek stosowania ustawy przez podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 5 i 6 ustawy Prawo zamówień publicznych;
- Dopuszczalność zmiany umowy w sprawie zamówienia publicznego – art. 144 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych;
- Sposób opisu przedmiotu zamówienia na podstawie art. 29 ustawy Prawo zamówień publicznych. Oferty równoważne;
- Zamówienia typu in house – udzielanie przez gminę zamówień spółkom komunalnym;
- Poprawianie omyłek na podstawie art. 87 ust. 2 pkt 1 – 3 ustawy Prawo zamówień publicznych;
- Błąd w obliczaniu ceny. Błąd w obliczaniu podatku VAT;
- Znaczenie wpisu na listę wykonawców, którzy wyrządzili szkodę, nie wykonując zamówienia lub wykonując je nienależycie, jeżeli szkoda została stwierdzona prawomocnym orzeczeniem sądu;
- Zatrzymanie wadium na podstawie art. 46 ust. 4a ustawy Prawo zamówień publicznych;
- Udzielanie zamówień na tzw. usługi niepriorytetowe;
- Wyłączenia stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych do udzielania zamówień na usługi w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz świadczenie usług badawczych podstawie (art. 4 pkt. 3 lit. e));
- Stosowanie ustawy Prawo zamówień publicznych przez podmioty prawa publicznego, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3 ustawy;
- Udzielenie zamówień na pracownicze grupowe ubezpieczenie na życie;
- Przesłanki udzielenia zamówienia publicznego w trybie zamówienia z wolnej ręki;
- Udzielanie zamówień dodatkowych w trybie zamówienia z wolnej ręki na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 5;
- Art. 6a jako *lex specialis* w stosunku do art. 32 ust. 4 ustawy Prawo zamówień publicznych.

III.1.6. Kontrola udzielania zamówień publicznych

W 2009 r. Prezes Urzędu zakończył łącznie 294 kontrole zamówień publicznych, w tym:

- 95 kontrole uprzednich obligatoryjnych,
- 152 kontrole doraźne,
- 47 kontrole uprzednich i następczych z zawiadomienia o wszczęciu postępowania w trybie niekonkurencyjnym.

Ponadto przeprowadzono 554 postępowania wyjaśniające.

Całkowita wartość szacunkowa zamówień objętych kontrolą w badanym okresie wyniosła ok. 40,4 mld złotych, w tym wartość zamówień poddanych kontroli uprzedniej obligatoryjnej – ok. 39,6 mld zł, a wartość zamówień poddanych kontroli doraźnej – ok. 736 mln złotych.

W roku 2009 Prezes UZP prowadził także 11 postępowań administracyjnych w sprawie nałożenia kary pieniężnej z tytułu naruszenia przepisów ustawy Pzp, z czego osiem zostało zakończonych ostateczną decyzją (w pierwszej albo drugiej instancji), jedno zaś – decyzją, od której został złożony wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, który nie został rozpatrzony przed końcem 2009 r. 7 z tych postępowań zostało wszczętych na skutek ustaleń dokonanych w toku kontroli prowadzonych przez Urząd, pozostałe 4 – w wyniku zawiadomienia o stwierdzonych naruszeniach złożonych przez Najwyższą Izbę Kontroli (trzy przypadki) oraz Prokuratury Rejonowej w Zielonej Górze (jeden przypadek).

W sprawach zakończonych decyzjami ostatecznymi wydano następujące rozstrzygnięcia:

- 1) dwie decyzje o nałożeniu kary (jednej w wysokości 30.000 zł, drugiej – 3.000 zł); sprawy te zakończyły się w pierwszej instancji,
- 2) trzy decyzje o nałożeniu kary (każda po 30.000 zł); sprawy te zakończyły się w drugiej instancji,
- 3) dwie decyzje o umorzeniu postępowania w pierwszej instancji,
- 4) jedna decyzja o umorzeniu postępowania w drugiej instancji.

Postępowania zostały umorzone ze względu na nie stwierdzenie czynu podlegającego karze (dwa przypadki) oraz ustalenie, iż zamawiający nie należy do kręgu podmiotów, wymienionych w art. 199 ustawy, podlegających odpowiedzialności finansowej za naruszenie przepisów ustawy.

W postępowaniu, w którym został złożony wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, decyzją w pierwszej instancji została nałożona kara w wysokości 30.000 zł.

Postępowania, zakończone decyzjami ostatecznymi o nałożeniu kary pieniężnej, dotyczyły następujących czynów:

- a) udzielenia zamówienia z naruszeniem przepisów ustawy określających przesłanki stosowania trybu zamówienia z wolnej ręki (art. 200 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy – cztery przypadki),
- b) udzielenia zamówienia bez stosowania ustawy (art. 200 ust. 1 pkt 1 lit. c ustawy – jeden przypadek).

1. Kontrole uprzednie obligatoryjne

58 skontrolowanych postępowań (61% kontroli uprzednich) zostało wszczętych przez jednostki sektora finansów publicznych, w tym 29 przez organy administracji rządowej, a 28 przez podsektor samorządowy. Pozostałe 35 skontrolowanych postępowań (37% kontroli uprzednich) zostało wszczętych przez zamawiających udzielających zamówień sektorowych oraz 2 (2% kontroli uprzednich) – przez inne podmioty prawa publicznego.

95 zamówień objętych kontrolą uprzednią było współfinansowanych ze środków UE, w tym przede wszystkim w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – 55 postępowań (57,9% skontrolowanych postępowań współfinansowanych ze środków UE) lub w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych – 20 postępowań (21,1%). Ponadto objęto kontrolą 11 postępowań (11,6%) dofinansowanych w ramach Funduszu Spójności (2004 – 2006), a także: 3 postępowania dofinansowane w ramach PO Innowacyjna Gospodarka, 2 postępowania w ramach PO Rozwój Polski Wschodniej, 2 w ramach PO Kapitał Ludzki i po 1 postępowaniu w ramach ZPORR i PO Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw (w sumie 9,4%).

O wynikach każdej kontroli uprzedniej zamówień z udziałem środków UE informowana była właściwa instytucja zarządzająca i instytucja pośrednicząca (w przypadku RPO – IZ i IK).

W 64 kontrolach uprzednich obligatoryjnych (67,5%) nie stwierdzono żadnych naruszeń ustawy Prawo zamówień publicznych.

1 kontrola (1%) zakończyła się zaleceniem unieważnienia postępowania z uwagi na brak spełnienia przesłanek zastosowania trybu zamówienia z wolnej ręki. Zamawiający, któremu zalecono unieważnienie postępowania zastosował się do otrzymanych zaleceń nie wnosząc zastrzeżeń.

W 28 kontrolach uprzednich obligatoryjnych (29,5%) stwierdzono naruszenia nie mające wpływu na wynik postępowania, natomiast w 2 kontrolach (2%) - naruszenia, których usunięcie było niezbędne dla zawarcia ważnej umowy w sprawie zamówienia publicznego.

Stwierdzone w toku kontroli uprzednich naruszenia nie mające wpływu na wynik postępowania dotyczyły najczęściej:

- niepełnej treści ogłoszeń o zamówieniu,
- braku zamieszczania ogłoszenia o zamówienia w dzienniku lub czasopiśmie o zasięgu ogólnopolskim,
- sposobu opisu warunku udziału w postępowaniu,
- zaniechania prowadzenia protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na bieżąco lub nierzetelnego prowadzenia protokołu postępowania,
- zaniechania wezwania wykonawców do uzupełnienia dokumentów potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu.

Zalecenia usunięcia stwierdzonych naruszeń dotyczyły czynności oceny ofert w zakresie oceny spełniania przez wykonawców warunków udziału w postępowaniu i poprawienia omyłki nie powodującej istotnej zmiany w treści oferty.

Zamawiający w 2009 r. wnieśli zastrzeżenia do 12 informacji o wyniku kontroli uprzedniej obligatoryjnej. Prezes Urzędu Zamówień Publicznych w całości uwzględnił 2 zastrzeżenia. W pozostałych 10 przypadkach Prezes Urzędu Zamówień Publicznych uwzględnił zastrzeżenia w części lub ich nie uwzględnił. W związku z treścią art. 171a ustawy Pzp nieuwzględnione zastrzeżenia przekazuje się do zaopiniowania przez Krajową Izbę Odwoławczą, której opinia jest dla Prezesa wiążąca. Krajowa Izba Odwoławcza w całości uwzględniła 2 zastrzeżenia do wyniku kontroli, 2 – uwzględniła w części i nie uwzględniła 6 zastrzeżeń, podtrzymując stanowisko Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych.

Pozostali zamawiający nie wnieśli zastrzeżeń do informacji o wyniku kontroli.

2. Kontrole doraźne

147 kontroli doraźnych zostało przeprowadzonych po zawarciu umowy z wybranym wykonawcą, zaś 5 kontroli doraźnych zostało przeprowadzonych przed zawarciem umowy z wykonawcą.

Postępowania, które zostały poddane kontroli doraźnej były przeprowadzone przede wszystkim przez jednostki sektora finansów publicznych – 132 postępowania (87% wszystkich wszczętych kontroli doraźnych), w tym głównie przez gminy. 6 (4%) skontrolowanych postępowań zostało wszczętych przez podmioty stosujące ustawę Prawo zamówień publicznych na podstawie art. 3 ust. 1 pkt 6, tj. podmioty, które w umowie o dofinansowanie projektu zostały zobowiązane do udzielania zamówień zgodnie z procedurami w niej określonymi. Pozostałe 14 skontrolowanych postępowań (9%) zostało wszczętych przez podmioty prawa publicznego, w tym przez zamawiających udzielających zamówień sektorowych.

82 zamówienia objęte kontrolą doraźną były współfinansowane ze środków UE. Dofinansowane były one głównie w ramach ZPORR – 25 kontroli (30,5%) oraz w ramach SPO Rozwój Zasobów Ludzkich – 20 kontroli (24,4%). Ponadto skontrolowano 8 postępowań (9,8%) z udziałem środków SPO „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich”, 8 postępowań (9,8%) z Funduszu Spójności (2004-2006), 6 postępowań (7,3%) ze środków Regionalnych Programów

Operacyjnych, 6 postępowań (7,3%) z programu EQUAL, 3 postępowania (3,7%) z PO Kapitał Ludzki, po 2 (4,8%) z SPO WKP oraz PO Rozwój Polski Wschodniej, a także pojedyncze postępowania dofinansowane ze środków PO Innowacyjna Gospodarka oraz w ramach PO Infrastruktura i Środowisko (2,4%).

O wynikach kontroli doraźnych zamówień współfinansowanych ze środków UE informowane były instytucje, na wniosek których wszczęto kontrolę, przy czym zawsze informowana była także właściwa instytucja zarządzająca i instytucja pośrednicząca (w przypadku RPO – IZ i IK).

W 21 (14%) kontrolach doraźnych nie stwierdzono żadnych naruszeń ustawy Prawo zamówień publicznych. W 9 przypadkach (6%) stwierdzono, że zamawiający nie był zobowiązany do stosowania ustawy Pzp, przy czym w 7 kontrolach doraźnych zamawiający nie byli obowiązani do stosowania ustawy Pzp z uwagi na wartość szacunkową zamówienia dla zamówień sektorowych niższą niż w przepisach określonych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy. Pozostałe 122 kontrole (80%) wykazały nieprawidłowości, w tym w 48 kontrolach doraźnych (31% ze 152) stwierdzono wyłącznie uchybienia nie mające wpływu na wynik postępowania, natomiast w 74 kontrolach (49% ze 152), stwierdzono także naruszenia mogące mieć wpływ na wynik postępowania.

Naruszenia nie mające wpływu na wynik postępowania dotyczyły najczęściej:

- niepełnej treści ogłoszeń o zamówieniu,
- opisu przedmiotu zamówienia poprzez wskazanie znaków towarowych,
- niejasnego, nieprecyzyjnego opisu przedmiotu zamówienia,
- zaniechania umieszczenia SIWZ na stronie internetowej,
- sporządzania protokołu postępowania w sposób nierzetelny,
- żądania od wykonawców dokumentów, które nie są niezbędne do prowadzenia postępowania,
- żądania od wykonawcy składającego dokument w innym języku niż język polski jego złożenia wraz z tłumaczeniem na język polski przez tłumacza przysięgłego,
- opisu warunków udziału w postępowaniu w sposób naruszający uczciwą konkurencję,
- zaniechania wezwania wykonawcy do uzupełnienia dokumentów potwierdzających spełnienie warunków udziału w postępowaniu lub złożenia wyjaśnień dotyczących złożonej oferty.
- braku zamieszczenia ogłoszenia o zawarciu umowy na stronach portalu internetowego Urzędu Zamówień Publicznych.

Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości mogące mieć wpływ na wynik postępowania polegały m.in. na:

- udzieleniu zamówienia bez stosowania ustawy w sytuacji, gdy zachodziły przesłanki jej zastosowania,
- udzieleniu zamówienia w trybie z wolnej ręki, negocjacji bez ogłoszenia lub zapytania o cenę w sytuacji, gdy nie zachodziły przesłanki ich zastosowania,
- zaniechaniu stosowania przepisów właściwych dla łącznej wartości szacunkowej poszczególnych części zamówienia, w wyniku czego nie zostało zamieszczone ogłoszenie o zamówieniu w Biuletynie Zamówień Publicznych lub w Dzienniku Urzędowym UE.
- opisie w sposób rażący warunku rodzącego z jednej strony potencjalną możliwość nierównego traktowania wykonawców, z drugiej brak możliwości porównania ofert.
- opisie przedmiotu zamówienia wskazującego na konkretny produkt lub konkretnego wykonawcę,
- wyborze wykonawcy, który nie spełniał warunków udziału w postępowaniu,
- nieuzasadnionym unieważnieniu postępowania,
- zawarciu umowy z wykonawcą, którego oferta nie odpowiadała treści siwz,

- niezasadnym odrzuceniu oferty najkorzystniejszej,
- niezasadnym wykluczeniu wykonawcy, któremu powinno zostać udzielone zamówienie,
- niedozwolonej zmianie zapisów umowy dokonanej przed jej zawarciem.

Zamawiający w 2009 r. wnieśli zastrzeżenia do wyniku 62 kontroli doraźnych. Prezes Urzędu Zamówień Publicznych w całości uwzględnił 7 zastrzeżeń. W pozostałych 55 przypadkach Prezes Urzędu Zamówień Publicznych uwzględnił zastrzeżenia w części (2) lub ich nie uwzględnił i przekazał do Krajowej Izby Odwoławczej (53). W związku z treścią art. 167 ust. 2 ustawy Pzp nieuwzględnione zastrzeżenia przekazuje się do zaopiniowania przez Krajową Izbę Odwoławczą, której opinia jest dla Prezesa wiążąca. Krajowa Izba Odwoławcza w całości uwzględniła 2 zastrzeżenia do wyniku kontroli, 16 – uwzględniła w części i nie uwzględniła 37 zastrzeżeń, podtrzymując stanowisko Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych.

W przypadku wykrycia w toku kontroli doraźnych przeprowadzonych po zawarciu umowy z wykonawcą nieprawidłowości stanowiących naruszenie ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz.U. z 2005 r., Nr 14, poz. 114 ze zm.), Prezes Urzędu zawiadamiał o stwierdzonym naruszeniu właściwego rzeczownika dyscypliny finansów publicznych. Zawiadomienia do rzeczownika dyscypliny finansów publicznych skierowano w zakresie dotyczącym 71 skontrolowanych w 2009 r. postępowań. Najczęściej zawiadamiano rzeczownika o stwierdzeniu naruszeń dyscypliny finansów publicznych polegających m.in. na niezasadnym udzielaniu zamówień w trybach niekonkurencyjnych, na określaniu warunków udziału w postępowaniu w sposób naruszający uczciwą konkurencję oraz na określaniu przedmiotu zamówienia w sposób naruszający uczciwą konkurencję.

W wyniku rozpatrzenia 23 zawiadomień rzeczownik poinformował Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych o skierowaniu wniosku o ukaranie osoby obwinionej do komisji orzekającej.

W 3 przypadkach komisja orzekająca nałożyła karę upomnienia za niezasadne zastosowanie trybu z wolnej ręki i zapytania o cenę, w 1 przypadku umorzyła postępowanie ze względu na znikomą szkodliwość czynu (zawiadomienie dotyczyło określenia warunków udziału w postępowaniu w sposób naruszający uczciwą konkurencję), w 19 przypadkach (m.in. dotyczących niezasadnego stosowania trybu z wolnej ręki i zapytania o cenę, określania warunków w sposób naruszający uczciwą konkurencję oraz niezasadnego odrzucania najkorzystniejszych ofert) Prezes Urzędu nie został poinformowany o orzeczeniu komisji orzekającej. Ponadto rzeczownik poinformował o wszczęciu postępowania wyjaśniającego w zakresie 9 postępowań prowadzonych przez skontrolowanych zamawiających m.in. z naruszeniem przepisów o zakazie podziału zamówienia na części oraz stosowania trybu zamówienia z wolnej ręki.

W 25 sprawach Rzecznicy dyscypliny finansów publicznych odmówili wszczęcia postępowania wyjaśniającego: w 9 przypadkach - z powodu przedawnienia karalności popełnionego czynu, w 2 przypadkach - z powodu obowiązku stosowania korzystniejszych dla sprawcy przepisów ustawy obowiązujących w chwili wszczęcia postępowania o naruszenie dyscypliny finansów publicznych, w 2 przypadkach - z powodu znikomej szkodliwości czynu, w 10 przypadkach - z powodu braku znamion naruszenia dyscypliny finansów publicznych, w 1 przypadku - z powodu zajścia okoliczności wykluczającej orzekanie, w 1 przypadku - z powodu braku obowiązku stosowania przepisów ustawy Pzp.

W 3 sprawach Rzecznicy dyscypliny finansów publicznych umorzyli postępowania wyjaśniające z powodu znikomej szkodliwości czynu. W 2 kolejnych sprawach, Rzecznicy poinformowali Prezesa Urzędu o trwaniu czynności sprawdzających.

W zakresie 9 pozostałych zawiadomień rzeczownicy nie poinformowali Prezesa Urzędu o sposobie załatwienia sprawy. W związku z powyższym, jeżeli od dnia przekazania zawiadomienia upłynął termin, w którym rzeczownik, powinien zakończyć czynności

sprawdzające i wydać postanowienie o wszczęciu postępowania wyjaśniającego albo o odmowie jego wszczęcia, Prezes Urzędu przesłał rzecznikom pisma monitujące.

3. Kontrola zawiadomień

Na gruncie obowiązujących przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych obowiązek przekazywania zawiadomień Prezesowi UZP dotyczy wszczęcia postępowania w trybie z wolnej ręki, negocjacji bez ogłoszenia oraz zamiaru zawarcia umowy na okres dłuższy niż 4 lata. Obowiązek ten dotyczy sytuacji, gdy wartość zamówienia jest równa lub przekracza kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy, od których jest uzależniony obowiązek przekazywania Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich ogłoszeń o zamówieniach na dostawy lub usługi.

W okresie od 01.01.2009 r. do 31.12.2009 r. do Prezesa UZP wpłynęło ogółem 1.509 zawiadomień, tj. o 13% mniej niż w 2008 r.

Poszczególne grupy zamawiających, którzy nadesłali zawiadomienia w okresie od 01.01.2009 r. do 31.12.2009 r. stanowiły:

- podmioty podsektora samorządowego - łącznie 608 (40,3%) postępowań, w tym:
 - gminy - 255
 - województwa - 42
 - powiaty - 67
 - inne podmioty sektora samorządowego – 244,
- jednostki podsektora rządowego, inne niż ministerstwa i urzędy centralne – 338 (22,4%) postępowań,
- zamawiający sektorowi - 202 (13,4%) postępowań,
- szpitale (spzoz) – 161 (10,7%),
- ministerstwa i urzędy centralne – 63 (4,2%),
- jednostki podsektora ubezpieczeń społecznych – 11 (0,7%) postępowań,
- inne podmioty – 126 (8,3%).

Spośród 1.509 nadesłanych zawiadomień 383 (25,4%) dotyczyło dostaw, 959 (63,5%) usług, 167 (11,1%) robót budowlanych.

Zawiadomienia przesłane przez zamawiających dotyczyły:

- trybu z wolnej ręki – 1.267 (84%),
- trybu negocjacji bez ogłoszenia – 117 (7,7%),
- zamiaru zawarcia umowy na okres dłuższy niż 4 lata – 124 (8,2%),
- inne – 1

Jak wynika z powyższego większość zawiadomień dotyczyła trybu zamówienia z wolnej ręki. Jednocześnie, w zakresie trybu zamówienia z wolnej ręki najczęściej wskazywaną podstawą prawną był art. 67 ust. 1 pkt 1 – 873 (68,9% zawiadomień z wolnej ręki). W dalszej kolejności były to przepisy art. 67 ust. 1 pkt 3 – 108 (8,5%) oraz art. 67 ust. 1 pkt 6 – 105 (8,3% zawiadomień z wolnej ręki).

Na podstawie analizy przesłanych zawiadomień Prezes UZP przeprowadził 47 kontroli (tzw. kontrole zawiadomień). W ww. zakresie – 44 kontrole dotyczyły trybu zamówienia z wolnej ręki (93,6% kontroli), z tego 2 kontrole dotyczyły zastosowania art. 5 ust.1 w związku z art. 67. Ponadto 1 kontrola dotyczyła wyboru trybu negocjacji bez ogłoszenia (2,1% kontroli) oraz 2 kontrole dotyczyły zawiadomień odnośnie zastosowania art. 142 ust. 2 tj. zamiaru zawarcia umowy na okres dłuższy niż 4 lata (4,3% kontroli).

Szacunkowa wartość wszystkich postępowań, które zostały poddane kontroli wyniosła około 444 mln zł, z tego wartość postępowań, w których w wyniku kontroli stwierdzono naruszenia przepisów ustawy, wyniosła 183,5 mln zł.

Jednocześnie w 309 sprawach (20,4% przesłanych zawiadomień) przeprowadzono tzw. postępowania wyjaśniające. W postępowaniach tych zwrócono się z prośbą o dodatkowe wyjaśnienia, dotyczące informacji przedstawionych w zawiadomieniach albo też o wyjaśnienia wraz dokumentacją z prowadzonych postępowań. Analiza przesłanych przez zamawiającego wyjaśnień oraz dokumentów była w 36 przypadkach podstawą wszczęcia kontroli.

W wyniku przeprowadzenia przez Prezesa UZP 47 kontroli:

- w 2 przypadkach (4,3% kontroli) stwierdzono brak obowiązku stosowania ustawy przez zamawiających;
- w 20 kontrolach (42,5%) nie stwierdzono naruszeń ustawy;
- w 25 kontrolach (53,2%) stwierdzono naruszenia ustawy.

Spośród 25 kontroli, w których stwierdzono naruszenia przepisów ustawy zamawiający wskazywali jako podstawę prawną:

- w 15 przypadkach – art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. a) lub b) albo c);
- w 5 przypadkach – art. 67 ust. 1 pkt 3;
- w 4 przypadkach – art. 67 ust. 1 pkt 5 lit. a) lub b);
- w 1 przypadku – art. 5 ust. 1 w związku z art. 67.

W 9 przypadkach wniesiono zastrzeżenia od wyniku kontroli. W 1 sprawie Prezes UZP uwzględnił zastrzeżenia. Pozostałe natomiast były przedmiotem rozstrzygnięcia Krajowej Izby Odwoławczej, która:

- w 6 sprawach nie uwzględniła zastrzeżeń;
- w 2 sprawach uwzględniła zastrzeżenia zamawiającego.

W 12 przypadkach skierowano zawiadomienia do Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych o ujawnionym naruszeniu dyscypliny finansów publicznych. W 13 sprawach skierowany został wniosek o nałożenie kary pieniężnej albo o wystąpienie do sądu z powództwem o stwierdzenie nieważności umowy.

III.1.7. Wydawanie Biuletynu Zamówień Publicznych

Zgodnie z art. 154 ustawy Prawo zamówień publicznych Prezes Urzędu Zamówień Publicznych wydaje w formie elektronicznej Biuletyn Zamówień Publicznych, w którym zamieszczane są ogłoszenia przewidziane ustawą.

Obowiązek zamieszczania ogłoszeń w Biuletynie Zamówień Publicznych (BZP) zachodzi w przypadku zamówień oraz konkursów, których wartość przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 14.000 euro, a jest mniejsza od kwot określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy – Prawo zamówień publicznych, od których jest uzależniony obowiązek przekazywania ogłoszeń Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich.

Zamawiający samodzielnie zamieszczają ogłoszenia w BZP udostępnionym na portalu internetowym Urzędu Zamówień Publicznych (UZP). Zamieszczenie ogłoszenia jest możliwe wyłącznie w formie elektronicznej poprzez interaktywne formularze znajdujące się na stronach portalu UZP. Formularze obowiązujące w 2009 r.:

- 1) ogłoszenie o zamówieniu;
- 2) uproszczone ogłoszenie o zamówieniu objętym dynamicznym systemem zakupów;
- 3) ogłoszenie o koncesji na roboty budowlane;
- 4) ogłoszenie o udzieleniu zamówienia;
- 5) ogłoszenie o konkursie;

- 6) ogłoszenie o wynikach konkursu;
- 7) ogłoszenie o zmianie ogłoszenia;
- 8) ogłoszenie o koncesji na usługi.

W roku 2009 w Biuletynie Zamówień Publicznych zamieszczono **353.323** ogłoszenia, w tym:

- ogłoszeń o zamówieniu – **148.904**, co stanowi **42,14 %** zamieszczonych ogłoszeń,
- ogłoszeń konkursie – **119 (0,03%)**,
- ogłoszeń o udzieleniu zamówienia – **177.599 (50,27%)**,
- ogłoszeń o wyniku konkursu – **95 (0,03%)**,
- ogłoszeń o zmianie ogłoszenia – **26.592 (7,53%)**,
- ogłoszeń o koncesji na usługi – **14 (0,004%)**.

Łączna liczba opublikowanych **ogłoszeń w 2009** roku w BZP była o **8% większa** niż w analogicznym okresie roku 2008 (327.352 opublikowane ogłoszenia).

Ogłoszeń o zamówieniu i konkursie zostało opublikowanych o 5% mniej niż w roku 2008. Jeśli chodzi o rodzaj zamówienia, najczęściej opublikowano ogłoszeń na dostawy 36,85% i roboty budowlane 35,18%, podobnie jak w 2008 r. (37% i 36%). Najczęściej stosowanym przez zamawiających trybem w ogłoszeniach o zamówieniu był przetarg nieograniczony. Stanowił 98,74% wszystkich ogłoszeń o zamówieniu, podobnie jak w roku 2008 – 98,58%. Pozostałe tryby były wykorzystywane w niewielkim stopniu: przetarg ograniczony – 0,76%, negocjacje z ogłoszeniem – 0,10%, dialog konkurencyjny – 0,05%, licytacja elektroniczna – 0,27%, konkurs – 0,08%.

W 2009 roku opublikowano w BZP 177.694 ogłoszeń o udzielonych zamówieniach i wynikach konkursu. W analogicznym okresie roku 2008 opublikowano 162.708 ogłoszeń o udzielonych zamówieniach. Większość zamówień ogłaszanych w BZP udzielono w trybie przetargu nieograniczonego, co stanowiło 68,49%. Na podstawie ogłoszeń o udzielonych zamówieniach widać, że wykorzystanie tego trybu spadło w stosunku do roku 2008 (72,41%). Duży odsetek trybów na podstawie udzielonych zamówień stanowiły wolna ręka – 25,91% oraz zapytanie o cenę 4,35%. W porównaniu do 2008 roku (21,06%) wzrosła ilość udzielonych zamówień w trybie z wolnej ręki i znacznie spadła ilość udzielonych zamówień w trybie zapytania o cenę (w 2008 r. – 6,16%).

W roku 2009 opublikowano również 14 ogłoszeń dotyczących ustanowienia dynamicznego systemu zakupów oraz 69 ogłoszeń dotyczących zawarcia umowy ramowej.

Na koniec roku 2009 w systemu publikacji ogłoszeń (BZP) zarejestrowanych było 25.765 użytkowników.

III.1.8. Informatyzacja systemu zamówień publicznych

Celem Urzędu w zakresie informatyzacji było zwiększenie przejrzystości rynku zamówień publicznych poprzez poszerzenie dostępu do informacji dotyczących prowadzonych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego jak również upowszechnianie elektronicznych instrumentów służących usprawnieniu i przyspieszeniu procedur oraz zmniejszeniu ich kosztów.

Przepisy ustawy – Prawo zamówień publicznych przewidują liczne rozwiązania dotyczące środków elektronicznych w procesie udzielania zamówień publicznych, m.in.:

- samodzielne zamieszczanie przez zamawiających ogłoszeń w Biuletynie Zamówień Publicznych, z wykorzystaniem formularzy elektronicznych zamieszczonych na stronach internetowych portalu Urzędu Zamówień Publicznych co usprawnia proces zamieszczania ogłoszeń i przyspiesza ich publikację, a co za tym idzie ułatwia szybszy dostęp do informacji dla potencjalnych wykonawców;
- dopuszczenie możliwości wyboru przez zamawiającego sposobu porozumiewania się z uczestnikami postępowania z wykorzystaniem faksu lub drogi elektronicznej, w tym

również przy użyciu bezpiecznego podpisu elektronicznego weryfikowanego przy pomocy ważnego certyfikatu, przyczynia się do skrócenia procedury udzielenia zamówienia;

- możliwość udzielania zamówień publicznych w trybie licytacji elektronicznej – w trybie, w którym za pomocą formularza umieszczonego na stronie internetowej, umożliwiającego wprowadzanie niezbędnych danych w trybie bezpośredniego połączenia z tą stroną, wykonawcy składają kolejne korzystniejsze oferty (postąpienia) podlegające automatycznej klasyfikacji, dzięki czemu zamawiający może uzyskać znacznie korzystniejsze ceny, gdyż poszczególni wykonawcy, widząc wysokość postąpień składanych przez innych wykonawców, mogą również oferować korzystniejsze postąpienia w zakresie ceny zaproponowanej przez siebie;
- możliwość ustanowienia dynamicznego systemu zakupów – ograniczonego w czasie elektronicznego procesu udzielania zamówień publicznych, których przedmiotem są dostawy powszechnie dostępne nabywane na podstawie umowy sprzedaży lub usługi powszechnie dostępne;
- możliwość dokonania, w postępowaniach prowadzonych w trybie przetargu nieograniczonego, przetargu ograniczonego lub negocjacji z ogłoszeniem, wyboru najkorzystniejszej oferty z wykorzystaniem aukcji elektronicznej, stanowiącej swojego rodzaju „dogrywkę” w trakcie której wykonawcy za pomocą formularza umieszczonego na stronie internetowej, umożliwiającego wprowadzenie niezbędnych danych w trybie bezpośredniego połączenia z tą stroną, składają kolejne korzystniejsze postąpienia podlegające automatycznej ocenie i klasyfikacji co przyczynia się uzyskiwaniu przez zamawiającego znacznie korzystniejszych warunków niż te, które zostały zaproponowane w ofertach pisemnych, a co za tym idzie zwiększa się efektywności wykorzystania środków publicznych.

Aby zapewnić szersze stosowanie trybu licytacji elektronicznej Urząd Zamówień Publicznych w dniu 26 stycznia 2009 r. udostępnił Platformę Licytacji Elektronicznych – pierwszy w Polsce bezpłatny system do prowadzenia licytacji elektronicznych. Platforma ta jest systemem stosunkowo prostym. Do jego obsługi nie jest wymagana szczególna wiedza informatyczna czy matematyczna. System nie ma również wygórowanych wymagań sprzętowych, co umożliwia korzystanie z niego przez szerokie grono podmiotów działających na rynku zamówień publicznych. Korzystanie z niego nie wymaga instalacji na komputerach zamawiającego – program jest dostępny w trybie bezpośredniego połączenia ze stroną internetową pod adresem <https://licytacje.uzp.gov.pl>. Platforma jest narzędziem skierowanym głównie do mniejszych zamawiających, którzy sami nie dysponują tego typu oprogramowaniem, a jednocześnie nie mają możliwości poniesienia opłat żądanych przez podmioty udostępniające komercyjne platformy licytacyjne.

W ciągu całego roku 2009 na platformie licytacji elektronicznych zostało przeprowadzonych 240 licytacji co przekłada się na 58,82 % wszystkich postępowań wszczętych w tym trybie (408). Zaobserwowano, że ceny ofert uzyskanych w wyniku przeprowadzonych na platformie licytacji były średnio o ponad 22% niższe niż ustalone przez zamawiających ceny wywoławcze. Największe oszczędności zanotowano w licytacji nr L-98-2009, gdzie oferta najkorzystniejsza okazała się tańsza od wskazanej przez zamawiającego ceny wywoławczej o 1 408 000 zł, tj. o 45,6%.

Jednocześnie podjęto prace nad stworzeniem platformy służącej prowadzeniu aukcji elektronicznych. Podstawowe założenia systemu aukcyjnego są analogiczne jak w przypadku systemu służącego prowadzeniu licytacji. Program aukcyjny jest całkowicie bezpłatny, dostępny na stronie internetowej pod adresem <https://aukcje.uzp.gov.pl>. W związku z ustawowym obowiązkiem opatrywania ofert składanych w toku aukcji elektronicznej (postąpień) bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu, na platformie przewidziano funkcję automatycznej weryfikacji prawidłowości podpisów. Platforma obsługuje podpisy wystawiane

przez wszystkie podmioty świadczące usługę podpisu elektronicznego w Polsce oraz podmioty działające w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej – pod warunkiem wcześniejszego przekazania wzoru podpisu zagranicznego. Dodatkowo Urząd Zamówień Publicznych zapewni zamawiającym bezpłatną archiwizację elektronicznych postępowań, zwalniając ich tym samym z takiego obowiązku. Prace nad stworzeniem platformy zostały zakończone - z końcem grudnia ukończono ostatnie testy systemu aukcyjnego, co umożliwiło udostępnienie go zamawiającym na początku stycznia 2010 r.

Od 2008 roku zamawiający mogą korzystać z alternatywnej drogi przekazywania ogłoszeń do Urzędu Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich (UOPWE). Urząd udostępnił na swojej stronie internetowej narzędzie, rodzaj skrzynki pocztowej, umożliwiające elektroniczne przesyłanie ogłoszeń do publikacji w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej (elektronicznej bazie danych TED). W 2009 z tego narzędzia skorzystało ok. 500 użytkowników, co w stosunku do ogłoszeń kierowanych poprzez portal SIMAP, około kilkanaście tysięcy ogłoszeń rocznie, stanowi niewielki odsetek.

Urząd udostępnia również na swojej stronie internetowej narzędzie, jakim jest PORTAL. Jego zadaniem jest propagowanie informacji o prowadzonych postępowaniach w sprawie udzielania zamówień publicznych.

Główne funkcjonalności Portalu:

- 1) Elektroniczny system umożliwiający zamawiającym zamieszczanie w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszeń dotyczących postępowań o wartości przekraczającej 14.000 euro ale nie przekraczających tzw. progów UE. Zamieszczanie samodzielne przez zamawiających ogłoszeń w BZP możliwe jest dzięki elektronicznym formularzom ogłoszeniowym umieszczonym na Portalu. W 2009 roku w systemie dostępne były następujące formularze:

- ogłoszenie o zamówieniu
- uproszczone ogłoszenie o zamówieniu objętym dynamicznym systemem zakupów
- ogłoszenie o koncesji na roboty budowlane
- ogłoszenie o udzieleniu zamówienia
- ogłoszenie o konkursie
- ogłoszenie o wynikach konkursu
- ogłoszenie o zmianie ogłoszenia
- ogłoszenie o koncesji na usługi

Zamawiający na portalu mają możliwość automatycznego pobierania potwierdzeń o zamieszczonych swoich ogłoszeniach, jak również mogą w łatwy sposób przeglądać ostatnio zamieszczone swoje ogłoszenia poprzez specjalnie stworzone miejsce "Moje ogłoszenia". Istotnym elementem BZP jest również mechanizm wiązania ze sobą ogłoszeń. W łatwy sposób z ogłoszenia o zamówieniu można przejść do ogłoszenia o zmianie lub ogłoszenia o udzieleniu zamówienia.

Ciągłość pracy portalu zapewnia tzw. portal zapasowy, który w przypadku awarii przejmuje jego pracę co umożliwia zachowanie ciągłości zamieszczania ogłoszeń w BZP.

- 2) Elektroniczny system bazy danych Biuletynu Zamówień Publicznych zawierającej kilkaset tysięcy ogłoszeń. System wyposażony jest w wyszukiwarkę umożliwiającą wyszukiwanie, przeglądanie i filtrowanie ogłoszeń według różnych kryteriów użytkownika.
- 3) Dla potrzeb klientów przetwarzających w sposób automatyczny ogłoszenia publikowane w BZP, Urząd udostępnia również samorozpakowujące się archiwa z ogłoszeniami w formacie XML (sformatowane według stałych, zdefiniowanych schematów). Dzięki zastosowanej technologii jest możliwe sprawne zaimportowanie danych do dowolnego systemu bazodanowego. W 2009 roku zmniejszono interwał czasowy publikacji plików – ogłoszenia pojawiają się na serwerze ftp co piętnaście minut, dzięki czemu informacja o

publikacji ogłoszeń oraz ich treść, pojawia się na innych, niezależnych od sektora publicznego platformach z minimalnym opóźnieniem czasowym.

- 4) Elektroniczny system przekazywania sprawozdań z udzielonych zamówień publicznych. Zgodnie z art. 98 ustawy – Prawo zamówień publicznych zamawiający mają obowiązek sporządzania rocznych sprawozdań o udzielonych zamówieniach. Sprawozdanie należy przekazać Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych w terminie do dnia 1 marca każdego roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie.
- 5) Forum dyskusyjne, które umożliwia swobodną wymianę wiedzy i informacji pomiędzy osobami zaangażowanymi w system zamówień publicznych, pracownikami zamawiających, wykonawców i osobami prywatnymi.

W 2009 na portalu Urzędu zarejestrowanych było ok. 43.000 podmiotów.

Poprzez stronę www Urząd udostępnia również Elektroniczną Skrzynkę Podawczą (ESP). Skrzynka ta służy do przekazywania informacji w formie elektronicznej do Urzędu przy wykorzystaniu powszechnie dostępnej sieci teleinformatycznej. W celu złożenia dokumentu elektronicznego należy wypełnić dostępny na stronie www Urzędu formularz i opatrzyć go bezpiecznym podpisem elektronicznym wygenerowanym w oparciu o certyfikat kwalifikowany wydany przez dowolnego polskiego wystawcę. Po złożeniu elektronicznego dokumentu użytkownik otrzymuje Urzędowe Poświadczenie Odbioru (UPO).

III.1.9. Lista organizacji uprawnionych do wnoszenia środków ochrony prawnej

Zgodnie z art. 179 ust. 2 ustawy – Prawo zamówień publicznych, prawo do wnoszenia środków ochrony prawnej przed upływem terminu do składania ofert w przypadku naruszenia przez zamawiającego przepisów ustawy przysługuje organizacjom zrzeszającym wykonawców wpisanym na listę organizacji uprawnionych do wnoszenia środków ochrony prawnej, prowadzoną przez Prezesa UZP i ogłaszaną na stronie internetowej Urzędu Zamówień Publicznych, a także w Biuletynie Zamówień Publicznych. Wpis na listę następuje w wyniku przeprowadzenia przez Prezesa UZP postępowania w trybie przepisów KPA.

W okresie od 1 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2009 r. wpłynęły trzy wnioski o wpis na listę organizacji zrzeszających wykonawców uprawnionych do wnoszenia środków odwoławczych w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego i zostały wydane trzy pozytywne decyzje Prezesa UZP dotyczące wpisu na przedmiotową listę. W konsekwencji lista organizacji zrzeszających wykonawców uprawnionych do wnoszenia środków odwoławczych w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego uległa rozszerzeniu o następujące podmioty:

- 1) Polską Izbę Gospodarczą Czystości w Bydgoszczy (data wpisu: 7 kwiecień 2009 r., nr decyzji LO/14/09);
- 2) Wielkopolską Izbę Budownictwa w Poznaniu (data wpisu: 8 maj 2009 r., nr decyzji: LO/17/09);
- 3) Gdański Związek Pracodawców z siedzibą w Gdańsku (data wpisu: 23 wrzesień 2009 r., nr decyzji: LO/23/09).

Aktualnie na liście znajduje się 128 podmiotów uprawnionych do wnoszenia środków ochrony prawnej zgodnie z art. 179 ust. 2 ustawy.

Jednocześnie wskazać należy, że w wyniku nowelizacji z dnia 2 grudnia 2009 r., wprowadzonej ustawą o zmianie ustawy Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 223, poz. 1778), która weszła w życie w dniu 29 stycznia 2010 r., wprowadzono rozwiązanie, zgodnie z którym organizacjom zrzeszającym wykonawców wpisanym na listę organizacji uprawnionych do wnoszenia środków ochrony prawnej prowadzonej przez Prezesa Urzędu przysługuje prawo do wnoszenia środka ochrony prawnej

jedynie wobec ogłoszenia o zamówieniu oraz specyfikacji istotnych warunków zamówienia. Z uwagi na fakt, iż uregulowanie w zakresie wpisu, odmowy wpisu lub skreślenia z listy organizacji, dotyczy kompetencji Prezesa Urzędu, przepis odnoszący się do tego zagadnienia został przeniesiony z działu dotyczącego środków ochrony prawnej do działu ustawy poświęconego kompetencjom Prezesa Urzędu - art. 154a noweli. Ustawodawca zrezygnował ponadto z obowiązku ogłoszenia listy organizacji w Biuletynie Zamówień Publicznych.

III.1.10. Wykaz wykonawców, którzy wyrządzili szkodę, nie wykonując zamówienia lub wykonując je nienależycie

Stosownie do art. 154 pkt 5a, Prezes Urzędu Zamówień Publicznych prowadzi ogłasza i aktualizuje na stronie internetowej Urzędu wykaz wykonawców, którzy wyrządzili szkodę nie wykonując zamówienia lub wykonując je nienależycie, jeżeli szkoda ta została stwierdzona prawomocnym orzeczeniem sądu, oraz dokonuje wykreśleń wykonawców z wykazu. Wykaz ten stanowi dla zamawiających informację, że w odniesieniu do wskazanych wykonawców zachodzą przesłanki wykluczenia z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, określone w przepisie art. 24 ust. 1 pkt 1.

Zgodnie z tym przepisem z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego wyklucza się wykonawców, którzy wyrządzili szkodę, nie wykonując zamówienia lub wykonując je nienależycie, jeżeli szkoda ta została stwierdzona prawomocnym orzeczeniem sądu, które uprawomocniło się w okresie 3 lat przed wszczęciem postępowania. Niezwłocznie po uprawomocnieniu się orzeczenia, o którym mowa w art. 24 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo zamówień publicznych, zamawiający zobowiązany jest do przekazania jego odpisu Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych, w celu niezwłocznego zaktualizowania na stronie internetowej Urzędu wykazu wykonawców, którzy wyrządzili ww. szkodę.

Wykaz wykonawców, o którym mowa w art. 154 pkt 5a ustawy Prawo Zamówień Publicznych został ogłoszony i jest aktualizowany przez Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych na stronie internetowej Urzędu Zamówień Publicznych, pod adresem: <http://www.uzp.gov.pl/na-skroty/fold-na-skroty-wykaz-wykonawcow-art-154-pkt-5a>.

W wykazie tym zamieszczane są następujące dane:

- 1) nazwa Wykonawcy;
- 2) oznaczenie orzeczenia: podanie daty jego wydania, sygnatury akt oraz wskazanie sądu, który je wydał;
- 3) numer Krajowego Rejestru Sądowego albo numer ewidencji działalności gospodarczej, w zależności od formy prawnej prowadzonej przez danego wykonawcę działalności gospodarczej.

W roku 2009 Prezes Urzędu Zamówień Publicznych na podstawie przesłanych przez zamawiających odpisów prawomocnych orzeczeń sądowych zamieścił w wykazie wykonawców, którzy wyrządzili szkodę nie wykonując zamówienia lub wykonując je nienależycie 9 podmiotów. Obecnie w wykazie zamieszczonych jest 9 wykonawców.

III.2. Rada Zamówień Publicznych

Rada Zamówień Publicznych jest organem doradczo – opiniodawczym Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych, powołanym na podstawie art. 157 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 ze zm.).

Rada Zamówień Publicznych jako instytucja dialogu społecznego, odgrywa szczególnie istotną rolę w systemie zamówień publicznych. Jest instrumentem społecznego nadzoru nad wydatkowanymi środkami publicznymi i głosem uczestników rynku zamówień publicznych w sprawach szczególnie istotnych dla sprawnego funkcjonowania całego systemu zamówień publicznych. Członkowie Rady są reprezentantami różnych środowisk, a

ich doświadczenie, autorytet i posiadana wiedza są gwarantem prawidłowego realizowania zadań Rady.

Rada Zamówień Publicznych w obecnym składzie została powołana przez Prezesa Rady Ministrów w dniu 1 grudnia 2008 r.

W skład Rady Zamówień Publicznych wchodzi 15 członków. Członkami Rady są:

1. Andrzej Bratkowski – Przewodniczący,
2. Elżbieta Gnatowska – Wiceprzewodnicząca,
3. Jacek Ambroziak,
4. Andrzej Arendarski,
5. Cezary Banasiński,
6. Iwona Bendorf – Bundorf,
7. Jacek Jerka,
8. Jacek Krupa,
9. Henryk Nowicki,
10. Kazimierz Pałasz,
11. Andrzej Panasiuk,
12. Adam Pęziół,
13. Wacława Starzyńska,
14. Ryszard Szostak,
15. Marek Wierzbowski.

W 2009 r. odbyły się 4 posiedzenia Rady Zamówień Publicznych. Przedmiotem posiedzeń Rady Zamówień Publicznych w 2009 r. były następujące zagadnienia:

- projekty nowelizacji ustawy Prawo zamówień publicznych,
- Sprawozdanie Prezesa Urzędu z funkcjonowania systemu zamówień publicznych w 2008 r.,
- projekt Zasad etyki członków Krajowej Izby Odwoławczej,
- informacja o działalności Krajowej Izby Odwoławczej w latach 2007 i 2008,
- projekty aktów wykonawczych do ustawy Prawo zamówień publicznych.

III.3. Krajowa Izba Odwoławcza

III.3.1. Rozpatrywanie odwołań

Podstawową rolą Krajowej izby Odwoławczej zgodnie z art. 172 ustawy jest rozpoznawanie odwołań od rozstrzygnięć protestów wnoszonych w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego.

W okresie od 01.01.2009 do 31.12.2009 r. Krajowa Izba Odwoławcza rozpoznała 1.653 odwołania. Orzeczenia KIO, jakie zapadły w 2009 r. przedstawiają się następująco:

Odwołania	Liczba ogółem	Odsetek ogółem
Rozpatrzone	1.653	100%
Umorzone postępowanie z powodu wycofania odwołania	237	14,3%
Odrzucone	214	13,9%
Uwzględnione	513	33,4%
Oddalone	689	44,8%

W przypadku 2 odwołań Izba odroczyła rozprawę w związku z wydaniem postanowienia o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego.

Analizując odwołania uwzględnione oraz odwołania oddalone w stosunku do wszystkich rozpatrzonych odwołań kolejny rok obserwowany jest spadek odwołań uwzględnianych przez Izbę oraz wzrost odsetek odwołań oddalanych. W analogicznym okresie roku poprzedniego uwzględniono 545, a oddalono 625 odwołań, co stanowi odpowiednio 35,41% i 40,61% w stosunku do ogólnej liczby 1.539 odwołań rozpatrzonych.

III.3.2. Pozostałe kompetencje

Na podstawie przepisów ustawy do pozostałych kompetencji Krajowej Izby Odwoławczej należy rozpoznawanie wniosków o uchylenie zakazu zawarcia umowy przed ostatecznym rozstrzygnięciem protestu (art. 182 ust. 3 ustawy) oraz wyrażanie w formie uchwały opinii w sprawie zastrzeżeń pokontrolnych zgłoszonych przez zamawiającego do Prezesa Urzędu w toku przeprowadzania kontroli, zarówno doraźnej, jak i uprzedniej (art. 167 ust. 3 oraz art. 171 a ustawy). W 2009 statystyki dotyczące wskazanych powyżej kompetencji kształtowały się następująco:

1. Wnioski o uchylenie zakazu zawarcia umowy przed ostatecznym rozstrzygnięciem protestu

W 2009 r. KIO rozpoznała 124 wnioski o uchylenie zakazu zawarcia umowy przed ostatecznym rozstrzygnięciem protestu. Rozstrzygnięcia w przedmiocie złożonych wniosków przedstawiały się następująco:

Rozstrzygnięcie	Liczba	Odsetek
Uchylenie zakazu	56	45,1%
Odmowa uchylenia zakazu	62	50,1%
Odrzucone	6	4,8%

2. Opinie w sprawach zastrzeżeń do zaleceń pokontrolnych, wydanych w wyniku przeprowadzenia kontroli doraźnej oraz kontroli uprzedniej

W 2009 r. Krajowa Izba Odwoławcza wydała łącznie 54 opinie w sprawie zastrzeżeń zgłoszonych przez zamawiających Prezesowi Urzędu do wydanych przez niego zaleceń pokontrolnych, dotyczących zarówno kontroli uprzedniej, jak również kontroli doraźnej.

Sposób rozpatrzenia	Kontrola doraźna		Kontrola uprzednia	
	Liczba	Odsetek	Liczba	Odsetek
Nieuwzględnione	33	68,75%	3	50,00%
Częściowo uwzględnione	11	22,91%	2	33,33%
Uwzględnione	4	8,33%	1	16,66%
Ogółem	48	88,8%	6	11,1%

III.3.3. Postępowanie kwalifikacyjne na członków Krajowej Izby Odwoławczej w 2009 r.

W związku z rosnącymi zadaniami Izby, które były konsekwencją dokonanych w 2008 r. zmian w ustawie Prawo zamówień publicznych oraz przewidywanym dalszym wzrostem

kompetencji Izby wynikającym z nowelizacji ustawy – Prawo zamówień publicznych implementującej do prawa krajowego postanowienia dyrektywy odwoławczej i uchwalonej w 2009 r., Prezes Rady Ministrów, na wniosek Prezesa UZP wszczął w dniu 31 sierpnia 2009 r. postępowanie kwalifikacyjne na 17 nowych członków Izby.

Zgłoszenia do postępowania kwalifikacyjnego złożyło 58 osób. Komisja kwalifikacyjna, powołana zarządzeniem nr 76 Prezesa Rady Ministrów z dn. 5 października 2009 r., dopuściła do udziału w postępowaniu 55 osób. Wobec 3 osób Komisja kwalifikacyjna wydała postanowienie o odmowie dopuszczenia z powodu nie uzupełnienia braków dokumentów lub nie spełnienia kryteriów ubiegania się o powołanie na członka KIO, wskazanych w ustawie - Prawo zamówień publicznych. Do egzaminu pisemnego, który odbył się w dniu 14 listopada 2009 r. przystąpiło 38 osób. Do następnego etapu postępowania – rozmowy kwalifikacyjnej – Komisja zaprosiła 22 kandydatów. W rozmowie kwalifikacyjnej, która odbyła się w dniu 5 grudnia 2009 r., wzięło udział 21 osób.

Zakończenie postępowania kwalifikacyjnego nastąpiło w 2010 r.

III.4. Działalność Urzędu Zamówień Publicznych

III.4.1. Organizacja Urzędu Zamówień Publicznych

1. Struktura organizacyjna

W roku 2009 w skład Urzędu Zamówień Publicznych wchodziło osiem komórek organizacyjnych:

- 1) Departament Prawny;
- 2) Departament Kontroli Doraźnej;
- 3) Departament Kontroli Zamówień Współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej;
- 4) Departament Unii Europejskiej i Współpracy Międzynarodowej;
- 5) Departament Informacji, Edukacji i Analiz Systemowych;
- 6) Departament Odwołań;
- 7) Biuro Organizacyjno-Finansowe
- 8) Samodzielne Stanowisko do Spraw Audytu Wewnętrznego.

Departament Prawny realizuje zadania Urzędu związane z prawnymi aspektami funkcjonowania systemu zamówień publicznych, zadania związane z legislacją oraz zapewnia reprezentację Urzędu przed organami ochrony prawnej.

Departament Kontroli Doraźnej realizuje zadania wynikające z uprawnień kontrolnych Prezesa Urzędu w zakresie zamówień nie finansowanych ze środków UE w tym wykonuje czynności związane z badaniem i oceną legalności wyboru trybu udzielania zamówienia publicznego innego niż przetarg nieograniczony lub ograniczony, zawarcia umowy, której przedmiotem są świadczenia okresowe lub ciągłe na okres dłuższy niż 4 lata, zawarcia umowy ramowej na okres dłuższy niż 4 lata.

Departament Kontroli Zamówień Współfinansowanych ze Środków Unii Europejskiej realizuje zadania wynikające z uprawnień kontrolnych Prezesa Urzędu w zakresie zamówień współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.

Departament Unii Europejskiej i Współpracy Międzynarodowej realizuje zadania związane z zapewnianiem zgodności regulacji polskiego systemu zamówień publicznych z prawem europejskim oraz zadania wynikające z uprawnień Prezesa Urzędu w zakresie współpracy międzynarodowej w sprawach związanych z zamówieniami publicznymi.

Departament Informacji, Edukacji i Analiz Systemowych odpowiada za koordynację działań związanych z przygotowaniem i upowszechnianiem programów szkoleniowych, organizowaniem i inspirowaniem szkoleń, opracowywaniem i upowszechnianiem materiałów szkoleniowych oraz monitoruje funkcjonowanie systemu zamówień publicznych, opracowuje i gromadzi materiały analityczne dotyczące funkcjonowania krajowego i wspólnotowego

rynku zamówień publicznych. W Departamencie ulokowano również funkcję rzecznika prasowego zapewniającą obsługę medialną Prezesa Urzędu.

Departament Odwołań wykonuje zadania związane z kompetencjami Prezesa Urzędu w zakresie funkcjonowania systemu odwołań oraz obsługi organizacyjnej Krajowej Izby Odwoławczej przy Prezesie Urzędu Zamówień Publicznych, upowszechniania orzecznictwa dotyczącego zamówień, a także analizowania funkcjonowania systemu środków ochrony prawnej.

Biuro Organizacyjno-Finansowe zapewnia obsługę w zakresie księgowości i spraw pracowniczych, obsługę kancelaryjną, obsługę informatyczną, obsługę administracyjno-organizacyjną przedsięwzięć realizowanych przez Urząd, prowadzi postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, zajmuje się obsługą Biuletynu Zamówień Publicznych a także zapewnia przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.

Samodzielnym Stanowisku do Spraw Audytu Wewnętrznego odpowiada za przeprowadzanie audytu wewnętrznego w Urzędzie, zgodnie z odrębnymi przepisami i powszechnie uznawanymi standardami audytu.

W 2009 roku dla zapewnienia ochrony informacji niejawnych Prezes Urzędu utworzył Pion Ochrony, którym kieruje Pełnomocnika ds. Ochrony Informacji Niejawnych. Pion Ochrony powołany został dla zapewnienia bezpieczeństwa w warunkach potencjalnych zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych oraz bezpieczeństwa informacji niejawnych stanowiących tajemnicę państwową i służbową, innych dokumentów istotnych w realizacji głównych zadań Urzędu, a także bezpieczeństwa teleinformatycznego i ochrony danych osobowych.

2. Budżet i zatrudnienie

Urząd Zamówień Publicznych w 2009 r. zrealizował wydatki na ogólną kwotę **16.919.954,59** zł., co stanowiło **95,2%** kwoty wydatków określonych w znowelizowanej ustawie budżetowej na rok 2009 (17.782 tys. zł.). W porównaniu do wydatków zrealizowanych w 2008 r. (16.490,7 tys. zł łącznie) wydatki zrealizowane w 2009 r. stanowiły 102,6%. Wydatki które nie wygasły z końcem 2009 roku nie wystąpiły.

Zatrudnienie w Urzędzie na koniec roku wynosiło 135 osób. W ciągu roku z pracy w Urzędzie zrezygnowało 14 osób, natomiast przyjęto 15 osób. W wyniku włączenia w 2008 roku Urzędu do projektu „Aktualizacja planu działań na rzecz zwiększenia potencjału administracyjnego jednostek zaangażowanych w realizację Programów Operacyjnych w Polsce w latach 2007 – 2013” i finansowania lub dofinansowania części stanowisk ze środków UE w ramach programu POPT 2007-2013 nastąpiło w 2009 roku znaczne zmniejszenie fluktuacji kadr w Urzędzie w stosunku do lat ubiegłych.

Przy Prezesie Urzędu działa również Krajowa Izba Odwoławcza (KIO) składająca się z 25 członków. Na koniec 2009 roku zatrudnienie w KIO wynosiło 22 członków.

III.4.2. Programy edukacyjne i szkoleniowe realizowane przez Urząd

1. Działalność edukacyjna Urzędu

W 2009 roku Urząd Zamówień Publicznych kontynuował działalność edukacyjno – informacyjną, służącą upowszechnianiu wiedzy na temat obowiązujących przepisów regulujących udzielanie zamówień publicznych oraz wprowadzaniu dobrych praktyk wśród zamawiających i wykonawców, wpływających na bardziej racjonalne wydatkowanie środków publicznych, w szczególności pochodzących z funduszy Unii Europejskiej. Szczególne miejsce wśród tych działań zajmowały przedsięwzięcia, mające na celu odpowiednie

przygotowanie uczestników systemu zamówień publicznych do udzielania zamówień w nowym stanie prawnym uwzględniającym przepisy wprowadzone ustawą z dnia 5 listopada 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 206, poz. 1591) oraz ustawą z dnia 2 grudnia 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 223, poz. 1778). Realizację działań edukacyjnych sprofilowanych pod kątem nowelizacji rozpoczęto jeszcze przed wejściem ich w życie. Przeprowadzono szereg konferencji, seminariów i szkoleń, których głównym celem było omówienie projektowanych zmian.

W II półroczu 2009 r. Urząd Zamówień Publicznych zrealizował cykl 7 konferencji regionalnych zatytułowanych **Zmiany w systemie zamówień publicznych i ich wpływ na sposób udzielania zamówień publicznych współfinansowanych z udziałem środków unijnych**. Konferencje objęte były patronatem Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych, Ministra Rozwoju Regionalnego oraz marszałków poszczególnych województw. Odbyły się one w Poznaniu, Lublinie, Toruniu, Krakowie, Wrocławiu oraz w dwóch terminach w Warszawie. Konferencje były poświęcone zagadnieniom zmian w regulacjach ustawy Prawo zamówień publicznych. Podczas obrad przekazano również informacje na temat aukcji elektronicznej i prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia w trybie licytacji elektronicznej z wykorzystaniem platformy udostępnionej przez Urząd Zamówień Publicznych. Omówiono naruszenia przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych w świetle kontroli postępowań o udzielanie zamówień publicznych współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej. Każda z konferencji przewidywała panel dyskusyjny, który był okazją do wyjaśnienia wątpliwości interpretacyjnych oraz wymiany poglądów na temat nowych regulacji Prawa zamówień publicznych.

Ogółem w cyklu konferencji regionalnych uczestniczyło ok. 2.350 osób.

Dnia 26 marca 2009 r. w Toruniu odbyła się pod patronatem Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych konferencja **Zmiany w systemie prawa dotyczące zamówień publicznych współfinansowanych ze środków unijnych i realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego**. Organizatorami tego wydarzenia był Urząd Zamówień Publicznych, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko – Pomorskiego. W konferencji wzięło udział 200 osób. Uczestnicy mieli okazję zapoznać się ze zmianami w systemie prawa dotyczącymi zamówień publicznych współfinansowanych ze środków unijnych i realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

W trosce o podniesienie poziomu wiedzy na temat zamówień publicznych wśród wykonawców, szczególnie z sektora Małych i Średnich Przedsiębiorstw, a w konsekwencji zwiększenie ich udziału w rynku zamówień publicznych, Urząd Zamówień Publicznych zorganizował w dniu 12 maja 2009 r. konferencję adresowaną do przedsiębiorców. Realizacja konferencji wpisana się w ramy przedsięwzięć edukacyjnych przewidzianych w Krajowym Programie Reform oraz projekcie Nowe Podejście do Zamówień Publicznych. Tematem obrad były **Regulacje Prawa zamówień publicznych ułatwiające ubieganie się o zamówienia publiczne**. W konferencji wzięło udział blisko 120 osób. Poruszono kwestie dotyczące praw i obowiązków wykonawców przewidzianych w ustawie Prawo zamówień publicznych, koncesji na roboty budowlane i usługi, nowych możliwości realizacji zadań publicznych, a także przedstawiono projektowane kierunki zmian Prawa zamówień publicznych i ich wpływ na sposób ubiegania się o zamówienia publiczne.

Rok 2009 był piętnastym już rokiem funkcjonowania systemu zamówień publicznych w Polsce. Z tej okazji w dniach 22-23 czerwca 2009 r. odbyła się w Toruniu Ogólnopolska Konferencja Naukowa **XV-lecie systemu zamówień publicznych w Polsce** zorganizowana przez Urząd Zamówień Publicznych oraz Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu. W konferencji objętej patronatem prasowym dziennika *Rzeczpospolita* wzięło udział ponad 170 osób, w tym przedstawiciele administracji rządowej, samorządowej, organów kontroli,

środowiska naukowego oraz ekspertów w dziedzinie Prawa zamówień publicznych. Celem spotkania było podsumowanie okresu obowiązywania regulacji dotyczących zamówień publicznych, wymiana poglądów i doświadczeń w zakresie stosowania regulacji dotyczących zamówień publicznych. Wszystkie referaty wygłoszone podczas konferencji zostały zebrane i wydane w publikacji konferencyjnej.

W dniu 11 grudnia 2009 roku Urząd Zamówień Publicznych we współpracy z Ministerstwem Gospodarki zorganizował **III Krajową Konferencję dotyczącą Zielonych Zamówień Publicznych**.

Celem konferencji było upowszechnianie informacji na temat powiązania kwestii środowiskowych z zamówieniami publicznymi poprzez odniesienie m.in. do kryteriów środowiskowych, cyklu życia produktów oraz internalizacji kosztów zewnętrznych przy zakupie pojazdów.

Krajowa Konferencja dot. ZPP stanowi część większego programu zainicjowanego przez Komisję Europejską DG Środowisko, a wdrażanego przez Międzynarodowe Centrum Szkoleniowe Światowej Organizacji Pracy ITCILO we współpracy z ekspertami głównych instytucji krajowych odpowiedzialnych za zielone zamówienia publiczne.

Celem konferencji było:

- stworzenie i umocnienie dialogu pomiędzy interesariuszami ZPP oraz zwiększenie wiedzy na temat udziału ZPP w poprawie środowiska i innowacji dzięki bardziej zrównoważonym technologiom przy jednoczesnej oszczędności finansów,
- zwiększenie wiedzy na temat trwających na szczeblu wspólnotowym działań w zakresie ZPP w świetle celu politycznego zaproponowanego przez Komisję Europejską (tj. osiągnięcie w 2010 r. 50% poziomu zazielenienia wszystkich procedur przetargowych w Państwach Członkowskich),
- uzyskanie informacji na temat kroków podejmowanych przez Polskę w ramach polityki ZPP.

W trakcie konferencji omówiono również kluczowe elementy Krajowego Planu działań w ramach zielonych zamówień publicznych oraz przykłady praktycznego zastosowania ZPP.

Konferencję skierowano do przedstawicieli organów administracji publicznej odpowiedzialnych za procedury przetargowe, reprezentantów związków i stowarzyszeń branżowych oraz dziennikarzy. Uczestniczyło w niej przeszło 100 osób.

W związku z uruchomieniem udostępnionej przez UZP bezpłatnej Platformy Licytacji i Aukcji Elektronicznych Urząd Zamówień Publicznych zorganizował w lutym i w marcu 2009 r. cykl 16 seminariów na temat **udzielania zamówienia w trybie licytacji elektronicznej** oraz w ostatnim kwartale 2009 r. – 4 seminariów poświęconych **aukcji elektronicznej**. Podczas spotkań przekazano informacje o założeniach i zasadach funkcjonowania platformy. W seminariach wzięli udział przedstawiciele zamawiających i wykonawców, ok. 1.000 osób.

Na początku 2009 roku został uruchomiony **Portal Edukacyjny UZP**, na którym udostępniono nieodpłatnie szkolenia z zakresu zamówień publicznych w technologii e-learning. Ich tematyka obejmowała regulacje prawne rynku zamówień publicznych, zasady udzielania i ubiegania się o zamówienie, informacje dotyczące przebiegu postępowania oraz środków ochrony prawnej przysługujących wykonawcom. Oprócz samego szkolenia Portal Edukacyjny UZP oferował dostęp do bazy wiedzy z aktami prawnymi dotyczącymi zamówień publicznych oraz forum umożliwiającego dyskusję i wymianę doświadczeń. Szkolenia e-learningowe cieszyły się dużym zainteresowaniem wśród uczestników systemu zamówień publicznych. Liczba użytkowników zarejestrowanych w 2009 r. wyniosła 4.787, natomiast liczba uruchomień lekcji – 52.012.

W 2009 r. Urząd Zamówień Publicznych zorganizował **II edycję szkoleń dotyczących uwzględniania aspektów środowiskowych** w procedurach przetargowych. Szkolenia odbyły w dniach 8, 22 oraz 29 października w siedzibie UZP. W trakcie szkoleń przekazano uczestnikom praktyczne informacje na temat wiążących regulacji prawnych

pozwalających na „zazielenienie” zamówień publicznych, kosztów cyklu życia (LCC) oraz potencjalnych korzyści osiąganych przy zastosowaniu tej metodyki, a także środków zarządzania środowiskiem jako warunków przedmiotowych w postępowaniu przetargowym. W celu realizacji szkoleń, UZP uzyskało wsparcie naukowe m.in. ze strony pracowników merytorycznych Instytutu Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN oraz Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu. Szkolenia skierowane były do przedstawicieli administracji publicznej, którzy odpowiedzialni są za procedury przetargowe w macierzystych jednostkach. Łącznie w szkoleniach udział wzięło 120 uczestników.

W dniu 4 listopada 2009 roku Urząd Zamówień Publicznych we współpracy z Wydziałem Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Budapeszcie oraz węgierską Radą ds. Zamówień Publicznych zorganizował **szkolenie skierowane do przedsiębiorców węgierskich**, dotyczące polskiego systemu zamówień publicznych. W trakcie szkolenia przedstawiciele UZP omówili zagadnienia dotyczące m.in. warunków udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia oraz środków ochrony prawnej. Ponadto przedstawiono rynek zamówień publicznych w Polsce oraz dokonano prezentacji Portalu Urzędu Zamówień Publicznych.

Eksperci Urzędu Zamówień Publicznych byli również zaangażowani w szereg przedsięwzięć edukacyjnych sprofilowanych pod kątem różnych instytucji i dotyczących praktyki stosowania przepisów Prawa zamówień publicznych (m.in. Kancelaria Prezydenta RP, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego i inne).

Łącznie w 2009 r. zostało przeprowadzonych przez Urząd Zamówień Publicznych lub z udziałem jego przedstawicieli ok. 80 przedsięwzięć edukacyjno – informacyjnych dla różnych grup uczestników systemu zamówień publicznych. Wzięło w nich udział ponad 4.000 osób.

2. Wydane publikacje

Upowszechnianiu wiedzy dotyczącej zamówień publicznych służyła – obok działań szkoleniowych - działalność wydawnicza Urzędu. W 2009 r. wydano szereg publikacji, które zostały bezpłatnie przekazane uczestnikom systemu zamówień publicznych oraz udostępnione dla szerokiego grona odbiorców w wersji elektronicznej poprzez serwis informacyjny Urzędu (www.uzp.gov.pl).

W 2009 r. ukazały się dwa kolejne numery cyklicznej publikacji **Zamówienia publiczne w orzecznictwie. Zeszyty orzecznicze** w nakładzie po 3.000 egzemplarzy. Zeszyty orzecznicze zostały opracowane w oparciu o orzecznictwo Krajowej Izby Odwoławczej oraz sądów okręgowych, stanowiące niejednokrotnie podstawę dla decyzji podejmowanych przez zamawiających w trakcie prowadzonych postępowań. Są cenną pomocą przy rozwiązywaniu praktycznych problemów, napotykanym w procesie udzielania zamówień, pozwalając uniknąć błędów i wpływając na zwiększenie efektywności stosowania procedur udzielania zamówień publicznych

W związku z konferencją z okazji XV- lecia systemu zamówień publicznych w Polsce ukazała się w nakładzie 1.000 egzemplarzy publikacja pt. **XV-lecie systemu zamówień publicznych w Polsce. Ogólnopolska konferencja naukowa 22-23 czerwca 2009 r. w Toruniu**. Zostały w niej zebrane wszystkie wygłoszone podczas konferencji referaty autorstwa wysokiej klasy specjalistów. Publikacja zawiera omówienie problemów teoretyczno – prawnych, a także związanych z praktycznym realizowaniem zamówień publicznych.

Kolejną publikacją wydaną w 2009 r. w nakładzie 4.000 egzemplarzy były **Zielone zamówienia publiczne**. Podręcznik ten obejmuje m.in. prawne regulacje wspierające dokonywanie zielonych zamówień w świetle ustawodawstwa unijnego i krajowego, informacje dotyczące etykiet przyznawanych produktom, usługom i systemom zarządzania środowiskowego, a także opis metodologii oceny cyklu życia (LCA) i kosztów cyklu życia (LCC), których stosowanie zaleca się już na etapie planowania postępowania

przetargowego. Publikacja, propagując uwzględnianie kryteriów środowiskowych w procedurach przetargowych, powinna przyczynić się do bardziej racjonalnego wydatkowania funduszy publicznych w kontekście środowiskowym.

W związku z udostępnieniem przez Urząd Zamówień Publicznych w grudniu 2009 r. bezpłatnej Platformy Aukcji Elektronicznych wydana została w nakładzie 1.000 egzemplarzy broszura pt. **Aukcja elektroniczna. Praktyczny poradnik dla użytkowników Platformy Aukcji Elektronicznych**. Jej celem jest zachęcenie do stosowania instrumentów elektronicznych w zamówieniach publicznych oraz ułatwienie korzystania z systemu aukcyjnego poprzez praktyczne wskazówki i rady zawarte w poradniku.

Począwszy od drugiej połowy 2009 r. wznowiono publikowanie **Informatora Urzędu Zamówień Publicznych**. Ukazuje się on cyklicznie – raz w miesiącu – w formie elektronicznej w serwisie informacyjnym Urzędu. Zawiera materiały dotyczące funkcjonowania systemu zamówień publicznych w Polsce oraz działalności Urzędu Zamówień Publicznych, w tym m.in. informacje o przepisach z zakresu zamówień publicznych, projektach aktów prawnych, interpretacje przepisów, orzeczenia, wyroki oraz opracowania analityczne powstające w UZP. Informator UZP spełnia ważną funkcję informacyjno – edukacyjną i cieszy się dużym zainteresowaniem zarówno wśród zamawiających, jak i wykonawców.

Wszystkie publikacje wydane przez UZP zostały rozdysponowane w formie książkowej m.in. wśród organów administracji rządowej, jednostek samorządu terytorialnego, organów kontrolnych, organizacji przedsiębiorców, jednostek służby zdrowia, sądów, służb mundurowych, wyższych uczelni, bibliotek i innych jednostek uczestniczących w rynku zamówień publicznych. Ponadto wersje elektroniczne publikacji udostępniono dla wszystkich zainteresowanych w serwisie informacyjnym UZP (www.uzp.gov.pl).

III.4.3. Współpraca międzynarodowa

1. Udział w pracach unijnych komitetów i grup roboczych

W roku 2009 przedstawiciele UZP uczestniczyli w 4 posiedzeniach Komitetu Doradczego ds. Zamówień Publicznych działającego przy Komisji Europejskiej.

2. Współpraca dwustronna

Realizacja projektu twinning light Phare 2006 HR/2006/IB/FI/04TL „Dalszy rozwój Krajowej Komisji ds. Kontroli Zamówień Publicznych oraz systemu odwoławczego w Chorwacji.”

Głównym celem współpracy realizowanej począwszy od stycznia 2009 roku w ramach projektu twinningowego light Phare 2006 było wzmocnienie systemu odwoławczego w zakresie zamówień publicznych poprzez dostosowanie chorwackiego prawa do wymogów UE oraz zwiększenie znajomości obowiązujących regulacji wśród uczestników systemu zamówień publicznych.

Projekt składał się z dwóch komponentów (pierwszy dotyczący zwiększenia zdolności administracyjnych i poprawy jakości działania Państwowej Komisji Kontroli Procedur Udzielania Zamówień Publicznych i drugi skierowany do wszystkich uczestników systemu zamówień publicznych) których realizacja obejmowała m. in. organizację szkoleń, seminariów i wizyt studyjnych dla pracowników Komisji, przygotowanie analiz i publikacji (praktyczne podręczniki dotyczące procedur odwoławczych dla zamawiających i dla wykonawców; analiza orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości), a także aktualizację i udoskonalenie strony internetowej Komisji.

Projekt twinning light Phare 2006 HR/2006/IB/FI/04TL przyczynił się do zwiększenia znajomości prawnych regulacji w zakresie zamówień publicznych oraz partnerstwa

publiczno-prywatnego wśród uczestników postępowania o udzielenie zamówienia oraz dalszego rozwoju systemu odwoławczego w Chorwacji.

Zakończenie działań w ramach projektu nastąpiło w sierpniu 2009 roku.

Wybór oferty konsorcjum polsko – rumuńskiego do realizacji projektu twinningowego z Albanią „Support for the strengthening of the Albanian public procurement, concessions and public auctions” AL 08 IB EC 01 IPA 2008.

W roku 2009 konsorcjum polsko-rumuńskie, (Urząd Zamówień Publicznych ze strony polskiej oraz rumuńska jednostka odpowiedzialna za regulację i kontrolę zamówień publicznych¹¹ (ang. *National Authority for Regulating and Monitoring Public Procurement – NARMPP*), złożyło ofertę twinningową dotyczącą rozwoju albańskiego systemu zamówień publicznych.

Oferta polsko-rumuńska okazała się najlepsza i pokonując propozycje zgłoszone przez Włochy, Hiszpanię i Niemcy została wybrana do realizacji projektu.

Głównym celem współpracy, realizowanej w ramach projektu jest wzmocnienie albańskiego systemu zamówień publicznych, w tym aukcji i koncesji, poprzez rozwój jego skuteczności, sprawności oraz przejrzystości. Realizacja projektu obejmować będzie m.in. organizację szkoleń, seminariów, a także przygotowanie analiz i publikacji.

Rozpoczęcie 12 – miesięcznego twinningu przewidziano na maj 2010 roku.

3. Konferencje międzynarodowe

Konferencja dot. Zielonych Zamówień Publicznych oraz spotkanie eksperckie KE ds. zielonych zamówień (Sztokholm, 26 – 27 października 2009 r.)

Przedstawiciel Urzędu wziął udział w Konferencji dot. Zielonych Zamówień w dniu 26 października 2009 r. w Sztokholmie, zorganizowanej w ramach Prezydencji Szwecji w Radzie UE, oraz zaplanowanym na dzień następnego spotkaniu eksperckim KE ds. zielonych zamówień zorganizowanym przez DG Środowisko.

W trakcie konferencji przybliżone zostały główne założenia polityki zielonych zamówień publicznych na szczeblu Unii Europejskiej. Omówione zostały także podstawowe założenia narodowych, pro środowiskowych strategii. Zaprezentowane zostało przez p. Petera Nohrstedta – przedstawiciela Szwedzkiej Rady Zarządzania Środowiskowego (*Swedish Environmental Management Council*) – gotowe, kompleksowe narzędzie do stosowania GPP, które opracowano dla szeregu grup produktów. Greg Moffat – przedstawiciel brytyjskiego Ministerstwa Środowiska (*DEFRA*) wskazał główne założenia oraz konkretne działania rządowe celem wsparcia za pośrednictwem polityki przetargowej zakupu tarcicy pozyskiwanej w zrównoważony sposób. Przedstawiciel parlamentu Szwecji – p. Per Bolund przedstawił krajowe rozporządzenie dot. czystych samochodów, które wpisuje się w podjętą przez Komisję Europejską harmonizację krajowych legislacji celem promowania ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów (*Dyrektywa 2009/33/WE*). Spotkanie eksperckie KE ds. zielonych zamówień w całości poświęcono metodologii oceny kosztów życia (*LCC*). Zaprezentowano praktyczny przykład zastosowania LCC w przetargu na roboty budowlane, ukazując zyski wynikające z niższych kosztów eksploatacji przy zastosowaniu lepszych materiałów budowlanych oraz bardziej efektywnych energetycznie urządzeń grzewczych.

Spotkanie posłużyło również do przedstawienia sposobu monetaryzacji kosztów zewnętrznych w odniesieniu do pojazdów drogowych. Obowiązek internalizacji kosztów związanych ze zużyciem energii, emisją dwutlenku węgla oraz zanieczyszczeń wynika z Dyrektywy w sprawie promowania ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów (*Dyrektywa 2009/33/WE*), której termin na transpozycję upływa 4 grudnia 2010 r.

Konferencja w ramach *Public Procurement Network* (Rzym, 15 października 2009 r.)

¹¹ <http://www.anrmap.ro>

Przedstawiciel Urzędu uczestniczył również w konferencji zorganizowanej w ramach *Public Procurement Network* w dniu 15 października 2009 r. w Rzymie.

Tematem przewodnim konferencji była rola zamówień publicznych w Europie w kontekście kryzysu ekonomicznego. Uczestnicy dyskutowali m.in. na temat możliwości uwzględnienia kwestii społecznych w zamówieniach publicznych, działań w zakresie implementacji komunikatu *Small Business Act* oraz rozwiązań przyjętych w poszczególnych państwach członkowskich w celu wdrożenia nowej dyrektywy dotyczącej procedur odwoławczych.

3. Wizyty studyjne

Wizyta delegacji gruzińskiej

W dniach 23 – 24 lipca 2009 roku w Urzędzie Zamówień Publicznych miała miejsce wizyta studyjna gruzińskiej delegacji z Agencji Zamówień Publicznych¹² w Tbilisi. W trakcie dwudniowego spotkania, zorganizowanego we współpracy z Bankiem Światowym, poruszono tematy dotyczące m.in. polskiego i gruzińskiego systemu zamówień publicznych, w tym:

- przedstawiono strukturę organizacyjną, rolę i funkcje Urzędu Zamówień Publicznych oraz Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych;
- zaprezentowano polską ustawę Prawo zamówień publicznych oraz wskazano kierunki zmian wprowadzane nowelizacjami;
- zaprezentowano stworzoną przez Urząd Zamówień Publicznych platformę aukcji i licytacji elektronicznych;
- zaprezentowano dane statystyczne dotyczące funkcjonowania polskiego systemu zamówień publicznych;
- omówiono zagadnienia związane z systemem środków odwoławczych w polskim systemie zamówień publicznych oraz
- zaprezentowano mechanizmy kontroli udzielania zamówień publicznych przewidziane w ustawie Prawo zamówień publicznych.

Wizyta studyjna, w organizację której zaangażowani byli pracownicy z większości departamentów Urzędu Zamówień Publicznych, była okazją do wzajemnej wymiany doświadczeń pomiędzy stroną polską a gruzińską w zakresie zamówień publicznych.

III.5. Zamówienia publiczne w publikacjach prasowych

III.5.1. Informacje statystyczne

Analizą objęto **4.506** publikacji prasowych dotyczących zamówień publicznych zamieszczonych w prasie ogólnopolskiej, regionalnej i branżowej w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r.

Najwięcej publikacji prasowych ukazało się w dziennikach o zasięgu ogólnopolskim: Dziennik Gazeta Prawna - (469), Gazeta Wyborcza (z wydaniem regionalnym) – (441), Rzeczpospolita (z dodatkami) – (360), Polska The Times (348). Stanowiły one łącznie **38%** wszystkich opublikowanych artykułów. Liczba publikacji w tych tytułach prasowych utrzymywała się średnio na poziomie od 26 do 44 artykułów w miesiącu. Skalę omawianego zjawiska ilustruje zamieszczony poniżej Załącznik nr 9.

Liczebność artykułów w podziale na miesiące w opisywanym okresie jest porównywalna, obrazuje to Załącznik nr 10 oraz Załącznik nr 11. Średnio w miesiącu publikowano 379 artykułów dotyczących systemu zamówień publicznych. Jedynie w marcu, wrześniu i w październiku zauważalny jest wzrost publikacji – ponad 400 pozycji prasowych. Może to być spowodowane zwiększonym zainteresowaniem mediów dotyczącym projektu

¹² www.spa.ge

nowelizacji Prawa zamówień publicznych oraz dużymi przedsięwzięciami inwestycyjnymi, które były realizowane w tym okresie, np. budowa Mostu Północnego w Warszawie, czy autostrady A1, A4.

III.5.2. Analiza treści publikacji prasowych

W materiałach prasowych opisywano najważniejsze zagadnienia dotyczące **zmiany przepisów** oraz **praktyki** stosowania prawa zamówień publicznych. Liczba publikowanych artykułów oraz częstotliwość publikacji wyraźnie wskazuje na ogromne zainteresowanie tematyką związaną z zamówieniami publicznymi. Artykuły najczęściej miały charakter edukacyjny. W sposób czytelny i poprawny merytorycznie wyjaśniano konkretne przepisy prawne oraz rozwiązania, posiłkując się prezentacją konkretnych przykładów.

W prasie lokalnej (szczególnie w regionalnych dodatkach Gazety Wyborczej) dominowały informacje dotyczące aktualnych, ważnych dla regionu inwestycji. Niejednokrotnie opisywano nieprawidłowości proceduralne oraz związane z nimi opóźnienia. Wielokrotnie przytaczano rozstrzygnięcia Krajowej Izby Odwoławczej dotyczące konkretnych postępowań i ich wpływu na udzielenie zamówienia.

Podobnie jak w latach ubiegłych, aktywność mediów ogólnopolskich, jak i lokalnych koncentrowała się na bieżącym informowaniu o tempie prac, kolejnych etapach procesu legislacyjnego i zakresie zmian nowelizacyjnych w ustawie Prawo zamówień publicznych.

W pierwszym półroczu 2009 r. dziennikarze informowali o propozycjach zmian dotyczących nowelizacji Prawa zamówień publicznych. Natomiast po uchwaleniu dwóch nowelizacji Prawa zamówień publicznych prezentowano nowe rozwiązania, a także przytaczano opinie i komentarze ekspertów oraz przedstawicieli UZP. Do najczęściej opisywanych i komentowanych zmian nowelizacyjnych należało: modyfikacja zasad dotyczących zwrotu wadium, dopuszczenie możliwości udzielania przez zamawiających zaliczek na poczet wykonania zamówienia, odstąpienia od obowiązkowego żądania wniesienia zabezpieczenia należytego wykonania umowy w okresie gwarancji, zmian w zasadach zwracania się do zamawiającego o wyjaśnienie treści SIWZ oraz likwidacji protestu.

Dziennikarze pozytywnie ocenili zmianę w przepisach, która wprowadza możliwość powoływania się przez wykonawców na doświadczenie, wiedzę i potencjał techniczny, personalny oraz zdolności finansowe podwykonawców.

Prasa informowała także o wejściu w życie aktów wykonawczych wydanych do ustawy Prawo zamówień publicznych, między innymi nowe rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów dotyczące: wzorów ogłoszeń, protokołu, rodzajów dokumentów, regulaminu, kwot wartości zamówień oraz konkursów, od których uzależniony jest obowiązek przekazywania ogłoszeń UOPWE.

Dużym zainteresowaniem ze strony dziennikarzy cieszyła się działalność Urzędu Zamówień Publicznych. Pisano o postępowaniu wyjaśniającym w sprawie przetargu na zakup rakiet dla Marynarki Wojennej, które zostało wszczęte na wniosek minister Julii Pitera. Wypowiadano się w sprawie wykazu nierzetelnych wykonawców, znajdującej się na stronach UZP, m.in. wskazując na potrzebę jej aktualizacji. Publikowano wywiady z przedstawicielami UZP, w tym przede wszystkim kierownictwa, w których odnoszono się do wątpliwości w interpretacyjnych przepisów prawa.

Sukcesem, zdaniem mediów, było uruchomienie przez Urząd Zamówień Publicznych pierwszej publicznej platformy przetargowej pozwalającej na bezpłatne prowadzenie licytacji elektronicznej. Jak zauważyli dziennikarze – dzięki jej wykorzystaniu zamawiający może uzyskać lepszą cenę niż w „tradycyjnych” postępowaniach. Media podawały przykłady konkretnych postępowań prowadzonych w trybie licytacji elektronicznej, w tym z wykorzystaniem platformy udostępnionej przez UZP oraz informowały o szkoleniach dotyczących platformy organizowanych przez UZP. Na łamach prasy wskazywano jak przebiega absorpcja funduszy unijnych przez Polskę oraz wyrażano zaniepokojenie

nieprawidłowościami w ich wydatkowaniu. Dziennikarze powoływali się na komentarze Brukseli, gdzie wskazane zostały najczęstsze uchybienia w stosowaniu prawa zamówień publicznych przez korzystających z unijnej pomocy.

Wielokrotnie opisywano postępowania dotyczące przedsięwzięć infrastrukturalnych, np. przetarg na budowę autostrady A1, A4, przetarg na Most Północny w Warszawie, przetarg na budowę drugiej linii metra w Warszawie, konkurs na najlepsze rozwiązanie urbanistyczno-architektoniczne Interaktywnego Centrum Historii Poznania na Ostrowie Tumskim.

Ogólnopolskie jak i lokalne media opisywały działania związane z przygotowaniem do Mistrzostwa Świata w Piłce Nożnej 2012. Artykuły dotyczyły ułatwień prawnych związanych z procesem przygotowań do Euro 2012, w tym opracowanych przez Urząd Zamówień Publicznych odpowiedzi na pytania, problemy i tematy zgłoszone przez Miasta zaangażowane w organizację EURO 2012. Opisywano procedury udzielania zamówień na budowę stadionów, oraz niedogodności z tym związane. Zainteresowanie mediów szczególnie wzbudzała budowa stadionu narodowego w Warszawie.

Ponadto opisywano naruszenia Prawa zamówień publicznych podczas udzielania zamówień publicznych mających charakter lokalny. Pisano m.in. o nepotyzmie podczas postępowania na materiały promocyjne dla miasta Szczecina, kontroli NIK przeprowadzonej w Polskim Klubie Wyścigów Konnych na Służewcu, w której wykazano niegospodarność w wydatkowaniu środków publicznych w latach 2004-2008, konkursie na oczyszczenie ul. Piotrkowskiej w Łodzi, który wygrało MPO mimo oferty dwukrotnie droższej od konkurentów, czy sporach pomiędzy zamawiającym a jednym z wykonawców podczas postępowania na modernizację miejskiego oświetlenia w Rybniku.

Upowszechniano przykłady dobrych praktyk w procedurze udzielania zamówień, negowano działania nieprawidłowe ilustrując to orzecznictwem Krajowej Izby Odwoławczej, wyrokami Sądu Najwyższego i sądów okręgowych.

W materiałach prasowych wielokrotnie wykorzystywano analizy Urzędu Zamówień Publicznych dotyczące liczby odwołań oraz wyników kontroli przeprowadzanych przez Prezesa UZP. Wskazywano na zbyt częste wykorzystywanie przez zamawiających trybu zamówienia z wolnej ręki. Informowano o błędach popełnianych przez zamawiających. Podkreślano potrzebę bieżącego monitorowania procedur udzielania zamówień publicznych oraz uwzględniania w przygotowywanych postępowaniach wskazówek UZP zawartych w analizach pokontrolnych i starannego przygotowywania dokumentacji. Dziennikarze chętnie korzystali również z danych zawartych w opracowanym w Urzędzie Zamówień Publicznych „Sprawozdaniu z funkcjonowania systemu zamówień publicznych w 2008 r.” Dane statystyczne wykorzystywane były do przeprowadzania podsumowań 2008 r. oraz do tworzenia infografik.

Na łamach prasy prezentowano wydawnictwa Urzędu Zamówień Publicznych podkreślając ich edukacyjno - informacyjny charakter oraz znaczenie dla uczestników rynku zamówień publicznych. Publikowano również zapowiedzi konferencji, seminariów, szkoleń dotyczących zamówień publicznych.

IV. WNIOSKI I REKOMENDACJE

1. Skutki nowelizacji ustawy Prawo zamówień publicznych z dnia 4 września 2008 r.

Oprócz zmian mających na celu właściwą implementację przepisów dyrektyw unijnych nowelizacja z 4 września 2008 r. wprowadziła szereg nowych rozwiązań prawnych prowadzących do usprawnienia i podniesienia efektywności procesu udzielania zamówienia publicznego.

Z uwagi na ograniczone możliwości narzędzi służących do analizowania różnych zjawisk zachodzących na rynku zamówień publicznych, niemożliwe jest zweryfikowanie skutków wszystkich nowo wprowadzonych instytucji prawnych, niemniej jednak na niektóre z

nich warto zwrócić uwagę. Właściwą ocenę skutków wprowadzonych rozwiązań prawnych utrudnia również światowy kryzys gospodarczy, który niewątpliwie miał wpływ na zachowania zarówno zamawiających jak i wykonawców.

a.) Większa efektywność procedury udzielania zamówienia publicznego

Wśród zmian wpływających na sytuację zamawiającego wymienić należy w pierwszej kolejności zniesienie barier w zakresie możliwości dokonywania zmian w treści ogłoszenia o zamówieniu oraz specyfikacji istotnych warunków zamówienia. Nowelizacja wprowadziła możliwości dokonywania modyfikacji treści ogłoszenia o zamówieniu i specyfikacji istotnych warunków zamówienia w pełnym zakresie, w tym także w zakresie warunków udziału w postępowaniu, opisu sposobu dokonywania oceny spełniania tych warunków, kryteriów oceny ofert. Powyższe rozwiązanie pozwoliło zamawiającemu poprawiać błędy na etapie postępowania i tym samym uniknąć konieczności jego unieważnienia. W 2009 r. w Biuletynie Zamówień Publicznych i w TED (w przypadku ogłoszeń powyżej progów unijnych) opublikowano łącznie 33.888 ogłoszeń o zmianie ogłoszenia, dotyczących dodatkowych informacji, informacji o niekompletnej procedurze lub sprostowania, tj. 8, 59% wszystkich opublikowanych ogłoszeń. Warto podkreślić, iż w roku 2008 ogłoszeń o zmianie ogłoszenia było w sumie 10.701 w tym jednak 4.960 dokonanych już na nowych zasadach (po 24 października 2008 r. od kiedy zaczęła obowiązywać nowelizacja ustawy).

Możliwość poprawienia błędów w ogłoszeniu o zamówieniu oraz specyfikacji istotnych warunków zamówienia miała niewątpliwie zasadniczy wpływ na podniesienie efektywności procedury udzielania zamówienia publicznego poprzez ograniczenie zjawiska unieważniania postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Na powyższe wskazują dane statystyczne. W porównaniu z 2008 r. wzrósł odsetek postępowań wszczynanych w drodze ogłoszenia o zamówieniu do których przypisane było ogłoszenie o udzieleniu zamówienia z 75,22% do 81,56% w roku 2009 r. Na zwiększenie efektywności procesu udzielania zamówienia niewątpliwie wpływ miały również inne rozwiązania wprowadzone nowelizacją ustawy z dnia 4 września 2008 r. jak np.:

- uchylenie kompetencji Krajowej Izby Odwoławczej do unieważniania z urzędu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego;
- szersze możliwości uzupełniania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu oraz szersze możliwości poprawienia omyłek w treści składanych ofert;
- zmiana okoliczności skutkujących nieważnością umowy o zamówienie publiczne.

b.) Większa konkurencyjność w ramach postępowania o udzielenie zamówienia publicznego wszczynanego w drodze publikacji ogłoszenia o zamówieniu.

Bardzo pozytywnym zjawiskiem była większa liczba ofert składanych przeciętnie w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego. Przeciętnie, w jednym postępowaniu, o wartości poniżej „progów unijnych” wpływało do zamawiającego 2,77 oferty. Jest to więcej niż w roku 2008 (2,41) i 2007 (2,29 oferty). W postępowaniach powyżej progów unijnych, przeciętnie w jednym postępowaniu wpływało do zamawiającego 2,55 oferty (w roku 2008 – 2,48 oferty).

Szczególny wzrost liczby składanych ofert zaobserwowano w postępowaniach na roboty budowlane z 3,05 w roku 2008 do 4,16 w postępowaniach o wartości mniejszej niż „progi unijne” oraz z 3,95 w roku 2008 do 5,95 w postępowaniach o wartości przekraczającej „progi unijne”.

c.) Większa efektywność ekonomiczna procedury udzielania zamówienia publicznego.

Zwiększona konkurencyjność w ramach postępowań, dokonane nowelizacją ustawy ograniczenie możliwości wykluczenia wykonawcy z postępowania, umożliwienie w szerszym zakresie poprawienia błędów w treści złożonej oferty oraz przyznanie pełnej ochrony prawnej

wykonawcom przed nieuprawnionym wykluczeniem lub odrzuceniem oferty miało wpływ na efektywność ekonomiczną prowadzonych. Na powyższe wskazuje znaczący wzrost wskaźników dotyczących uzyskiwanych cen w postępowaniach o udzielenie zamówienia. W 69% postępowań uzyskiwane ceny były niższe niż szacowana przez zamawiającego wartość zamówienia (w roku 2008 – 60%). Należy przy tym dodatkowo podkreślić, iż cena zawiera podatek VAT a wartość zamówienia szacowana przez zamawiającego podatku nie zawiera. Ponadto, w przypadku zamówień na roboty budowlane różnice między ceną a wartością zamówienia średnio wynosiły 23% (w 2008 r. - 4%).

d.) Procedura kontroli Prezesa Urzędu oraz ocena znajomości procedur przez zamawiających.

Nowelizacja z dnia 4 września 2008 r. dokonała zasadniczych zmian w zakresie sposobu prowadzenie kontroli postępowań o zamówienie publiczne przez Prezesa Urzędu.

Po pierwsze, ograniczono obowiązkową kontrolę uprzednią (przed zawarciem umowy) zamówień o wartościach powyżej 10 mln euro dla dostaw i usług oraz 20 mln euro dla robót budowlanych tylko do zamówień współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej. W związku z tym zmniejszyła się liczba kontroli uprzednich ze 187 do 95. Kontrole uprzednie dają porównanie dla oceny znajomości procedur przez zamawiających oraz dla oceny stopnia złożoności procedury udzielania zamówienia publicznego. Dotyczą one bowiem tej samej grupy postępowań. W 2009 r. odnotowano znaczną poprawę wskaźników dotyczących wyników kontroli uprzedniej zamówień współfinansowanych ze środków unijnych. W 65% kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości (w 2008 r. - 29%), natomiast w 5% zalecono unieważnienie postępowania albo stwierdzono naruszenia, których usunięcie było niezbędne dla zawarcia ważnej umowy w sprawie zamówienia publicznego (w 2008 r. – 17%). Świadczy to o wzroście świadomości prawnej zamawiających oraz znaczącym wpływie zmienionych przepisów na prawidłowość przebiegu procedury udzielania zamówień publicznych, które umożliwiają szersze niż dotychczas korygowanie błędów przez zamawiających w trakcie trwania postępowania.

Po drugie, nowelizacja wprowadziła zasadę, iż kontrola doraźna Prezesa Urzędu postępowania jest wszczynana na wniosek lub z urzędu w przypadku uzasadnionego przypuszczenia popełnienia naruszenia w postępowaniu, które mogło mieć wpływ na wynik postępowania. Wszczęcie kontroli doraźnej może być poprzedzone postępowaniem wyjaśniającym mającym na celu stwierdzenie tego czy zachodzi uzasadnione przypuszczeniem, że w postępowaniu o udzielenie zamówienia doszło do naruszenia przepisów ustawy, które mogło mieć wpływ na jego wynik. Powyższa zmiana systemu prowadzonej kontroli spowodowała, iż kontrola Prezesa jest ukierunkowana na kontrolę postępowań w których dochodzi do rażących naruszeń mogących mieć wpływ na wynik postępowania. Świadczą o tym wskaźniki wyników prowadzonych kontroli, w których w 49% postępowań stwierdzono naruszenia mogące mieć wpływ na wynik postępowania (w roku 2008 - 24,1%).

Po trzecie, nowelizacja ustawy wprowadziła pełną możliwość wnoszenia zastrzeżeń od wyników kontroli Prezesa Urzędu oraz wydawania opinii przez Krajową Izbę Odwoławczą w przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń przez Prezesa Urzędu. Powyższe rozwiązanie wpłynęło na podniesienie jakości prowadzonych kontroli Prezesa Urzędu oraz podniosło zaufanie do działań organów administracji publicznej.

Powyższe świadczy o ograniczeniu ryzyka dokonywania naruszeń w postępowaniu wszczynanym w drodze publicznego ogłoszenia o zamówieniu poprzez znaczące ich odformalizowanie. Nie zmienia to jednak faktu, iż zamawiający nadal dokonują czynności niezgodnych z ustawą. Za szczególnie istotne należy uznać te naruszenia, które wykrywane są w trakcie kontroli doraźnych a więc te, które w skutkach prowadzą do niezasadzonego ograniczenia dostępu wykonawców do zamówień publicznych np. nadmierne stawianie warunków podmiotowych podmiotom ubiegającym się o zamówienie publiczne, nadużywanie

stosowania trybów niekonkurencyjnych (wolna ręka, negocjacje bez ogłoszenia, zapytanie o cenę) czy też nadużywanie przesłanek umożliwiających odstąpienie od stosowania procedur przewidzianych ustawą.

e.) Postępowanie odwoławcze przed KIO

Nowelizacja z dnia 4 września 2008 r. dokonała również zmian w zakresie sposobu rozstrzygnięcia przez Krajową Izbę Odwoławczą sporów zamawiających z wykonawcami.

- Ujednolicenie zasad wnoszenia odwołania w postępowaniu o wartości poniżej „progów unijnych” poprzez wprowadzenie rozwiązania ograniczającego możliwość wnoszenia odwołań tylko na niektóre z czynności zamawiającego. Jak pokazują statystyki w roku 2009 liczba wniesionych odwołań poniżej „progów unijnych” (30,02 %) w stosunku do ogólnej liczby wniesionych odwołań była mniejsza niż w roku 2008 (31,48 %). Wprowadzenie nowych rozwiązań ograniczających możliwości wnoszenia odwołań w postępowaniach na roboty budowlane poniżej „progów unijnych” pozwoliły uniknąć jeszcze większego wzrostu liczby wnoszonych odwołań w roku 2009. Świadczy o tym, obserwowane w roku 2009 zwiększenie rywalizacji wykonawców w postępowaniach na roboty budowlane, przy jednak zmniejszonym udziale odwołań złożonych w postępowaniach na roboty budowlane w ogólnej liczbie wszystkich wnoszonych odwołań (33,8%) w stosunku do roku 2008 (37,17%).

- Ograniczenie możliwości uwzględnienia przez Izbę odwołania wnoszonego przez wykonawcę ubiegającego się o zamówienie publiczne. Zgodnie z nowym brzmieniem art. 191 ust. 1a ustawy Izba może uwzględnić odwołanie tylko i wyłącznie w okolicznościach, gdy stwierdzi naruszenie ustawy, które miało wpływ lub może mieć istotny wpływ na wynik postępowania. Dodatkowo wprowadzenie szerszych możliwości poprawienia złożonej oferty spowodowało ograniczenie możliwości podważania jej prawidłowości przez innych wykonawców w procedurze odwoławczej. Powyższe zmiany legislacyjne spowodowały zmniejszenie liczby uwzględnianych odwołań z 35,41 % w roku 2008 do 31,03 % w roku 2009.

- Przyznanie zamawiającemu uprawnienia do zawarcia umowy o zamówienie publiczne po wydaniu orzeczenia przez Krajową Izbę Odwoławczą w postępowaniach o wartości przekraczającej kwoty 10 mln euro dla dostaw i usług oraz 20 mln euro dla robót budowlanych, bez względu na to czy na wydane orzeczenie KIO wniesiona została skarga do sądu okręgowego.

- W 2009 r. zamawiający skorzystali również z innych instrumentów, jakie im dała nowelizacja zmienione prawodawstwo, tj. zwracanie się do KIO z wnioskiem o uchylenie zakazu zawarcia umowy przed ostatecznym rozstrzygnięciem protestu czy też zwracanie się z wnioskiem przyspieszenie rozpoznania odwołania. W 2009 r. Izba wydała 124 postanowienia w sprawie wniosków o uchylenie zakazu zawarcia umowy przed ostatecznym rozstrzygnięciem protestu (w tym 56 pozytywnych – 45,16%). Dla porównania, w 2008 r. rozpoznano takich spraw 40. Złożono również 174 wniosków o przyspieszenie rozpoznania odwołania

f.) Licytacja elektroniczna

Kolejna zmiana, polegająca na rozszerzeniu możliwości stosowania licytacji elektronicznej do udzielania wszystkich rodzajów zamówień (a zatem także robót budowlanych), których wartość nie przekracza progów unijnych, dopuszczeniu możliwości złożenia oferty w tym trybie w postaci elektronicznej, bez konieczności opatrywania jej tzw. bezpiecznym podpisem elektronicznym oraz wyłączeniu konieczności unieważnienia postępowania prowadzonego w tym trybie z uwagi na złożenie tylko jednej oferty, miała na celu spopularyzowanie licytacji elektronicznej jako alternatywy wobec trybu zapytania o cenę, które nie jest poprzedzane publicznym ogłoszeniem. Statystyki wskazują, że liczba postępowań prowadzonych w trybie licytacji elektronicznej wzrosła znacznie, z 77 w roku 2008 do 408 w roku 2009 na co wpływ

miało również udostępnienie zamawiającym przez Urząd Zamówień Publicznych bezpłatnej platformy do prowadzenia licytacji elektronicznej.

2. Udział przedsiębiorców zagranicznych

Obok powyżej zaprezentowanych wniosków należy również zwrócić uwagę na znaczący wzrost udziału wartości kontraktów uzyskanych przez wykonawców zagranicznych (z 7,9 mld zł w roku 2008 do 17,2 mld zł w roku 2009). Pomimo tego, iż jedynie 5% wszystkich kontraktów udzielonych wykonawcom zagranicznym stanowiły kontrakty na roboty budowlane to jednak co do zasady ich wysoka wartość spowodowała wzrost wartości udziału w rynku przedsiębiorców zagranicznych (przykładowo umowa na zaprojektowanie i wybudowanie II linii metra opiewała na kwotę 4.117.500.000 zł). Warto jednak przy tym podkreślić, iż zamówienia na roboty budowlane udzielane przedsiębiorcom zagranicznym były udzielane co do zasady przedsiębiorcom mającym swe siedziby w państwach członkowskich UE lub państwach stowarzyszonych oraz, że we wszystkich przypadkach były to zamówienia udzielane konsorcjom w skład których wchodził przedsiębiorca mający siedzibę w Polsce.

3. Tryby niekonkurencyjne i brak obowiązku stosowania ustawy

Chociaż przetarg nieograniczony jest trybem, który najczęściej wybierają zamawiający w celu wyboru oferty najkorzystniejszej, ponad 90% ogłoszeń opublikowanych w BZP lub Dzienniku Urzędowym UE przez polskich zamawiającym, dotyczyło wszczęcia postępowania w tym trybie, to jednak zamówień udzielanych w trybie przetargu nieograniczonego jest znacznie mniej – ponad 68%. Kolejnymi trybami, z których najczęściej korzystają zamawiający, aby udzielić zamówienia publicznego, to wolna ręka i zapytanie o cenę, odpowiednio 25,98% i 4,63% udzielonych w 2009 r. zamówień. Tryby te nie gwarantują przejrzystości udzielania zamówień publicznych ani nie zapewniają swobodnej konkurencji w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego. Wprowadzenie ustawą z dnia 2 grudnia 2009 r. nowe mechanizmy nadzoru nad prawidłowością udzielania zamówień w trybie z wolnej ręki oraz negocjacji bez ogłoszenia oraz ograniczenie możliwości stosowania tych trybów w postępowaniach na usługi o charakterze niepriorytetowym (art. 5 ust. 1 ustawy) ma na celu ograniczenie stosowania trybów niekonkurencyjnych w przypadkach tego nieuzasadniających. Niemniej jednak rezultaty tych zmian poznamy dopiero w roku 2010.

Warto również zwrócić uwagę na brak dostępności danych dotyczących skali i okoliczności dotyczących udzielania zamówień publicznych poza ustawą Prawo zamówień publicznych.

4. Jakość uzyskiwanych zamówień

Podobnie jak w roku 2008 zamawiający w ograniczony sposób wykorzystują przy wyborze oferty najkorzystniejszej kryteria oceny ofert inne niż cena. Pomimo faktu, iż Prawo zamówień publicznych dopuszcza wiele kryteriów oceny ofert odnoszących się do przedmiotu zamówienia, to jednak zamawiający aż w 90% stosują jedynie kryterium ceny. Jest to o tyle niepokojące, że może negatywnie wpływać na jakość udzielanych przez zamawiających zamówień, a także ograniczania konkurencyjności poprzez stawianie wymagań jakościowych dotyczących oferowanych produktów.

5. Liczba odwołań

W 2009 r. odnotowano prawie 30% wzrost liczby odwołań wniesionych do Prezesa Urzędu w porównaniu z rokiem 2008 (1537 odwołań w 2008 r., 1985 - w 2009 r.). Przyczyną tego utrzymującego się przez prawie cały ubiegły rok wzrostu liczby odwołań (od marca 2009 r.) był światowy kryzys gospodarczy, który spowodował, że firmy walcząc o publiczne kontrakty,

wykorzystywały wszelkie dostępne narzędzia, w tym również środki ochrony prawnej. Tezę tę potwierdzają wyższe wskaźniki:

- po pierwsze, średniej liczby ofert składanych w jednym postępowaniu (2,77 - w 2009 r., przy 2,41 – w 2008 r.), zwłaszcza w zakresie robót budowlanych: 4,16 w postępowaniach poniżej „progów unijnych” oraz 5,9 - powyżej „progów unijnych”;
- po drugie, w przypadku postępowań na roboty budowlane cena uzyskiwana w wyniku przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego była o 23% niższa niż wartość szacowana przez zamawiającego (w 2008 r. – różnica ta wynosiła tylko 4%);
- po trzecie, spośród odwołań wnoszonych w postępowaniach poniżej „progów unijnych”, pomimo dokonanej nowelizacją z dnia 4 września 2008 roku ograniczenia uprawnień do wnoszenia odwołań w postępowaniach na roboty budowlane tylko na niektóre czynności zamawiającego, blisko 66% odwołań stanowiły nadal odwołania wnoszone w postępowaniach na roboty budowlane.

6. Rekomendacje

Mając na względzie powyższe wnioski można stwierdzić, że w 2009 r. rynek i system zamówień publicznych systematycznie się rozwijał. Wzrosła wartość rynku, poprawiła się efektywność procedur w tym efektywność ekonomiczna, zwiększyła się konkurencyjność postępowań, poprawiła znajomość procedur przetargowych. Ponadto, uchwalono szereg doniosłych zmian mających na celu m.in. implementację prawa unijnego w zakresie środków odwoławczych, usunięcie barier ograniczających dostępność wykonawców do zamówień publicznych, odformalizowanie procedur otwartych na konkurencję i zwiększenie nadzoru nad procedurami niekonkurencyjnymi, poprawę efektywności wydatkowania środków unijnych.

W 2010 r. działania administracji publicznej powinny być kontynuowane i koncentrować się na poprawie przejrzystości przy udzielaniu zamówień publicznych, w szczególności poprzez szczególny nadzór nad udzielaniem zamówień w trybach niekonkurencyjnych.

Wiedza z zakresu zamówień publicznych i stosowanych procedur jest podstawowym warunkiem prawidłowego, sprawnego i skutecznego postępowania, którego celem jest udzielenie zamówienia publicznego. Działania upowszechniające tę wiedzę powinny być prowadzone dwutorowo:

- a.) szkolenia i kampania informacyjno – promocyjna skierowana do zamawiających m.in. w zakresie: wyboru trybów udzielenia zamówienia, określania warunków udziału w postępowaniu, formułowania kryteriów oceny ofert z uwzględnieniem kryteriów poza cenowych, uwzględniania aspektów środowiskowych, wykorzystania instrumentów elektronicznych,
- b.) szkolenia i rozpowszechnianie materiałów informacyjnych dla wykonawców, ze szczególnym uwzględnieniem małych i średnich przedsiębiorców w zakresie: przygotowywania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, sporządzania ofert, korzystania z przysługujących praw.

V. ZAŁĄCZNIKI

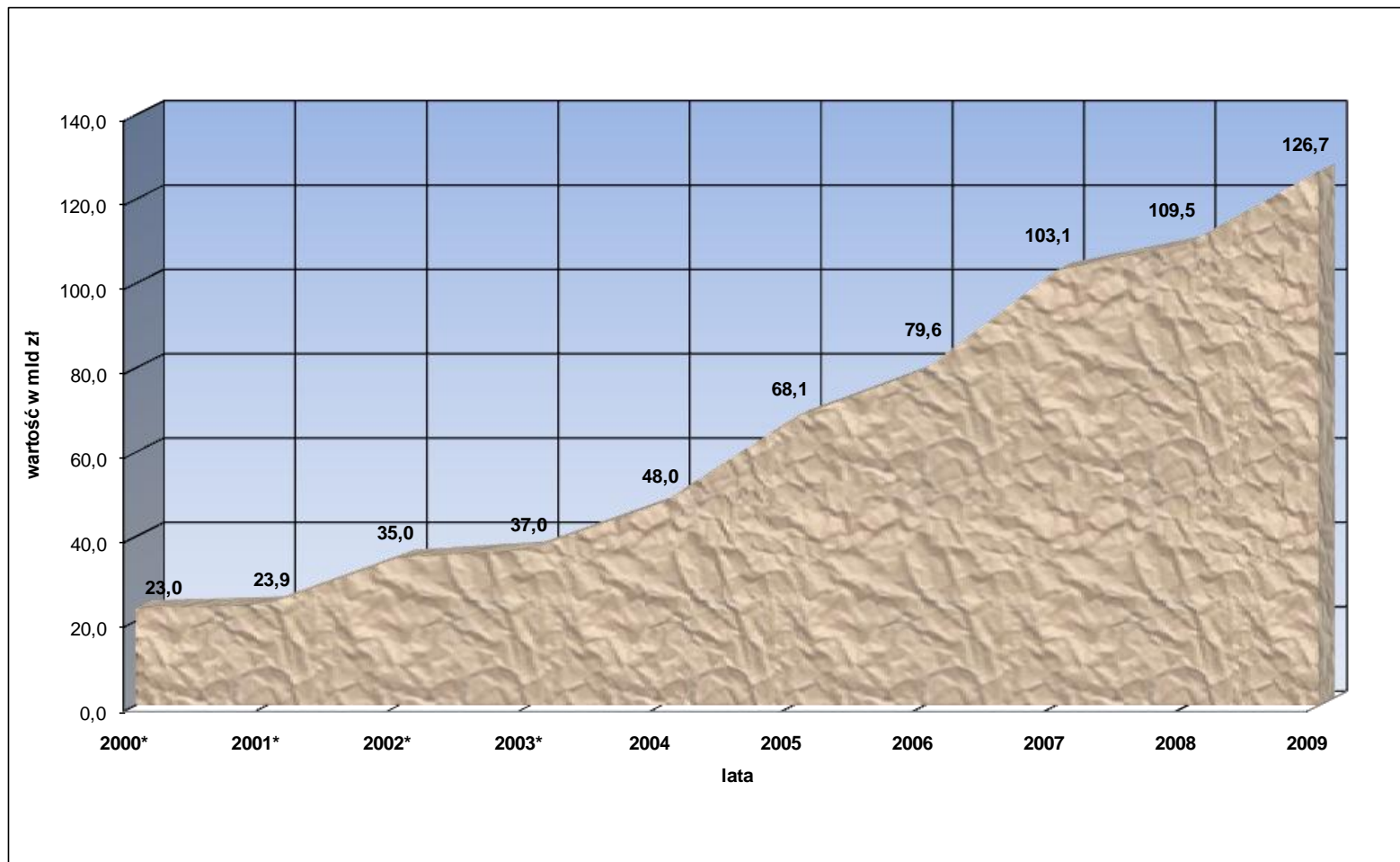
Spis załączników

1. Wykaz wszystkich aktów wykonawczych do ustawy – Prawo zamówień publicznych
2. Wartość polskiego rynku zamówień publicznych w latach 2000 – 2009
3. Struktura postępowań w podziale na rodzaj zamówienia
4. Struktura liczby zakontraktowanych robót budowlanych, dostaw i usług przez niektóre grupy zamawiających
5. Różnice w minimalnej i maksymalnej cenie oferty
6. Liczba odwołań wnoszonych do Prezesa UZP w latach 2000 – 2009
7. Wykaz polskich wykonawców, którym udzielono zamówień na rynkach zagranicznych
8. Liczba przetargów ogłaszanych w Dzienniku Urzędowym UE
9. Struktura publikacji prasowych dotyczących zamówień publicznych
10. Liczba publikacji prasowych w poszczególnych miesiącach
11. Średnia liczba artykułów w miesiącu

Wykaz wszystkich aktów wykonawczych do ustawy – Prawo zamówień publicznych

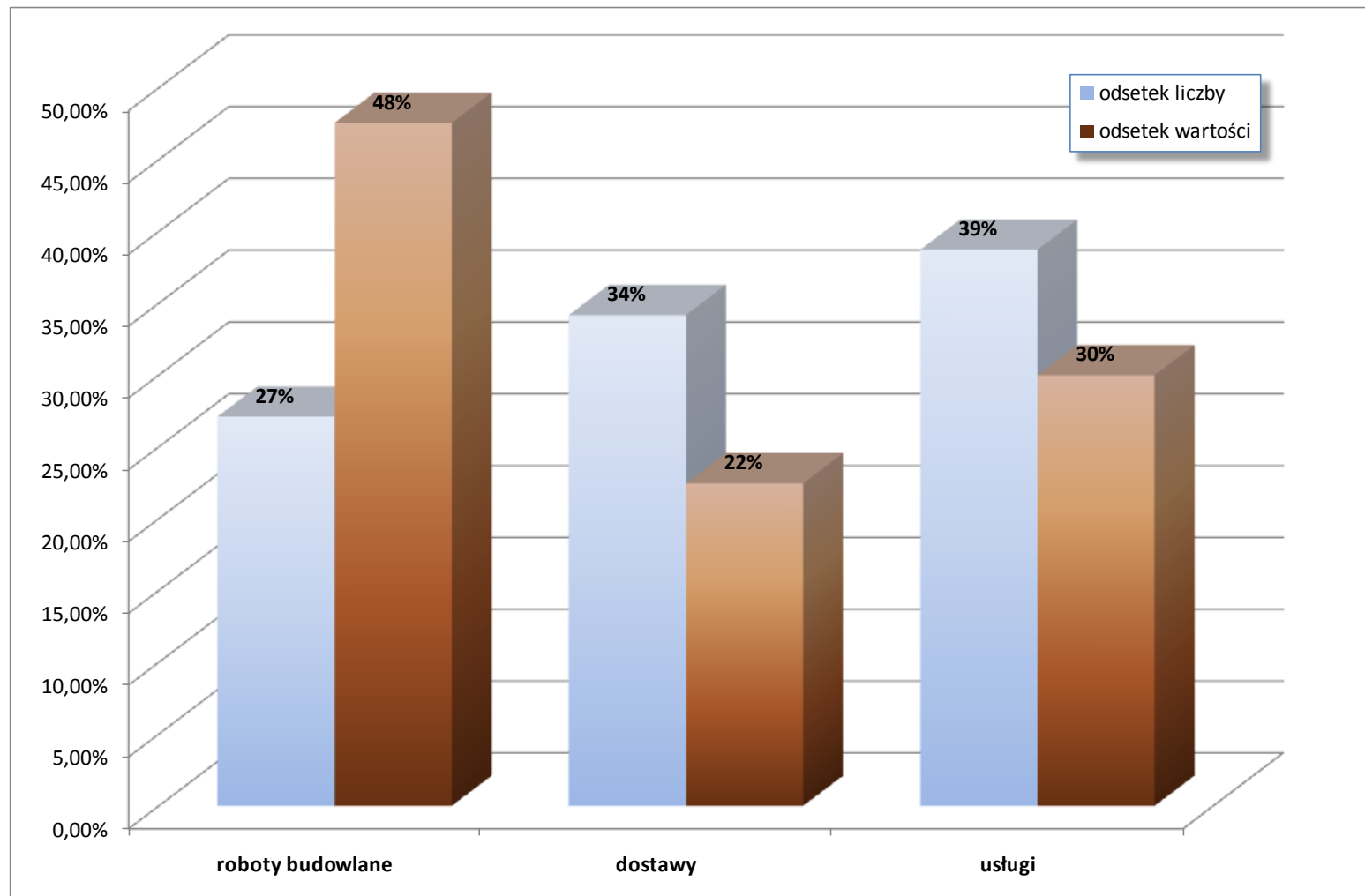
1. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 marca 2004 r. w sprawie wysokości wynagrodzenia przewodniczącego, wiceprzewodniczącego i pozostałych członków Rady Zamówień Publicznych (Dz. U. Nr 49, poz. 470).
2. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2004 r. w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym (Dz. U. Nr 130, poz. 1389).
3. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 2 września 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego (Dz. U. Nr 202, poz. 2072 oraz z 2005 r. Nr 75, poz. 664).
4. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy, oraz form, w jakich te dokumenty mogą być składane (Dz. U. Nr 87 poz. 605 oraz z 2008 r. Nr 188, poz. 1155), które zostało uchylone z dniem 31 grudnia 2009 r.
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 sierpnia 2006 r. w sprawie organów właściwych do występowania do Komisji Europejskiej z wnioskiem o stwierdzenie prowadzenia działalności na rynku konkurencyjnym, do którego dostęp nie jest ograniczony (Dz. U. Nr 147, poz. 1063).
6. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 sierpnia 2006 r. w sprawie zakresu informacji zawartych w rocznym sprawozdaniu o udzielonych zamówieniach, jego wzoru oraz sposobu przekazywania (Dz. U. Nr 155, poz. 1110 oraz z 2007 r. Nr 175, poz. 1226).
7. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 2 lipca 2007 r. w sprawie trybu przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego na członków Krajowej Izby Odwoławczej, sposobu powoływania komisji kwalifikacyjnej, a także szczegółowego zakresu postępowania kwalifikacyjnego (Dz. U. Nr 120, poz. 820).
8. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 9 lipca 2007 r. w sprawie wielokrotności kwoty bazowej stanowiącej podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego Prezesa, wiceprezesa oraz pozostałych członków Krajowej Izby Odwoławczej (Dz. U. Nr 128, poz. 885).
9. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 9 lipca 2007 r. w sprawie wysokości oraz sposobu pobierania wpisu od odwołania oraz rodzajów kosztów w postępowaniu odwoławczym i sposobu ich rozliczania (Dz. U. Nr 128, poz. 886).
10. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 2 października 2007 r. w sprawie regulaminu postępowania przy rozpoznawaniu odwołań (Dz. U. Nr 187, poz. 1327 oraz z 2008 r. Nr 188, poz. 1156).
11. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 października 2008 r. w sprawie protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego (Dz. U. Nr 188, poz. 1154).
12. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 2009 r. w sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy, oraz form, w jakich te dokumenty mogą być składane (Dz. U. Nr 226, poz. 1817).

Wartość polskiego rynku zamówień publicznych w latach 2000 – 2009

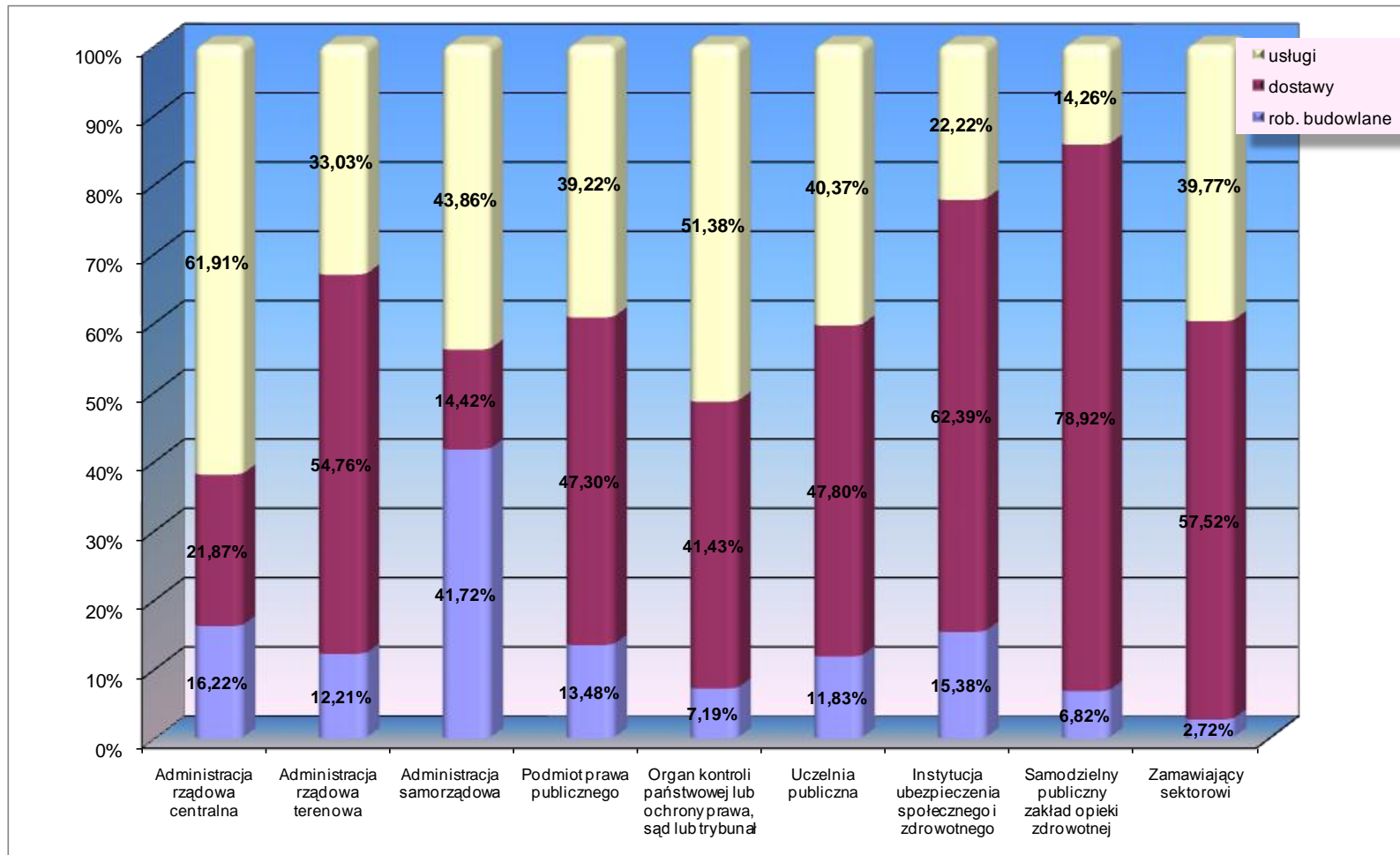

* - wartość oszacowana na podstawie ogłoszeń publikowanych w Biuletynie Zamówień Publicznych

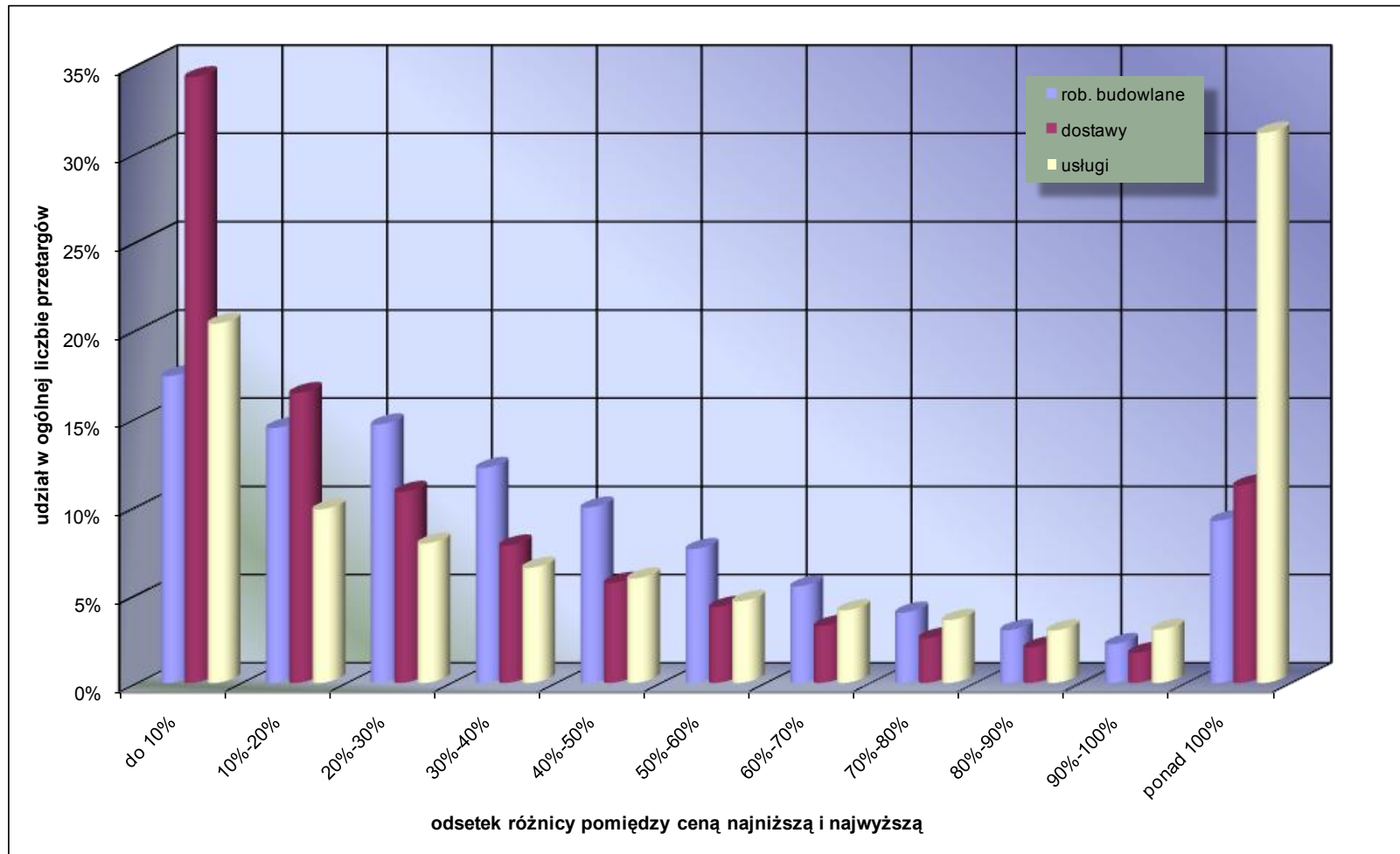
Struktura postępowań w podziale na rodzaj zamówienia

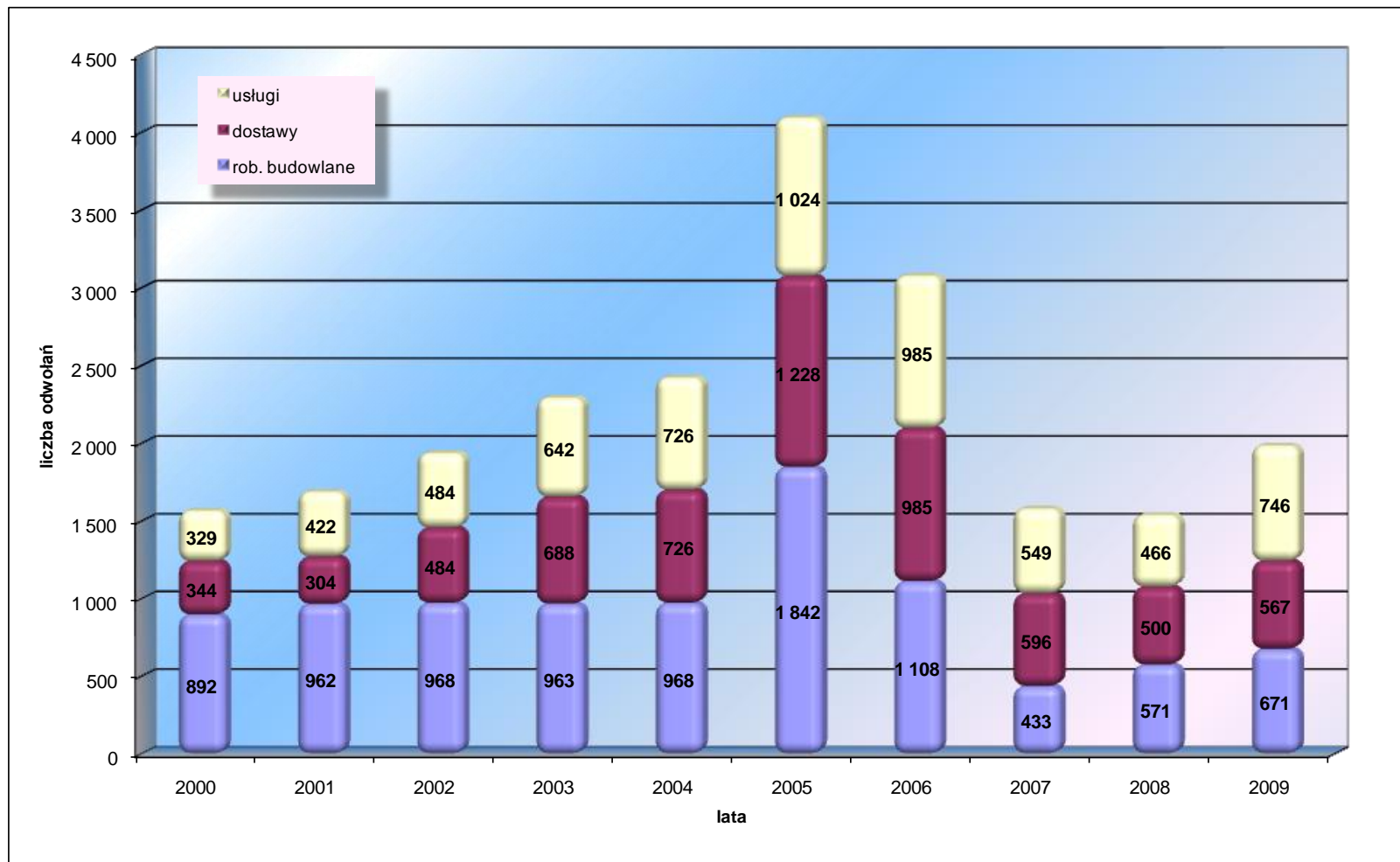
Struktura liczby zakontraktowanych robót budowlanych, dostaw i usług przez niektóre grupy zamawiających

Różnice w minimalnej i maksymalnej cenie oferty

Liczba odwołań wnoszonych do Prezesa UZP w latach 2000 – 2009

Załącznik nr 7

Wykaz polskich wykonawców, którym udzielono zamówień na rynkach zagranicznych*
(zamówienia podlegające publikacji w Dzienniku Urzędowym UE)

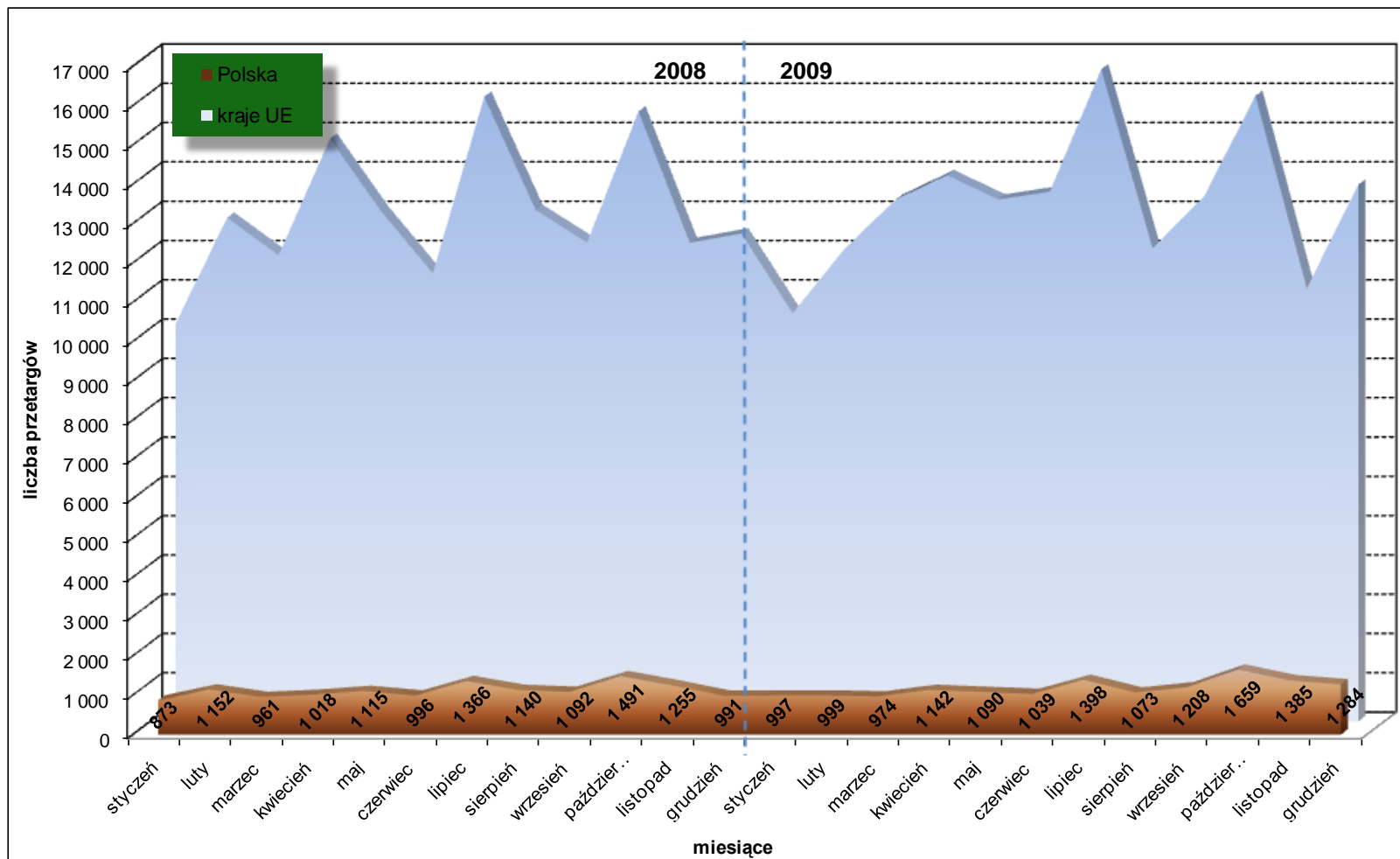
Lp.	Wykonawca	Przedmiot zamówienia	Zamawiający
1.	Instytut Energii Atomowej, Otwock-Swierk zad. 1	Dostawa - Wyroby radiodiagnostyczne	Litwa
2.	Piotr Wawrzaszek Inżynieria Samochodów Specjalnych, Bielsko-Biała	Dostawa - Motopompy	Estonia
3.	Ferrum S.A., Katowice	Dostawa - Rury	Litwa
4.	Centrum Techniki Okrętowej SA, Gdańsk zad nr 271/2006	Sprzęt laboratoryjny, optyczny i precyzyjny (z wyjątkiem szklanego).	Grecja
5.	P.H.U.P GER-POL S.J. A. Będkowski, J. Będkowska, Gliwice Zad. 1, 2, 3, 4, 5	Sól kamienna	Czechy
6.	WYG International, Warszawa	Badanie dotyczące aspektu płci oraz dyskryminacji w sektorze ochrony socjalnej.	Belgia
7.	AB "PESA Bydgoszcz", Bydgoszcz	Lokomotywy kolejowe i tramwajowe oraz tabor kolejowy i podobne elementy.	Litwa
8.	Agencja MAart Sp. z o.o., Warszawa Zad. 1	Usługi tłumaczeń pisemnych na język polski.	Luksemburg
9.	Letterman Sp. z o.o. Agencja Tłumaczy Zawodowych, Kraków Zad. 2	Usługi tłumaczeń pisemnych na język polski.	Luksemburg
10.	Euroscript Polska Sp. z o.o., Kraków Zad. 3	Usługi tłumaczeń pisemnych na język polski.	Luksemburg
11.	GET IT Sp. z o.o., Warszawa Zad. 4	Usługi tłumaczeń pisemnych na język polski.	Luksemburg
12.	Minova Arnall Sp. z o.o., Truskolasy	Rozpórki górnicze	Estonia
13.	CASE — Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych, Warszawa	Badanie jakości finansów publicznych wspierające rozwój krajów partnerskich UE regionu śródziemnomorskiego.	Belgia
14.	"Ungarex" Export-import S.J., Katowice	Osie i opony oraz inne części lokomotyw lub taboru kolejowego.	Budapest
15.	Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych — Centre for European Policy Studies, Warszawa	Zaproszenie do składania ofert na badanie na temat integracji ekonomicznej w regionie eurośródziemnomorskim.	Belgia
16.	Firma Handlowo -Usługowa Danuta Będkowska, Wolbrom	Mąka pszenna. Semolina. Mieszanki do przygotowania wypieków piekarskich. Produkty z ziaren zbóż. Konserwy i przetwory z mięsa. Mleko skondensowane. Ryż. Produkty mączne. Wyroby cukiernicze. Cukier.	Litwa
17.	Letterman Sp z o.o., Kraków	Tłumaczenie z języka angielskiego na język polski pełnych sprawozdań ze wszystkich plenarnych sesji miesięcznych Parlamentu Europejskiego oraz ze wszystkich posiedzeń Konferencji Przewodniczących otwartych dla wszystkich członków, odbywających się w przedziale czasowym podanym w umowie	Luksemburg
18.	Agencja Maart, Warszawa	Tłumaczenie z języka angielskiego na język polski pełnych sprawozdań ze wszystkich plenarnych sesji miesięcznych Parlamentu Europejskiego oraz ze wszystkich posiedzeń Konferencji Przewodniczących otwartych dla wszystkich członków, odbywających się w przedziale czasowym podanym w umowie	Luksemburg
19.	Sampertrans Belchatów S.A, Rogowiec zad. 2	Części przenośników pasowych	Węgry
20.	SOLARIS Bus & Coach, S.A., Owińska.	Trolejbusy	Portugalia
21.	Automex Sp.z o.o., Gdańsk zad. 4	Sprzęt laboratoryjny, optyczny i precyzyjny (z wyjątkiem szklanego)	Litwa
22.	S&T — S&T Services Polska Sp. z o.o.	Pomoc w utworzeniu ośrodka kontaktowego administracji podatkowej-Serbia	Belgia
23.	Solaris Bus & Coach S.A., Owińska	Autobusy niskopodłogowe	Czechy
24.	Pafal S.A., Świdnica	Liczniki elektryczności	Austria
25.	"Sprint Sp. z o.o.", Gdańsk	Usługi doradcze w zakresie programowania oprogramowania	Łotwa
26.	Kontekst Andrzej Wolski Sp.j., zad.16	Umowy ramowe z wieloma wykonawcami o tłumaczenie i/lub weryfikację tekstów z dziedziny chemii z języka angielskiego na język bułgarski, czeski, duński, estoński, fiński, francuski, grecki, hiszpański, irlandzki, litewski, łotewski, maltański, niemiecki, niderlandzki, polski, portugalski, rumuński, słowacki, słoweński, szwedzki, węgierski i włoski. Teksty te związane są z pracą instytucji i organów Unii Europejskiej, dla których Centrum Tłumaczeń świadczy usługi tłumaczeniowe	Luksemburg
27.	Zakłady Remontowe Energetyki Katowice Spółka Akcyjna, Katowice	Wirniki turbin	Czechy
28.	Rafako SA, Racibórz	Konstrukcje i materiały budowlane; wyroby pomocnicze dla budownictwa (z wyjątkiem aparatury elektrycznej). Spawanie	Szwecja
29.	ABG S.A, Warszawa,	Świadczenie nowych usług informacji cyfrowej	Luksemburg

Urząd Zamówień Publicznych
Sprawozdanie z funkcjonowania systemu zamówień publicznych w 2009 roku

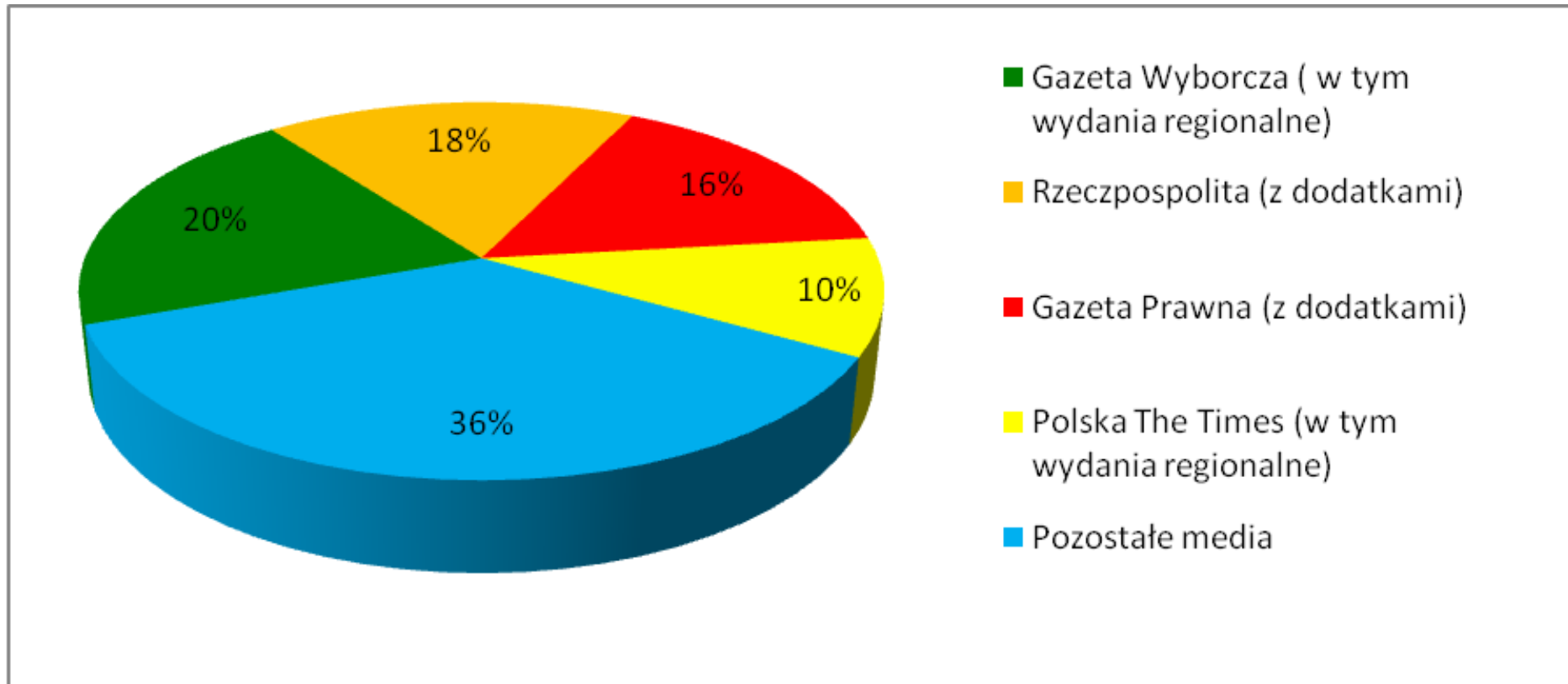
Lp.	Wykonawca	Przedmiot zamówienia	Zamawiający
	Zad. AO 10017		
30.	Solaris Bus & Coach SA, Owińska	Dostawy. Pojazdy silnikowe do transportu 10 lub więcej osób. Autobusy transportu publicznego	Grecja
31.	Solaris Bus & Coach S.A., Owińska	Dostawy. Autobusy z przyczepą	Włochy
32.	MGGP S.A., Tamów	Usługi kontroli technicznej. Usługi fotogrametryczne	Rumunia
33.	Bombardier Transportation, Katowice	Sprzęt i aparatura elektryczna. Aparatura do przesyłu i eksploatacji energii elektrycznej. Urządzenia elektroniczne, elektromechaniczne i elektrotechniczne. Elektryczne silniki, generatory i transformatory. Urządzenia komputerowe.	Litwa
34.	Geofizyka Toruń Sp. z o.o., Toruń	Usługi sejsmiczne	Dania
35.	NIRAS IC Sp. z o.o., Warszawa, w konsorcjum z: Agrotec Spa (IT), Danish Agricultural Advisory Services (DK) oraz Agrin Co. Ltd. (TR)	Pomoc techniczna w kampanii komunikacyjnej i przygotowaniu dokumentacji krajowej w związku z deklaracją OIE w sprawie pryszczycy	Belgia
36.	Paragona, Warszawa	Usługi rekrutacyjne	Francja
37.	NPA Nowoczesne Produkty Aluminiowe Skawina Sp. z o.o., Skawina	Napowietrzne linie energetyczne	Austria
38.	Geofizyka Kraków	Usługi przetwarzania danych sejsmicznych	Francja
39.	"Pojazdy Specjalistyczne Zbigniew Szczęsniak", Bielsko-Biała	Wozy strażackie	Litwa
40.	MGGP Spółka Akcyjna, Tamów	Usługi kontroli technicznej. Usługi fotogrametryczne	Rumunia
41.	Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz Spółka Akcyjna Holding, Bydgoszcz	Pojazdy elektryczne	Węgry
42.	Solaris Bus & Coach SA, Owińska	Autobusy transportu publicznego. Autobusy niskopodłogowe	Grecja
43.	Fabryka Kotłów Rafako S.A., Racibórz	Część 1: blok A6 elektrowni im. Nikoli Tesli. Część 2: blok B2 elektrowni im. Nikoli Tesli.	Bruksela
44.	Walcownia Metali "Dziedzice" S.A., Czechowice-Dziedzice	Matryce do bilonu	Austria
45.	Bartosz Pędziński, Łomża	Badanie analityczne i wsparcie w badaniu wirusa A(H1N1)v.	Bruksela
46.	KN Nowakowski, Płock	Dostawa i montaż żaluzji wewnętrznych w budynku Drosbach w Luksemburgu	Luksemburg
47.	Geofizyka Toruń Sp. z o.o., Toruń	Usługi przetwarzania danych sejsmicznych	Dania
48.	Value Management Partners Sp. z o.o., Warszawa	Usługi doradcze w zakresie zarządzania projektem	Dania
49.	Instytut Energii Atomowej "Polatom", Otwock-Swierk	Wyroby radiodiagnostyczne	Litwa
50.	Biuro Polityki Gospodarczej i Rozwoju Regionalnego (EPRD)	Umowa ramowa z kilkoma wykonawcami o świadczenie krótkoterminowych usług w wyłącznym interesie krajów trzecich korzystających z pomocy zagranicznej Komisji Europejskiej- Część 10: handel, normy i sektor prywatny	Belgia
51.	Główny Instytut Górnictwa (GIG)	Umowa ramowa z kilkoma wykonawcami o świadczenie krótkoterminowych usług w wyłącznym interesie krajów trzecich korzystających z pomocy zagranicznej Komisji Europejskiej- Część 4: bezpieczeństwo energetyczne i jądrowe	Belgia
52.	Biuro Polityki Gospodarczej i Rozwoju Regionalnego (EPRD)	Wielokrotna umowa ramowa o świadczenie krótkoterminowych usług w wyłącznym interesie krajów trzecich korzystających z pomocy zagranicznej Komisji Europejskiej- Część 1: rozwój obszarów wiejskich	Belgia
53.	Biuro Polityki Gospodarczej i Rozwoju Regionalnego (EPRD)	Umowa ramowa z kilkoma wykonawcami o świadczenie krótkoterminowych usług w wyłącznym interesie krajów trzecich korzystających z pomocy zagranicznej Komisji Europejskiej- Część 9: kultura, edukacja, zatrudnienie i sprawy społeczne	Belgia
54.	Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych (CASE)	Umowa ramowa z kilkoma wykonawcami o świadczenie krótkoterminowych usług w wyłącznym interesie krajów trzecich korzystających z pomocy zagranicznej Komisji Europejskiej- Część 7: zarządzanie i sprawy wewnętrzne	Belgia
55.	Biuro Polityki Gospodarczej i Rozwoju Regionalnego (EPRD)	Umowa ramowa z kilkoma wykonawcami o świadczenie krótkoterminowych usług w wyłącznym interesie krajów trzecich korzystających z pomocy zagranicznej Komisji Europejskiej- Część 12: pomoc humanitarna, zarządzanie w sytuacjach kryzysowych i pomoc w sytuacjach pokryzysowych	Belgia
56.	Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych (CASE)	Wielokrotna umowa ramowa o świadczenie krótkoterminowych usług w wyłącznym interesie krajów trzecich korzystających z pomocy zagranicznej Komisji Europejskiej- Część 11: makroekonomia, statystyka, zarządzanie finansami publicznymi	Belgia
57.	S&T Services Polska	Wielokrotna umowa ramowa o świadczenie krótkoterminowych usług w wyłącznym interesie krajów trzecich korzystających z pomocy zagranicznej Komisji Europejskiej- Część 3: technologie telekomunikacyjne i informacyjne	Belgia

* - Sporządzono na podstawie ogłoszeń o udzieleniu zamówienia zamieszczonych na stronie internetowej TED. Z uwagi na niekompletność danych w części ogłoszeń powyższe zestawienie może nie być pełne

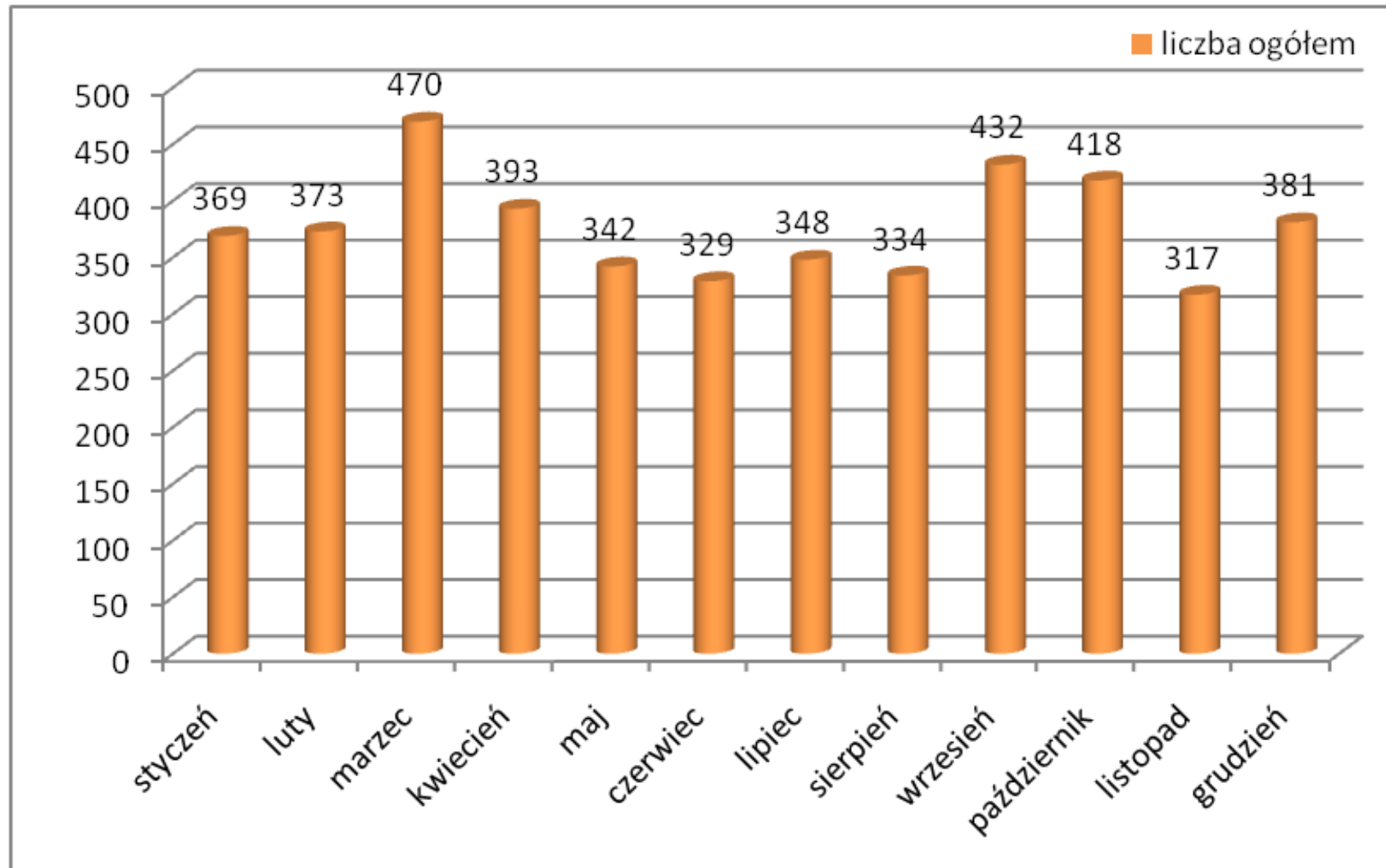
Liczba przetargów ogłaszanych w Dzienniku Urzędowym UE

Struktura publikacji prasowych dotyczących zamówień publicznych

Liczba publikacji prasowych w poszczególnych miesiącach

Średnia liczba artykułów w miesiącu

